

LOV OM KØB

AF 6. APRIL 1906

MED FORKLARINGER OG ALFABETISK REGISTER

VED

L. A. GRUNDTVIG

DR. JURIS, PROFESSOR VED UNIVERSITETET

ANDEN REVIDEREDE UDGAVE

VED

CAND. JUR. ALF ROSS

KØBENHAVN

J. H. SCHULTZ FORLAGSBOGHANDEL A/S.

1922.

TRYKT HOS J. H. SCHULTZ

FORORD.

Da denne Udgave af Købeloven første Gang udkom i 1906 kort efter Lovens Stadfæstelse, udtaltes det i en Redaktionsnotits i Ugeskrift for Retsvæsen, at Professor Grundtvig her havde „leveret en sand Mønsterudgave af en kommenteret Lov. Undertiden har de Bemærkninger, der i saadanne Udgaver føjes til Lovens Tekst, en ret tilfældig Karakter. Men her gives der i sjælden klar og skarp Form Besked netop om det, som der tiltrænges Forklaring af“. I de Aar, der siden er forløbet, og hvori Udgaven har tjent saa mange til paa- lidelig Støtte og sikker Vejledning ved denne vigtige Lovs Anvendelse, har denne Dom fuldt ud bekræftet sig. Prof. Grundtvig var jo ogsaa til denne Opgaves Løsning udrustet som faa: med en Klarhed og Stringens i Tanke og Udtryksform, der søgte sin Lige, og med en gennem mange Aars Studier og indgaaende Biskæftigelse med disse Emner i skandinaviske Lovkommissioner erhvervet, omfattende og fordybel Indsigt, hvori han ikke blev overgaaet af nogen her i Landet.

Ved den nye Udgivers dygtige og omhyggelige Arbejde er Udgaven helt igennem bragt à jour og blevet

forøget med saa meget, baade praktisk og teoretisk Stof, at den nu fremtræder som en hel lille Kommentar til Loven. Jeg føler mig da forvissat om, at den i den saaledes reviderede og udvidede Skikkelse vil bevare og yderligere befæste sin Betydning for det danske Retsliv.

København, i November 1922.

H. Munch-Petersen.

Indholdsfortegnelse findes paa Side 115.

Forkortelser og Henvisninger.

Henvisninger til Ugeskrift for Retsvæsen er af Plads-hensyn sket blot ved at anføre Aarstal og Sidenummer.

De under de enkelte Paragrafer anførte Domme og Responsa er *kun* tænkt som et *rent eksempelvis* Uddrag af Praxis siden Købelovens Ikrafttræden, saaledes at Praktikerens strax kan finde Illustrationer til vedkommende Paragraf. Tillige er her sket Henvisning til de vigtigste juridiske Haandbøger, dog er Alméns Fremstilling ikke citeret, da den ganske følger Købelovens Paragrafer, og Henvisning derfor synes overflødig. Almén I. og II. betyder Almén: »Om Köp och Byte af Lös Egendom« henholdsvis »Förra Delen. Stockholm 1917« og »Senare Delen. Stockholm 1918«.

Grundtvig bet. »Om Reklamation i Formueretsforhold med særligt Hensyn til Køb og Salg«. Kbhvn. 1903.

H. D. bet. Højesterets Dom.

J. U. bet. Juridisk Ugeskrift.

Kjøb bet. Jul. Lassen: »Kjøb og Salg«. 3. Udg. Kbhvn. 1917.

Lassen I. og II. betyder: Jul. Lassen: »Haandbog i Obligationsretten« henholdsvis almindelig Del. 3. Udg. Kbhvn. 1917—20 og speciel Del. 2. Udg. ved Henry Ussing. Kbhvn. 1919.

Motiv. bet. de Kommissionsudkastets ledsagende Motiver. Resp. bet. Responsum (eller Svarskrivelse) fra Grosserer-Societetets Komité.

Schlegels Saml. bet. Schlegels Samling af Højesterets Domme. 1818—1856.

S. H. D. bet. Sø- og Handelsrets Dom.

- S. H. T. bet. Sø- og Handelsrets-Tidende.
 T. f. R. bet. Tidsskrift for Retsvidenskab.
 Hvad særlig Henvisninger til de af Grosserer-Societetet
 udgivne Slutsedler angaar, betyder:
 Foderstoffer »cif«: Slutseddel for Handler i Foderstoffer
 »inklusive Fragt« eller »inklusive Fragt og Assurance«
 (cif). (1909).
 Foderstoffer »leveret«: do. do. »in loco« eller »leveret« (1922).
 Jern og Metaller: do. do. Jern og Metaller til Levering
 direkte fra Værk (1902).
 Kaffe »leveret«: do. do. Kaffe »in loco« eller »her leveret«
 (1922).
 Kaffe »svømmende«: do. do. Kaffe »svømmende« eller »for
 Afskibning« (1922).
 Korn cif: do. do. Korn »inklusive Fragt« eller »inklusive
 Fragt og Assurance« (cif) (1909).
 Korn »fobe«: do. do. Korn »frit om Bord« (1909).
 Korn »leveret« do. do. Korn »in loco« eller »leveret« (1922).
 Smør do. do. Smør (1901).
 Sædefrø do. do. Sædefrø.

LOV¹ OM KØB²

af 6. April 1906.

¹ Jfr. svensk Lov 20. Juni 1905 og norsk Lov 24. Maj 1907. Loven er traadt i Kraft 1. Maj 1906.

² Ifølge § 2, 2det Stk. finder Loven tilsvarende Anvendelse paa *Bytte*. — Om Købets Begreb og Afgrænsning se Almén I. S. 6 ff Sp. 13 Note 42 og Lassen II. § 78.

Almindelige Bestemmelser.

§ 1.¹

Denne Lovs² Bestemmelser komme kun til Anvendelse, forsaavidt³ ikke andet er udtrykkelig aftalt eller maa anses for indeholdt i⁴ Aftalen eller følger af Handelsbrug eller anden Sædvane.⁵

Loven gælder ikke for Køb af fast Ejendom.⁶

¹ Paragrafen fastslaaer Lovens *deklaratoriske* Karakter 3: at det staaar Parterne frit for selv at ordne deres Mellemværende, i det Hele eller paa enkelte Punkter, paa anden Maade. Derfor maa *alle* Bestemmelser i Loven — selv hvor intet derom er udtrykkelig udtalt eller fremgaar af Formuleringen — læses med følgende Forbehold: „*forsaavidt ikke andet er udtrykkelig eller stiltiende aftalt*“. En *stiltiende* Aftale kan ogsaa fremgaa af en gældende Sædvane eller Handelsbrug, som Parterne maa antages at have henholdt sig til eller

ifølge Sagens Natur maa anses for at være underkastede; se hertil Note 5. — Derimod sætter en Række andre Love Grænser for Aftalefriheden ved Køb og Salg, saaledes Afbetalingslov (244) 8. Maj 1917 og en Række Lovbud, der specielt forbyder Køb og Salg af visse Genstande eller fra visse Personers Side, Fdg. 20. Maj 1845 § 14, Frdn. 9. Febr. 1831, L. 21. Marts 1874, Fiskerilove 2. Juni 1917 (316) § 14 og (317) § 16, Pl. 19. Marts 1819 §§ 1 og 2 og en Mængde nu for største Delen ophævede ministerielle An. i H. t. midl. L. (164) 7. Aug. 1914. Se nærmere om disse Lassen II. 21ff. Nævnes kan endelig ogsaa Aft. 8. Maj 1917 §§ 36 og 37.

- ² d. v. s. dersom Retsforholdet overhovedet skal bedømmes efter dansk Ret. Om dette er Tilfældet, eller om fremmed Ret skal anvendes, afgøres af dansk Rets Regler om den internationale Privatret. Se Almén I. 51 ff., Federspiel: Den internationale Privatret i Danmark, Alm. Del (1909) 122—23, 258—65 og Boye i T. f. R. 1902, 46—81.
- ³ Et særligt *Bevispørgsmaal* er det, om Lovens Regler skal komme til Anvendelse, saa snart det *ikke er givet*, (om fornødent bevist) *at* afvigende Bestemmelser er truffet, eller om de skal indskrænkes til at gælde i de Tilfælde, hvor det er *givet*, (om fornødent bevist), *at* andre Aftaler *ikke* er truffet. Et ganske bestemt Svar kan ikke gives, men som oftest maa Reglerne have den videre Anvendelse, saaledes at den, der paastaar Afvigelse fra dem, har Bevisbyrden. Men hvor Lovens deklaratoriske Regel langtfra er den praktisk almindelige — saaledes som i § 12 — vil det være rigtigere kun at lade Reglen gælde, naar Sagsøgeren afkræfter Sagsøgtes Paastand om, at anden Aftale er truffet. Jfr. Lassen I. § 39 N. 15 b og Almén I. 35 ff. conf. derimod Tybjerg: Om Bevisbyrden (1904) 12—18, 69—71, 133—36 og Munch-Petersen i T. f. R. 1904, 454.
- ⁴ altsaa ogsaa »*stiltiende*« Aftale, f. Eks. den som kan udledes deraf, at Parterne i tidligere Forretninger af lignende Art har fulgt en vis Forretningsbrug.
- ⁵ Sædvane og Handelsbrug gaar altsaa foran Loven. Dette gælder ikke blot den faktiske Skik og Brug, men ogsaa Sædvaneretten, hvorved et teoretisk omtvistet

Spørgsmaal er afgjort for Købelovens Vedkommende; se Lassen I. § 39 N. 20. — Dette gælder, selv om Sædvanen eller Handelsbrugen har dannet sig efter Lovens Ikrafttræden. Sædvaner, der er *særlige* for den paa-gældende Forretningsgren (Branche) eller Forretningsplads, har, naar Købet falder indenfor deres Omraade, samme Krav paa Anerkendelse som de, der har vundet en mere almindelig Udbredelse. Her kan da opstaa det Spørgsmaal, *hvilket Steds* Handelsbrug, der bør lægges til Grund, et Spørgsmaal, der bør besvares i Analogi af den internationale Privatrets Regler om, hvilket Lands Ret, der skal lægges til Grund for Bedømmelsen af et Obligationsforhold. — §'en afgør ikke det vigtige Spørgsmaal, under *hvilke Betingelser* en Handelsbrug binder Parterne (jfr. Ordene: følger af), men har forbeholdt Domstolene Frihed til at afgøre dette. Af Betydning er det især, om man bør kræve, at vedkommende har kendt eller burdet kende eller kan forudsættes at have kendt Handelsbrugen. Se herom Lassen I. § 39 Note 20, hvis Resultat kritiseres af Almén, se Almén I. 31. — Af Betydning til *Fæstelse* af Handelsbrugen er især de af Grosserersocietetets Komité afgivne Responsa og udgivne Sluttedler.

⁶ Derimod gælder Loven om Køb af Løsøre — derunder ogsaa af *Værdipapirer* — baade i Handelsforhold og i almindelige borgerlige Forhold; se herved § 4 om særlige Regler for »Handelskøb«. — Ogsaa Køb ved *Auktion* omfattes af Lovens Bestemmelser; jfr. Forudsætningen i § 48; naturligvis dog kun forsaavidt Auktionskonditionerne og Bestemmelserne i Lovene om Auktion lade Plads aaben for dem.

Ved Køb af *Skibe* maa Loven suppleres med Reglerne i Lov Nr. 57 om Skibes Registrering 1. April 1892, jfr. navnlig dens §§ 14 III og 49, hvorefter et Adkomstbrev (Skøde) skal ledsage Anmeldelsen til Registret. Skibsskøde skal stemples til 2. Klasses Takst (2: 1/5 pCt. af Genstandens Værdi), jfr. Stempellov (113) 1. April 1922 § 3 jfr. §§ 68 og 11.

ad § 1: Lassen I. 370—73 og i T. f. R. 1898. 94. Kjøb 2—3. Om Handelsbrug: Lassen I. 375—76 især Note 20. Kjøb 4, Tybjerg; Hage 218—19. Stang i T. f. R. 1908. 249—344.

§ 2.

Bestilling af Genstande, som først skulle tilvirkes,¹ anses i denne Lov² som Køb, saafremt det for Tilvirkningen fornødne Stof³ skal ydes af den, der har paataget sig Tilvirkningen.⁴ Loven gælder dog ikke for Opførelse af Bygning⁵ eller andet Anlæg paa fast Ejendom.

Hvad der i denne Lov er bestemt om Køb, finder tilsvarende Anvendelse paa Bytte.⁶

- ¹ F. Eks. Bestilling af Klæder efter Maal, Møbler eller Maskiner efter Tegning o. s. v. Det afgørende er, at der kræves en virkelig Tilvirkelse, Frembringelse. Derfor falder *Reparation* udenfor, og Overgangsformer opstaar, hvor en Del af en Ting skal fornyes. Udgør Delen en selvstændig Helhed, vil der snarest blive Tale om Bestilling, saaledes naar man bestiller en ny Regulator til en Dampmaskine, nyt Rør til en Baad e. l. Idet Loven indbefatter saadanne Bestillinger, hvor Tingen *skal* tilvirkes, under Køb, maa dette naturligvis ogsaa gælde om Bestillinger, ved hvilke Leverandøren (Sælgeren) har *Valget* imellem at tilvirke Tingen og at skaffe den ad anden Vej, f. Eks. ved selv at købe den i færdig Tilstand eller udtage den af sit Lager.
- ² Jfr. herved særlig §§ 38 (om Rente af Købesummen) og 54 (om at Køberen skal gøre Mangler ved Salgsstanden gældende inden et Aar efter dens Overgivelse til ham) samt Bestemmelsen i § 49 om Sælgerens Adgang til at rette en Mangel ved det leverede, der dog netop her synes at være for streng, for stærkt merkantiliseret, fordi en Hævning af Aftalen ofte vil ramme Tilvirkeren særlig haardt, da Tingen tit bærer et saa individualiseret Præg, at dens Værdi for ham som almindelig Handelsvare er ganske ringe.
- ³ Altsaa ogsaa, selv om Stoffets Værdi er ganske ringe i Forhold til Arbejdets, f. Ex. ved Bestilling af et Maleri.
- ⁴ Skal Stoffet, f. Eks. Klæde ved Bestilling af Beklædningsgenstande, leveres af Bestilløren, er »Bestillingen« ikke et Køb, men et saakaldt »*Værksleje*«, paa hvilket Forhold Lovens Regler ikke finder *umiddelbar* — men efter Omstændighederne muligvis *analogisk* — Anvendelse.

⁵ men derimod for Køb (eller »Bestilling«) af Bygning færdig til Opsætning. Hvad Levering eller Tilvirkning af noget, der hører til en Bygning, angaar, falder det kun ind under Køb, naar det kan anses som Bestilling af selvstændige Ting, hvis Indføjelse i Huset er en Bipligt. Saaledes falder Lægning af Gulve og Lofte udenfor, men Opsættelse af en Ovn inden for Købelovens Omraade.

⁶ I *Bytte* behandles hver Part, hvad Pligten angaar, som Sælger, hvad Retten angaar som Køber. Derfor er alle Lovens Regler om Købers Pligter (§§ 28—32) og om Købesummen (§§ 5—8) *begrebsmæssig* udelukkede fra at kunne anvendes, og §§ 39—41 kan kun anvendes analogisk. Andre Paragrafer er ofte *praktisk uanvendelige*, saaledes Reglerne om forholdsvis Afslag i Købesummen, der dog kan finde Anvendelse, dersom Ydelsen er delelig i juridisk Forstand. Viser det sig saaledes, at en Ko, der er byttet mod 100 Td. Korn, har en Fejl paa 25 pCt., kan den anden nøjes med at yde 75 Td.

ad § 2: Kjøb 3. Motiv 21 a. Lassen II. 440. Hammer-skjöld i T. f. R. 1893 især 116—122. § 2 jfr. § 49 conf. B. G. B. § 634 jfr. § 651.

§ 3.¹

Ved Køb af Genstande, bestemte efter Art, forstaas i denne Lov² ikke alene Køb af en vis Mængde af en angiven Art Genstande, men ogsaa Køb af en vis Mængde³ af et angivet Parti.

¹ Paa forskellige Steder i Loven, jfr. herom i Note 2, sondres der mellem Køb af en *bestemt Genstand* og Køb af *Genstande, bestemte efter Art*. § 3 udtaler, at *Mellemtilfældene*, (saakaldte »*halvt generiske*« Køb), f. Eks. af 10 Sække af et bestemt Lager, i Loven anses som Køb af sidstnævnte Art. Ved Salg af individuel bestemt Genstand har Sælgeren slet intet Valg. Ved Genussalg har han Valgfrihed angaaende, hvilke Genstande han vil opfylde med, men Ydelsen, han skal levere, er dog kun bestemt paa én Maade. I det halv-generiske Køb er Valgfriheden indenfor denne Ramme indskrænket til et bestemt Omraade. Udenfor denne

Sondring falder det alternativt bestemte Køb, hvis Ydelse er flertydigt bestemt, saaledes at Sælgeren kan vælge mellem flere Ydelser, der hver for sig igen kan være enten individuelt eller generisk bestemt. Det kan være tvivlsomt, efter hvilke Regler Køb af denne Art skal behandles. Ex.: Den Ko eller den Hest. Den Ko eller 100 Td. Hvede. 100 Td. Hvede eller 100 Td. Rug.

² § 24, § 37 og § 43; jfr. m. H. t. Køb af *bestemte Genstande* §§ 17, 2det Stk., 23 og 42. Ogsaa ved §§ 49 og 66 faar Forskellen Betydning.

³ Herved angives, at det ikke gælder, hvis Ydelsen er bestemt som en Brøkdelt af angivet Parti, medmindre Parterne har benyttet Brøken som Udtryk for en vis Mængde, f. Ex. Halvdelen af en Ladning, der vides at være paa 10.000 Tons.

ad § 3.: Kjøb 4. Lassen I. 7—8. Hammerskjöld i T. f. R. 1893. 105.

§ 4.

Ved Handelskøb forstaaes i denne Lov¹ Køb, som indgaas mellem Handlende² i eller for³ deres Bedrift.⁴

Som Handlende anses herved⁵ enhver,⁶ der gør sig til Bedrift at afhænde dertil indkøbte Varer,⁷ at drive Veksellerer- eller Bankforretning, Forsikringsvirksomhed, Kommissionshandel,⁸ Forlagsvirksomhed, Apotek, Beværtning, Haandværk eller Fabrik, at overtage Udførelse af Bygnings- eller Anlægsarbejder eller at befordre Personer, Gods eller Meddelelser. Dog anses ikke som Handlende den, som uden anden Medhjælp end sin Ægtefælle, sine Børn under femten Aar og sit Hustyende driver Beværtning, Haandværk, Befordringsvirksomhed eller saadan ringe Handel, hvortil ikke kræves særlig Adkomst,⁹ eller hvortil Borgerskab udstedes uden Betaling.¹⁰

¹ Jfr. §§ 27, 32 og 52. 1°, §§ 21. 3° og 28. 1° og §§ 6, 16 og 51. Alle disse for Handelskøb særlige Regler udmærker sig ved Hævdelsen af en større Strængighed i de ved Købet paadragne Forpligtelser.

² Da begge Parter skal være Handlende, falder den egentlige Detailhandel o: Salg til de enkelte Konsumenter udenfor »Handelskøb«.

- ³ Herved sigtes navnlig til Køb af Genstande til Brug ved Bedriftens Udøvelse, f. Eks. Værktøj, Maskiner, Kul til Fabrikker, Inventar til Forretningen o. s. v.
- ⁴ Staar Købet ikke i direkte Forbindelse med Parternes Forretningsdrift er det altsaa ikke et »Handelskøb«.
- ⁵ Anderledes ved §§ 39 og 48 samt ved Begrebet »Forretning« i § 9.
- ⁶ Baade Enkeltmand og Selskab samt Stat og Kommune — alt *forsaa vidt* de paagældende driver en af de af Paragrafen omfattede Virksomheder.
- ⁷ Herunder gaar ifølge Motiverne S. 23 Spalte 2 ogsaa *Forbrugs- og Indkøbsforeninger*; af anden Mening er dog Folketingsudvalgets Flertal i Betænkning i Rigsdagstidende 1905—06, B. Sp. 867—68, jfr. Folketingets Forhandlinger Sp. 6569 flg. — Ligeegyldigt er det i hvert Fald, om Virksomhedens Udøvelse kræver Borgerskab (Næringsbevis) eller ej.
- ⁸ Derimod ikke egentlig Agentur eller Mæglervirksomhed; men de Køb, som Agenten eller Mægleren afslutter i Andenmands Navn og med forbindende Virkning for denne, er naturligvis »Handelskøb«, naar de i §'en fastsatte Betingelser foreligger.
- ⁹ Næringslov 29. December 1857 § 53 (Handel med *mindre betydelige Husholdningsvarer*, saasom Mælk og Fløde, Æg, Kartofler, Grøntsager og indenlandsk Frugt samt Tørv og Sand). — Undtagelsen omfatter ikke enhver Art af Handel, der er Genstand for fri Næring, men kun den, der ifølge Næringsl. § 53 (jfr. Note 10 om Næringsl. § 52) maa betegnes som »ringe«.
- ¹⁰ Næringslov 29. December 1857 § 52 (»ringe Handel, saasom med Brød, Traad og Garn, Lys og Sæbe, Legetøj og Kager«).

[A n m æ r k n i n g. Den svenske Lov bestemmer de Handlendes Begreb saaledes (§ 4, 2det Stk.): »Med köpman förstås i denna lag enhver, som, enligt hvad särskildt finnes stadgadt, är pligtig att föra handelsböcker.« — Hovedlovbudet om Bogføringspligten er K. F. ang. handelsböcker och handelsräkningar d. 4. Maj 1855 §§ 1, 2 og 28. Om Jævnførelse med dansk Ret se Motiv 25 b og Heckscher i U. f. R. 1905, 3—6.]

ad § 4: Kjøb 4 og 65—67. Lassen II. 31 ff. Heckscher i T. f. R. 1901, 358—417. Kmsl. 8. Maj 1917 § 2 og Aftk. s. D. § 36. 2°.

Om Bestemmelse af Købesummen.

§ 5.

Er Køb sluttet,¹ men intet² aftalt³ om Købesummens Størrelse, har Køberen at betale, hvad Sælgeren fordrer, forsaavidt det ikke kan anses for ubilligt.⁴

- ¹ Undertiden er den Omstændighed, at intet er aftalt om Købesummens Størrelse, et Indicium for, at Købet ikke er endelig sluttet. Bevisbyrden for, at Købet er sluttet, maa paahvile Sælgeren, der kræver Købesummen.
- ² Reglen gælder altsaa kun, naar intet er aftalt. Strides der om, hvorvidt noget er aftalt eller ej, opstaar vanskelige Bevisspørgsmaal. (a) Hvis det er *Sælgeren, der paastaar*, at Pris er aftalt, og Køberen, der benægter det, fører almindelige Bevisregler til, at Sælgeren maa bevise sin Paastand, og i modsat Fald kommer § 5 til Anvendelse. Vanskeligere er Sagen, naar (b) det er *Sælgeren, der benægter*, at Pris er aftalt. Dansk Retspraksis og Litteratur (f. Eks. D. i U. 1908. 124, Tybjerg: Om Bevisbyrden (1904), 144. Lassen I. § 39 N. 26) fastholder, at den, der paastaar, at et vist Vedderlag er aftalt, har Bevisbyrden, saaledes at altsaa § 5 ogsaa finder Anvendelse i dette Tilfælde, hvis Køberen ikke kan bevise sin Paastand. Denne Opfattelse bestrides af Almén I. 89 ff. Hvad endelig det Tilfælde angaar, (c) at *Parterne twistes om, hvilken Pris*, der er aftalt, falder dette Tilfælde vel udenfor § 5, men behandles naturligt i Analogi med Tilfælde (b), saaledes at § 5 ogsaa i disse Tilfælde maa finde — analogisk — Anvendelse efter dansk Opfattelse. Om dansk Praksis, se nærmere Lassen I. § 39 Note 26, hvortil kan føjes D. i S. H. T. 1914. 405.
- ³ Reglens subsidiære Karakter (jfr. § 1) maa stærkt betones. Før man griber til at anvende Reglen i § 5, vil en Række andre Prisbestemmelser kunne anvendes: Butikspriser, kendelig Skik og Brug, Torvepriser, i Torvehandel, Markedspriser, i en gros Handel, i det hele taget den Pris, der kan siges at være *sædvanlig*, jfr. Medhjl. 6. Maj 1921 § 9. 2° og Søløv § 150. Ved Markedsprisen er det Prisen paa Leveringsstedet og Leveringstiden, som det kommer an paa. Jfr. herved 1877. 727

(»Dagens Pris« foretrukken for tidligere Pris mellem samme Parter), s.steds S. 922.

- ⁴ Finder Domstolen Prisen »ubillig«, nedsættes den til den Pris, der efter de foreliggende Oplysninger — bl. a. om de særlige Omstændigheder, hvorunder Købet er indgaaet — anses for *rimelig*. Bevisbyrden for Prisens Ubillighed maa paahvile Køberen.

ad § 5: D. i U. 1913. 196. 1915. 4 (§ 5 ikke anvendt paa Erstatningskrav) — Kjøb 12. Lassen I. 377—79 og II. 441—42. Om Bevisbyrden: Lassen § 39 N. 26 og den der citerede Litteratur.

§ 6.¹

Er i Handelskøb² Regning (Faktura³ eller Nota⁴ tilstillet⁵ Køberen, og gør han ikke, saa snart ske kan,⁶ Indsigelse mod den i Regningen anførte Pris,⁷ er han pligtig at betale denne, medmindre lavere Pris oplyses at være aftalt, eller Regningen er aabenbart urimelig.⁸

¹ Efter den i § 5 Note 2 omtalte danske Opfattelse af Bevisbyrdefordelingen, naar der tvistes om Prisen, faar § 6 ikke stor Betydning, idet Køberen allerede herefter har Bevisbyrden for Prisen, og § 6's Betydning ligger da udelukkende deri, at i det der omtalte Tilfælde kan Sælgeren kræve sin Pris, naar den blot ikke er »aabenbart urimelig«, selv om den ikke kan siges at være »ikke ubillig«.

² Der er en Mulighed for analogisk Anvendelse af § 6 i Køb, der ikke er Handelskøb, naar Omstændighederne er særlig graverende for Køberen, især hvis han har bedt om Henstand med en Købesum, hvis Rigtighed han nu først under Sagen bestrider.

³ Betegnelse for *Regning* over Varer, der sendes til en anden Plads. — Regelen i § 6 er ikke *direkte* anvendelig paa de »Fakturaer«, der benyttes i Forholdet mellem Kommittent og Kommissionær (Konsignationsfaktura og Indkøbsregning).

⁴ Regning over solgte Værdipapirer eller Varesalg til mindre Beløb.

⁵ ogsaa ved *Pladshandel*, jfr. Udtrykket »Regning«. — For Anvendelsen af Regelen i § 6 er det i og for sig ligegyldigt, om Regningen (Fakturaen, Notaen) er

sendt sammen med Varen — endog indlagt i dennes Indpakning — eller i særskilt Brev, naar blot Køberen bliver bekendt med den. Men *da* det ved Forsendelseskøb hører til ordentlig Forretningsbrug, at *Faktura* sendes enten med Posten eller paa anden forsvarlig Maade, kan en Indlæggelse af Fakturaen i Varepakken efter Omstændighederne — navnlig naar Varen ikke udpakkes — føre til, at Fakturaen ikke anses for »tilstillet» Køberen.

- ⁶ I Almindelighed altsaa straks efter Fakturaens Modtagelse og ikke først, naar Varen er kommen frem, — medmindre Fakturaprisens Rigtighed først kan kontrolleres efter Varens Fremkomst, fordi Fakturaen ikke har angivet Varens Kvalitet tilstrækkelig nøjagtigt.
- ⁷ Ifølge *Handelssædvane* paahviler der Køberen en *lignende* Reklamationspligt m. H. t. visse *andre* Angivelser i Fakturaen, nemlig saadanne, som efter Fakturaens Benyttelse i Handelslivet har deres naturlige Plads i denne, f. Eks. m. H. t. Fakturaens Angivelser af Forsendelsesmaaden, af Tid og Maade, hvorpaa Købesummen skal betales, Kurs, hvorefter den skal beregnes, samt hvilke Akcessorier til Købesummen — saasom Betaling for Emballage, Fragt og Forsikringspræmie — Køberen skal betale. Men *denne* Reklamationspligt udtaler Loven sig ikke om, idet den i høj Grad afhænger af de særlige Omstændigheder i det enkelte Tilfælde.
- ⁸ Tilsvarende Begrænsninger maa naturligvis gælde for Køberens Reklamationspligt m. H. t. de ovenfor i Note 5 omhandlede Punkter.

ad § 6: D. i U. 1909. 358. — Kjøb 13. Stang i T. f. R. 1901. 199—202.

§ 7.¹

Skal Købesummen beregnes efter Tal, Maal eller Vægt, bliver Mængden paa det Tidspunkt, da Faren for Salgsstandens hændelige Undergang gaar over paa Køberen,² at lægge til Grund³ for Beregningen.

¹ Reglen i § 7 faar ikke stor selvstændig Betydning. Skyldes Formindskelsen tilfældige Begivenheder, følger

det samme af § 17, og skyldes den Varens naturlige Beskaffenhed, følger det af § 50, jfr. § 44, forsaavidt der foreligger for ringe leveret Mængde, d. v. s. mindre end aftalt. Selvstændig Betydning faar § 7 saaledes kun ganske undtagelsesvis, nemlig, naar der ikke er leveret for lidt, hvilket igen vil sige dels, naar der intet er aftalt om Mængden, dels naar Mængden er bestemt med et vist Spillerum (§ 66), og Varen selv efter Udlosningen er over Minimalvægten.

² Jfr. herom §§ 17 (med Note 1) og 37. Er der truffet *Aftale* mellem Parterne om et andet Tidspunkt for Risikoens Overgang paa Køberen, bliver Mængden paa dette Tidspunkt at lægge til Grund. Følgelig maa Spørgsmaalet, om en Levering er »undervægtig« ved et Køb »leveret« eller »frit« (franco) paa et angivet Sted, jfr. § 65, 1ste Stk., afgøres efter den paa Bestemmelsesstedet udlossede Vægt, medens det ved Køb »fob«, jfr. § 62, 3die Stk., og »cif« eller »cf«, jfr. §§ 63, 2det Stk., og 64, 1ste Stk., maa afgøres efter den indladede Vægt.

³ medmindre andet »følger af Aftalen« (§ 1) — f. Eks. naar der ved cif-Salg er betinget Betaling efter udlosset Vægt, eller dette følger af en særlig Kutyme for den enkelte Forretningsgren. Ifølge cif-Sedlen for Korn- og Foderstoffer garanterer Sælgeren den fakturerede Vægt. Saadan Garanti kan dog kun antages at angaa Svind o. l., men derimod ikke Godsets hændelige Undergang, o: Leveringsstedet flyttes ikke.

A n m æ r k n i n g. Skal der foretages en *Konstatering* af Maal eller Vægt, kan den kun fordres foretagen efter saadanne Enheder, som er brugelige paa Stedet for Konstateringen (Motiv. S. 30 Sp. 1).

ad § 7: Kjøb 13.

§ 8.

Skal Købesummen beregnes efter Varens Vægt, antages¹ Indpakningens Vægt^t (Taravægten)² at skulle fradrages.

¹ Jfr. § 1. — Modstaaende Kutymen (»Brutto for Netto«) findes navnlig for Varer, der sælges i Sække og under Omsætningen forbliver i de samme Sække, jfr. f. Eks.

Resp. 12. Oktob. 1889 (U. 1890, 855) (Farin); se iøvrigt Hage: Haandbog i Handelsvidenskab under »Prisnoteringer«.

² c: Indpakningens virkelige Vægt (»Netto Tara«), medmindre der er Kutyme for Fradrag af en bestemt Taravægt (»Uso Tara«).

A n m æ r k n i n g. Er der indrømmet Køberen nogen *Rabat* beregnes denne ordentligvis af Fakturaens Nettobeløb; jfr. dog Resp. 7. Febr. 1902 (U. 1903, 694—95) (ved Salg »leveret« tilkommer der Køberen den tilsagte *Rabat* for Kontant for det fulde Beløbs Vedkommende uden Fradrag af Fragten). — Ofte vil det paahvile Køberen enten at returnere Emballagen, eller at betale for denne. Dette angaar dog naturligvis ikke saadan Indpakning, der udkræves for, at Varen er i Stand (Konservesdaaser, Cigaretæsker o. l.). Bestemmelser angaaende disse Forhold hører til Fakturaens normale Indhold, mod hvilke Køberen har Reklamationspligt (jfr. § 6 N. 7).

ad § 8: Om Emballage: D. i U. 1908. 268, 1912. 974 og Resp. i U. 1918. 882; 1919. 801, 805—06, 807, 809, 814; 1920, 774, 778, 783, 788; 1921, 824, 826, — Kjøb 13.

Om Stedet,¹ hvor Salgsgenstanden skal leveres (Leveringsstedet).²

§ 9.³

Sælgeren har at levere Salgsgenstanden paa det Sted, hvor han ved Købets Afslutning⁴ havde sin Bellig. Drev han paa dette Tidspunkt Forretning, og stod Salget i Forbindelse dermed, skal Levering ske paa Forretningsstedet.

Befandt Genstanden sig ved Købets Afslutning paa et andet Sted end ovenfor nævnt, og vare Parterne eller burde de⁵ være vidende derom, anses dette som Leveringssted.⁶

¹ *Leveringsstedet* er det Sted, Varen befinder sig, naar Sælgeren behørigt har opfyldt sin Leveringspligt (jfr. § 11 N. 1). *Levering* er den Virksomhed, Sælgeren ifølge Kontrakten skal foretage sigtende til at skaffe

Køberen Besiddelsen af den solgte Genstand. *Leveringspligten* er af forskelligt Indhold ved forskellige Arter af Køb og bestemmes nærmere (deklaratorisk) ved §§ 9—11. Den vil som Regel bestaa i positive Handlinger fra Sælgerens Side (§ 9: Tilstedelse af Adgang til Tingen, § 10: Overgivelse til Fragtfører, § 11: Overgivelse til Køberen). Undtagelsesvis maa dog Godset anses leveret ved selve Aftalen: (a) ved Salg af Gods, der allerede er i Køberens Besiddelse, eller som uden Sælgerens Medvirken skal overgaa til Køberen fra Tredjemand. (b) Ved Salg af Ting, der vel er i Sælgerens Besiddelse, men som uden dennes Medvirken skal overgaa i Køberens (Produkter, der henligger i det frie, og som skal afhentes (eller udskilles?) af Køberen paa egen Haand), eller af hvilke der slet ingen Besiddelsesovergang skal finde Sted. (Salg af en ideel Anpart af en Ting eller Formuemasse). Jfr. Almén I. 110 ff.

- ² Leveringsstedet har Betydning i følgende Retninger:
- a) Sælgeren er pligtig at sørge for, at Salgsstanden til aftalt Tid befinder sig paa dette Sted; jfr. om *Forsinkelse* §§ 21—27.
  - b) Sælgeren bærer Omkostningerne ved Forsendelsen til Leveringsstedet.
  - c) Sælgeren bærer Faren (*Risikoen*), indtil Levering har fundet Sted; jfr. § 17.
  - d) Om Salgsstanden lider af en *Mangel*, bedømmes efter dens Tilstand paa Leveringsstedet; jfr. § 44.
  - e) Ved Købesummens Beregning efter Tal, Maal eller Vægt; jfr. § 7.

Derimod har Leveringsstedet som saadant *ingen* Betydning m. H. t. Køberens *Undersøgelsespligt* (§ 51) eller hans *Omsorgspligt* (§ 56).

- ³ § 9 giver Hovedreglen, der omfatter saavel Distancekøb som Pladskøb. For hver af disse Arter Køb gives en speciel Regel i henh. § 10 og § 11 for det Tilfælde, at det paahviler Sælgeren at forsende Varen. Skønt § 9 opstiller den deklaratoriske Regel, at et Køb er Afhøningskøb, er det dog i vidt Omfang — især hvor Sælgeren er Købmand — det faktisk almindelige, at Sælgeren besørger Forsendelsen, saaledes at det i disse

Tilfælde vil være urigtigt at give Køberen Bevisbyrden for, at Sælgeren skal sende Varen, jfr. § 1 N. 3.

- ⁴ Er Sælgeren *flyttet* efter Købets Afslutning, skal han altsaa levere paa sit tidligere Bosted (henholdsvis Forretningssted, jfr. 2det Punktum) — naturligvis forudsat, at Køberen *kan* have nogen fornuftig Interesse i at fastholde dette.
- ⁵ I Almindelighed vil det komme an paa *Køberens* Kundskab om Genstandens Plads. Vil Sælgeren nyde godt af Regelen i 2det Stk., kan det derfor efter Omstændighederne blive nødvendigt for ham før Købets Afslutning at give Køberen Underretning om Stedet, hvor Genstanden befinder sig.
- ⁶ Det er folgelig ogsaa i dette Tilfælde Køberens Sag at *afhente* Genstanden.

ad § 9: Kjøb 7—8, Lassen I. 389—90.

§ 10.¹

Skal Genstanden af Sælgeren forsendes² fra et Sted til et andet for der at overgives i Køberens Besiddelse, anses Levering for sket,³ naar Genstanden er overgivet til⁴ en Fragtfører,⁵ som har paataget sig Forsendelsen fra⁶ vedkommende Sted, eller den, hvis Afsendelsen⁷ sker med Skib, er bragt indenfor Skibssiden.⁸

¹ Paragrafen handler om det *simple Forsendelseskøb* (*Distancekøb*), i hvilket Forsendelsen foregaar paa Køberens Regning og Risiko. Se særlig om »*job*», »*fragtfrit*», »*cf*» »*cif*» og »*leveret*» (*frit*, »*franco*»): §§ 62—65.

² Saadan Pligt paahviler uden udtrykkelig Aftale ofte Sælgeren ifølge Kutyme, navnlig i Almindelighed ved Bestillinger fra en paa en anden Plads boende Køber. Pligten kan være af yderst forskelligt Indhold og Klausulerne i §§ 62—65 tager netop Sigte paa nærmere at bestemme dette. Er der intet nærmere aftalt om Pligtens Indhold, paahviler det *ikke* Sælgeren at betale *Told og Fragt*, der paaløber *efter*, at Godset er overgivet til Fragtbords eller kommet indenbords, thi da har han efter § 10 leveret, og Pligter herudover maa kræve særlig Aftale. Det fremgaar ogsaa af § 63 e. cont. jfr. U. 1908. 718.

- ³ Se om Betydningen heraf § 9 Note 2. Det fremgaar heraf, at den Omstændighed alene, at Sælgeren har paataget sig at bære *Omkostningerne* ved Forsendelsen til et andet Sted, ikke gør dette Sted til Leveringssted f. Eks. i Henseende til Risikoen, jfr. saaledes om Køb »*fragtfrit*« og »*cif*« den udtrykkelige Udtalelse i § 63, 2det Stk., jfr. § 64, 1ste Stk.
- ⁴ ∴: *indleveret* til Post, Jærnbanes Godsekspedition etc.
- ⁵ ∴: en Person (Institution eller Anstalt), der *selvstændig* besørger Vareforsendelser, altsaa navnlig Jærnbane eller Post; § 10 handler derimod ikke om de Tilfælde, hvor Sælgerens egne Folk skal besørge Transporten, i hvilket Tilfælde Levering først sker ved Overgivelse til Køberen. — Er Godset afgivet til *urigtig* Fragtfører (Skipper), eller har Sælgeren, begaaet andre Fejl ved Forsendelsen, f. Eks. afsendt før eller efter vedtagen Tid, bliver Sælgeren erstatningspligtig; derimod, beror det paa Fejlens nærmere Beskaffenhed i det enkelte Tilfælde, om de for Sælgeren gunstige Virkninger af *Leveringen* derved forspildes.
- ⁶ Men ikke ved Overgivelse til Speditør eller anden, der kun skal transportere Godset *indenfor* vedkommende Sted (til Jærnbane f. Eks.). Reglen gælder derimod selvom Fragtføreren (Skipperen) ikke har paataget sig at føre Varen *helt* frem til Bestemmelsesstedet. Skal Forsendelsen besørges af flere Fragtførere efter hinanden, sker »*Leveringen*« altsaa ved Overgivelsen til den første af dem, selvom han ikke udsteder gennemgaaende Konnossement (Fragtbrev).
- ⁷ *Afsendelse*, ikke *Forsendelse* ∴: Sørejsen skal begynde paa det Sted, hvorfra Varen forsendes. Sendes derimod en Vare fra Viborg til England, gælder Hovedreglen.
- ⁸ Reglen danner en Afvigelse fra Hovedreglen, hvorefter Levering allerede vilde være sket ved Aflevering til Skibsekspedition, Oplagshus e. l. Dette gælder, selvom der udstedes et omsætteligt Dokument, og skønt Bortfragterens Ansvar ifølge Sølovens § 142 allerede indtræder ved Godsets Modtagelse. Herved opnaas til Gengæld ensartet Regel med »*fob*« Køb, jfr. § 62. 3°, hvad man har anset for heldigt.

ad § 10: Resp. 26. Febr. 1915 i U. 1916. 966 (Hvor intet andet er aftalt, bestemmer Sælgeren Forsendelsesmaaden). S. H. T. 1911. 269 (Vælger Sælgeren en særlig dyr Forsendelsesmaade, maa han selv betale Merudgifterne). Om Emballage se ad § 8. — Kjøb 8, se ogsaa ad § 17.

§ 11.¹

Skal² Sælgeren besørge Genstanden³ sendt til noget inden Pladsens⁴ Grænser beliggende Sted, anses Levering ikke at være sket, forinden Genstanden er kommen i Køberens Besiddelse.⁵

¹ Resultatet af Reglerne i §§ 9—11 kan sammenfattes saaledes: Leveringsstedet er normalt hos Sælgeren (§ 9). Skal Sælgeren *forsende* Varen, flyttes Leveringspunktet indenfor samme Sted (til Fragtfører eller Skib § 10, til Køber § 11). Særlig Aftale kræves til at forandre Leveringsstedet, saaledes f. Eks. »fob« (§ 62), der flytter Stedet til Skibssiden, selvom Skibet ikke ligger ved Afsendelsesstedet og »leveret« (§ 65), der flytter det til Bestemmelsesstedet.

² *Direkte* gælder Reglen kun, naar Sælgeren ifølge selve Købet er *pligtig* at besørge Henbringelsen af Salgs-genstanden, *ikke* naar han gør det *alene* af Imødekommen overfor Køberens Anmodning derom. I den almindelige Butikshandel er der i vidt Omfang Kutyeme for, at en saadan Pligt paahviler Sælgeren.

³ Regelen gælder baade ved Detail- og en gros-Salg, men for en gros-Salg foreligger der ingen saadan almindelig Kutyeme som nævnt i Note 1 for Butikshandelen.

⁴ Den Lokalitet, der efter almindelig Opfattelse paa Stedet udgør *én Forretningsplads* er det Omraade, indenfor hvilket Varer af den paagældende Art regelmæssig udbringes ved Sælgerens egne Bude eller egne Vogne.

⁵ Det er altsaa *ikke* tilstrækkeligt, at Genstanden er *hensat* paa Køberens Gaardsplads el. lign.

ad § 11: S. H. T. 1914. 309 (Spg. om, hvornaar Varen var leveret). U. 1921. 202 (Om Farens Overgang). — Kjøb 9.

Om Tiden for Aftalens Opfyldelse.¹

§ 12.

Er Tid for Købesummens Betaling eller Salgsstandens Levering ikke bestemt,² og fremgaar det ikke af Omstændighederne, at Opfyldelse skal ske snarest muligt,³ skal den ske ved Paakrav.⁴

¹ Følgerne af Oversiddelse af den ved §§ 12 og 13 bestemte »*Handlingstid*« omhandles i §§ 21—27 (»Om Forsinkelse fra *Sælgerens Side*«) og §§ 28—37 (»Om Forsinkelse fra *Køberens Side*«).

² Paragrafen angaar kun det Tilfælde, at der ikke — det være sig ved Aftalen eller ifølge Sædvane (jfr. nedenfor i Note 3 samt om Børshandel i Papirer Resp. 11. Januar 1901 i U. 1902 S. 311) — er fastsat en eller anden Tidsbestemmelse for Opfyldelsen. Er Opfyldelsen saaledes sat til en vis Tid — hvad enten denne er en bestemt Dag eller den er mere ubestemt angivet, f. Eks. »snarest muligt«, »straks«, »først i næste Uge«, »til Foraaret«, »ved første aabne Vande« o. l. — behøves intet Paakrav: Parten, der oversidder Tidspunktet, kommer derved uden videre i Mora. — Hvad Bevisbyrden for, at intet er aftalt, angaar, er det ovenfor § 1 N. 3 berørt, at det er rimeligt kun at lade § 12 komme til Anvendelse, naar den Part, der under Paaberaabelse af § 12 kræver Aftalen opfyldt, afkræfter Modpartens Paastand om, at Tid er aftalt, da det nemlig er statistisk langt det hyppigste, at Tid aftales.

³ Ved Bestillinger fra Købmænd hos Producenter er det almindelig Kutyme, at Sælgeren skal afsende »straks« eller »snarest muligt«.

⁴ *Paakravet* kan — saavidt ikke andet fremgaar af Omstændighederne i det enkelte Tilfælde — fremsættes *naarsomhelst*. — Skal der betales *kontant*, maa Køberens Paakrav være ledsaget af Tilbud om Betalingen. — Er der ikke sat nogen Frist, inden hvilken Køberens skal fremsætte Paakrav (indsende Ordre eller aftage Varen), maa det fremsættes *inden rimelig Tid*. — Saafremt den endelige Opfyldelse (Sælgerens Levering af Salgsstanden eller Køberens Aftagelse af den) kræver Foretagelsen af visse forberedende Skridt,

maa der levnes den handlepligtige Part den hertil nødvendige Frist, saaledes at han først kommer i Mora, naar han ikke ufortøvet efter Paakravet gaar i Gang hermed.

ad § 12: Kjøb 19—20. Lassen I. 12, 383, 417—26 og 712—14.

§ 13.

Er et Tidsrum¹ fastsat for Leveringen, har Sælgeren Ret til indenfor dettes Grænser at vælge Tidspunktet² for Leveringen, medmindre det fremgaar af Omstændighederne, at Spillerummet er fastsat i Køberens Interesse.³

¹ F. Eks. »Levering August—September« eller »i September Maaned«, jfr. Resp. 13. Sept. 1901 (U. 1902 S. 328), eller »pr. Oktober«, jfr. Resp. 30. Aug. 1894 (U. 1895 S. 700).

² Om successiv Levering se under § 22.

³ Dette er saaledes Tilfældet ved Iøb-Salget, naar Køberen selv skal skaffe Skibslejlighed, jfr. ogsaa Resp. 8. Sept. 1888 (U. 1889 S. 536) (»at *aftage* successive inden medio September«).

ad § 13: S. H. T. 1916. 221. U. 1913. 636. — Kjøb 20.

Om Retten til at kræve Ydelse mod Ydelse.¹

§ 14.²

Er der ikke givet Henstand³ fra nogen af Siderne,⁴ er Sælgeren ikke pligtig at levere Salgsstanden,⁵ medmindre Købesummen samtidig betales, og Køberen ikke pligtig⁶ at betale Købesummen, medmindre Salgsstanden⁷ samtidig stilles til hans Raadighed.⁸⁻⁹

¹ §§ 14—16 er Udtryk for det fælles Princip, at Betalingens Erlæggelse og Varens Raadighedsstillelse er gensidigt betingede af hinanden, saaledes at (1) Køberen ikke er pligtig at betale, før Varen stilles til hans Raadighed, og at (2) Sælgeren ikke er pligtig at give Køberen Raadighed over Varen, før Betaling erlægges (tilbydes?). Herved opnaas gensidig Sikkerhed. Dette har *love teknisk* fundet sit Udtryk paa følgende Maade: I § 14, der er den generelle Regel, er Regel (1) klart

udtrykt i 2. Komma. Hvad Regel (2) angaar, synes vel 1. Komma at tale om Sælgerens Pligt til at *levere*, men af § 15 følger det, at § 14 her kun angaar Pladskøb, hvor Levering og Raadighedsstillelse netop er identiske. I § 15 er Princippet anvendt paa *Forsendelseskøb*. Her mister Sælgeren ikke Raadigheden over Genstanden ved Afsendelsen, hvorfor han da heller ikke kan betinge denne, men kun Køberens Besiddelsestagelse, af Betaling. I § 16 anvendes Princippet paa *Forsendelseskøb* under Benyttelse af visse særlige Dokumenter. Da den retlige Raaden over Godset her er knyttet til Papiret, er Varen (retligt) stillet til Køberens Raadighed allerede ved Papirets Modtagelse, hvorfor hans Betalingspligt indtræder. Skønt alle tre §'er saaledes er Udtryk for det samme Princip, er lovtæknisk set § 14 den generelle Bestemmelse, medens § 15 og § 16 for specielle Tilfælde skærper henholdsvis Sælgerens og Køberens Pligt. — Undtagelser fra Princippet i § 14 dannes af § 17 (Godsets hændelige Undergang) og §§ 34 og 35 (Salg af Godset). I sidste Tilfælde kan Køberen dog i Stedet kræve Salgsprovenuet.

- ² Paragrafen opstiller en *Formodning* for, at Køb er afsluttet mod *køntant* Betaling 3: at Ydelserne skal udveksles samtidig, saaledes at hver af Parterne kan holde sin Ydelse tilbage, indtil Modydelsen stilles til hans Raadighed.
- ³ udtrykkelig eller stiltiende. Ofte vil der ifølge *Kou-tumer* tilkomme Køberen en *vis Henstand* med Købesummens Betaling.
- ⁴ Henstand med Købesummens Betaling = *Kreditkøb*, Henstand med Salgsgenstandenes Levering = *Præ-numerations- (Forudbetalings-) køb*.
- ⁵ Selv om der er givet Henstand med Købesummens Betaling, er Sælgeren ikke pligtig at levere, naar Køberen er bleven insolvent, jfr. § 39.
- ⁶ Heraf følger dog ikke, at hver af Parterne uden Skade kan forholde sig rolig, indtil Modparten tilbyder. Af § 14 jfr. § 9 følger det, at Køberen normalt har »Pligt« til at tage Initiativet ved at afhente Varen, d. v. s., at ellers kommer han i Mora. Af § 15 følger det, at i Forsendelseskøb har Sælgeren en lign. »Pligt« til at tage Initiativet ved at afsende Varen.

- ⁷ *o*: hele Modpræstationen. Køberen er ikke »pligtig« at modtage delvis.
- ⁸ Kontant Betaling er altsaa i Pladshandelen *ikke* forfalden allerede ved Tilstillelse af *Udleveringsseddel* paa Varen.
- ⁹ Et særligt Spørgsmaal er det, om Parterne kan holde deres Ydelser tilbage ogsaa til Sikkerhed for mulige Erstatningskrav. Hvad Køberen angaar, følger dette ligefrem af den alm. Modregningsret. Hvad Sælgeren angaar, kan der dels blive Tale om Rente efter § 38, dels om Krav efter § 36. Denne sidste § hjemler udtrykkelig Tilbageholdelsesret, og hvad Rente angaar, maa det samme vistnok antages, da den blot er accessorium til Købesummen.

ad § 14: U. 1916. 305. — Kjøb 20. Lassen I. 383. 419. 424.

§ 15.

Skal Genstanden forsendes¹ fra Leveringsstedet, kan Sælgeren dog ikke i Medfør af Bestemmelsen i foregaaende Paragraf undlade at afsende² den, men kan³ hindre, at den overgives i Køberens Besiddelse,⁴ saalænge Købesummen ikke er betalt.⁵

- ¹ Jfr. herved § 10 Note 2. § 15 har dog et videre Omraade, end § 10. Den omfatter ikke blot det simple Forsendelseskøb (§ 10), men ogsaa de særlige Forsendelseskøb »fragtfrit« (§ 63) og »cif« (§ 64). Tillige omfatter den de Tilfælde, hvor Transporten skal besørges af Sælgerens Folk (§ 9), eller delvis af Køberen (»fob« § 62). Da Genstanden skal forsendes *fra* Leveringsstedet, omfatter § 15 derimod ikke Køb »levéret« (§ 65); det falder ind under § 14.
- ² *o*: »kontant« Betaling kan ikke fordres erlagt allerede ved Afsendelsen af Varen, men først ved dens Fremkomst til Bestemmelsesstedet.
- ³ Om det iøvrigt er muligt for Sælgeren at udøve denne Ret, afhænger nærmere af Fragtkontrakten. Ifølge L. (111) 13. Maj 1911 § 32 mister Afsenderen denne Ret, naar Godset er kommet frem til Bestemmelsesstedet, og Fragtbrev er udleveret til Adressaten, eller denne har rejst Klage til Godsets Udlevering.
- ⁴ Paragrafen udtaler intet om, hvorvidt Køberen har

Ret til at *undersøge* Godset, forinden han betaler (jfr. derimod § 16 smh. m. § 71 om Forsendelser, ved hvilke der benyttes Konnossement eller Fragtbrevsduplikat). Herom er det den almindelige Antagelse, at Køberen — bortset fra *særlig Aftale* eller *specielle Koutumer*, der berettiger Sælgeren til at sende Varen mod *Efterkrav* eller *Postopkrævning* — har Krav paa at faa Lejlighed til at anstille en saadan Undersøgelse af Varen, som kan foretages ved selve Modtagelsen, hvorimod der ikke i Almindelighed tilkommer Køberen en saa vidtgaaende Undersøgelsesret, at han i Medfør af den er berettiget til at føre Varen hjem og der prøve den, forinden han betaler (Motiv. S. 37).

⁵ naturligvis kun, forsaavidt der ikke er givet Henstand med Betalingen, jfr. § 14.

ad § 15: S. H. T. 1914. 282. — Kjøb 20—21.

§ 16¹

Benyttes² i Handelskøb ved Genstandens Forsendelse fra Leveringsstedet til Bestemmelsesstedet³ Konnossement eller Fragtbrev af saadan Beskaffenhed,⁴ at Sælgeren efter dets Udlevering til Køberen ikke kan raade over Genstanden, skal Købesummen betales mod Udlevering af det paagældende Dokument⁵ overensstemmende med Reglerne i § 71.⁶

¹ Paragrafen opstiller for *Forsendelseskøbet* (jfr. § 15 N. 1) i *Handelskøb* (Distancehandel) en *Formodning* for, at Købet er sluttet som »kontant mod Konnossement«, eller *Fragtbrevsduplikat*; om den nærmere Retsvirkning heraf se § 71. Jfr. som specielle Anvendelser af Regelen i § 16: §§ 62, 6te Stk. (»fob«), 63, 4de Stk. (»fragtfrit«, »c f«), 64, 1ste Stk. (»cif«), derimod ikke § 65 se § 15 Note 1 og § 65 Note 3.

² Reglen gælder i alle Tilfælde af Handelskøb, hvor Sælgeren har været *berettiget* til at tage Konnossement (*Fragtbrevsduplikat*) for Varen, selvom det ikke paa Forhaand har været aftalt mellem Parterne, at saadant Dokument *skal* benyttes ved Forsendelsen. Ved Forsendelseskøb beror det derfor i Handelskøb i Almindelighed paa Sælgerens egen Bestemmelse, om han vil gøre Brug af Regelen i § 16.

- ³ Er Transporten delt mellem flere Fragtførere, kan Betaling altsaa kun kræves mod Udlevering af et »gennemgaaende Konnossement« (Fragtbrevsduplikat), eller af det af den *sidste* Fragtfører udstedte Konn. (F. dupl.).
- ⁴ følgelig *ikke* det *almindelige Fragtbrev, men* derimod *Fragtbrevsduplikatet*, thi ved det almindelige Fragtbrev mister han først Raadigheden, naar Varerne tillige er ankommet til Bestemmelsesstedet, jfr. L. (111) 13. Maj 1911 § 32 og Lassen II. 456. Derimod Bekg. 30. Sept. 1897 om Danmarks Tiltrædelse af Bernerkonv. 14. Oktbr. 1890.
- ⁵ Det er tilstrækkeligt, at et enkelt Eksemplar af flere Konnossementer er udleveret.
- ⁶ se § 71. — Af § 16 tør man slutte som fra det større til det mindre, at Sælgeren i disse Tilfælde ogsaa er berettiget til at sende Genstanden mod Efterkrav eller Postopkrævning, da Køberen jo alligevel er afskaaret fra at undersøge Varen, jfr. § 15 N. 3.
- ad § 16: Kjøb 22. Lassen II. 456.

Om Faren (Risikoen) for Salgsgenstanden.

§ 17.¹

Sælgeren bærer Faren for Salgsgenstandens² hændelige³ Undergang eller Forringelse,⁴ indtil Levering⁵ har fundet Sted⁶ (jfr. §§ 9—11).⁷

Angaar Købet en bestemt Genstand,⁸ som skal hentes⁹ af Køberen, og er Tiden inde, da den ifølge Aftalen kan¹⁰ hentes, samt Genstanden¹¹ holdes rede,¹² bærer dog Køberen Faren¹³ og maa saaledes betale Købesummen, selv om Genstanden hændelig er gaaet til Grunde eller forringet.¹⁴

¹ Jfr. §§ 37, 62. 3die Stk., 63. 2det Stk., 64. 1ste Stk. og 65. 1ste Stk.

² Reglen i Paragrafens 1ste Stk. gælder baade ved Køb af individuelt bestemte Genstande og ved Køb af Genstande, bestemte efter Art. Ved Køb af sidstnævnte Art synes Reglen dog (jfr. § 37 N. 7) at forudsætte, at Udskilning har fundet Sted, hvorfor man ved Forsendelse af en *ikke udskillt Del af et Parti* maaske

- burde antage, enten at Sælgeren bar Faren, eller snarere, at Risikoen fordeltes proportionalt. § 17 siger dog intet herom og H. D., U. 1921. 299 synes da ogsaa at statuere, at Køberen lige fuldt bærer Faren, men kommer in concreto ad anden Vej til et Resultat, der vilde svare til en forholdsmæssig Deling af Risikoen.
- ³ Uden *Skyld* hos nogen af Kontrahenterne eller deres Folk, derimod vel, hvis *Tredjemand* er Skyld deri. Ved Bedømmelsen af, om Sælgeren er Skyld deri, maa det huskes, at man af §§ 33 og 42 tør slutte, at der paahviler Sælgeren som naturale negotii en vis Omsorgspligt. — Jfr. D. i U. 1914. 891, 1915. 673, 1921. 359 (Daarlig Emballage).
- ⁴ Paragrafen afgør intet om, hvem af Parterne, der bærer Faren for andre hændelige Begivenheder end Genstandens Undergang eller Forringelse, f. Eks. for Tyveri af Genstanden, Udførselsforbud, Ekspropriation o. lign., men den maa sikkert anvendes analogisk paa saadanne Forhold.
- ⁵ Køberen bærer dog Faren, hvis det er hans Forhold, der har bevirket, at Salgsgenstanden ikke bliver leveret i rette Tid, jfr. § 37. — Spørgsmaalet om Faren maa ikke sættes i Forbindelse med Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Overgang. Ogsaa Afbetalingskøberen bærer Faren.
- ⁶ Det afgørende Tidspunkt efter § 17 er altsaa den *faktiske* Levering, ikke det Tidspunkt, da Levering *skulde være sket* jfr. U. 1916. 245. Efter dette Tidspunkt bærer Køberen Faren og maa altsaa betale Købesummen, selvom Varen efter Leveringen gaar til Grunde eller forringes. Denne Regel modificeres dog af Reglen i § 58, hvorefter Køberens Ret til at hæve ikke udelukkes ved, at Tingen gaar hændeligt til Grunde. Heraf følger, at har Salgsgenstanden ved Leveringen ikke været i *kontraktmæssig* Stand, bærer Sælgeren dog vedblivende Faren for dens Undergang og Forringelse, saafremt Manglen ved Genstanden »ikke maa anses som uvæsentlig«, jfr. § 58 smh. med §§ 42 og 43. Se herved ogsaa § 10 Note 5 i Slutn. om *urigtig Forsendelsesmaade*. — Paragrafen afgør intet om, hvorvidt Køberen i Anledning af Genstandens Undergang eller Forringelse har Krav paa *Erstatning* hos Fragtfører, Skipper

(Reder), eller nogen anden Person. Angaaende dette Spørgsmaal maa man vistnok antage, at dersom Køberen bærer Faren har han ogsaa uden særlig Overdragelse fra Sælgerens Side Ret til at indtale Erstatningskrav mod Tredjemand. Bærer Sælgeren Faren, og vælger Køberen at fastholde Aftalen, har han ogsaa i dette Tilfælde Ret til Erstatningssummen, men en særlig Overdragelse fra Sælgeren er her nødvendig. Se Lassen I. 823. Særlig om Forsikringssummen se Lassen II. 279—80, B. G. B. § 281 og Almén I. 235.

- ⁷ Det er altsaa ikke i Loven gjort til Betingelse for Risikoens Overgang i Forsendelseskøb, at *Meddelelse* om Afsendelse er givet Køberen, men undertiden vil han i Handelskøb (cif Sedlen for Korn- og Foderstoffer) være pligtig hertil, saaledes ofte, naar det er sædvanligt at forsikre Transporten.
- ⁸ Angaar Købet Genstande, der er bestemte efter Art, gaar Faren altsaa ikke over paa Køberen før Leveringen, selvom Sælgeren har udsondret bestemte Genstande til Opfyldelse af Købet, medmindre Køberen har medvirket ved Udtagelsen, saaledes at Sælgeren ikke maatte levere andet end det udtagne. Dette gælder ifølge § 3 ogsaa om Køb af »en vis *Mængde* af et angivet Parti«. Angaar Købet derimod en egentlig *Brøkdelt* af et Parti, bærer Sælger og Køber i Forening efter Købets Afslutning Risiko for Partiets hændelige Undergang eller Forringelse.
- ⁹ Undtagelsen i 2det Stk. kommer altsaa ikke til Anvendelse, naar Sælgeren ifølge Aftalen skal besørge nogen Del af Transporten, og denne tilbagestaar, selvom det alene er en ubetydelig Transport til et Indladningssted indenfor Pladsens Grænser, og selvom det paahviler Køberen at skaffe en Fragtfører til Genstandens Modtagelse til videre Befordring til Bestemmelsesstedet; jfr. dog herved § 37 (om Køberens Forsinkelse med Modtagelsen).
- ¹⁰ Har Køberen tillige Pligt til at hente den, bliver § 17. 2° unødvendig, da det samme da allerede følger af § 37. § 17. 2° har saaledes *kun selvstændig Betydning*, naar der er aftalt et vist Tidsrum, indenfor hvilket Køberen har Ret til at bestemme, naar han vil hente Genstanden, jfr. U. 1910. 620.

- ¹¹ Se om det Tilfælde, at Genstanden ikke er i kontraktmæssig Stand, ovenf. i Note 6.
- ¹² Heraf følger det, at Sælgeren bærer Faren, hvis Genstanden ifølge Aftalen skal bringes i en anden Stand end den, hvori den var ved Købets Afslutning, og saadant endnu ikke er sket. Er Sælgeren imidlertid færdig til at levere, er det ligegyldigt, om han har Ret til at bruge Genstanden og vedblivende benytter sig af denne Ret, naar Genstanden blot staar saaledes til Køberens Disposition, at denne naarsomhelst kan hente den.
- ¹³ Individualiserede Varer, som af Køberen skal hentes hos Sælgeren, henligger altsaa paa Køberens Risiko, hvorfor det bliver dennes Sag at dække sig ved Forsikring.
- ¹⁴ Slutningsordene giver altsaa en Forklaring af, hvad det vil sige, at Køberen bærer Faren. Derimod siger §'en intet om Virkningerne af, at Sælgeren bærer Faren. Men af Lovens øvrige Bestemmelser følger det, at han da ikke er pligtig at betale Købesummen (fuldtud), men kan udøve Betingelserne ifølge §§ 21, 42, 43 og 50.

ad § 17: U. 1910. 620 (jfr. N. 10), 1918. 97 (Spg. om § 17. 1° eller 2°), 1919. 487 (Spg. om individuelt bestemt); 1914. 891, 1915. 673 og 1921. 359 se N. 3; S. H. T. 1915. 319 (Grise i Københavns Flæskehal) — Kjøb 15—19. Hammerskjöld i T. f. R. 1893. 108—10. Se ogsaa N. 6.

Om Udbytte af Salgsgegenstanden.¹

§ 18.²

Udbytte,³ som vindes af Salgsgegenstanden inden Leveringstiden,⁴ tilkommer Sælgeren, medmindre det med Grund kunde⁵ paaregnes først at ville falde senere.

Udbytte,⁶ som vindes efter Leveringstiden,⁷ tilfalder Køberen, medmindre det med Grund kunde⁸ paaregnes allerede at ville falde forinden.⁹

¹ § 18 er den generelle Bestemmelse. § 19 danner Undtagelse derved, at den flytter det *kritiske Tidspunkt* fra Leveringstiden til Tiden for Købets Afslutning, og § 20 derved, at den paalægger Køberen at *betale*

særskill for et vist Udbytte, der ifølge Hovedreglen tilfalder ham.

- ² Det følger af § 1, at Reglen i § 18 ikke kommer til Anvendelse, forsaavidt Aftalen selv, f. Eks. gennem Fastsættelsen af Købesummens Størrelse, giver fornøden Vejledning til Afgørelse af, hvem af Parterne det i Mellemtiden mellem Købets Indgaaelse og Salgs-genstandens Levering faldende Udbytte skal tilkomme.
- ³ Herunder gaar baade saadanne Frugter og anden Afkastning, der udgør et *regelmæssigt* Udbytte af Tingen, f. Eks. Mælk, Æg, Uld o. s. v. og det mere eller mindre *tilfældige* Udbytte, f. Eks. Afkom af Dyr, Præmie af en udtrukken Præmieobligation o. lign.
- ⁴ γ : den Tid, da Genstanden ifølge Aftalen *skulde* leveres, *ikke* den Tid, da den virkelig bliver leveret. Sælgeren maa altsaa afgive det Udbytte, der falder, medens han er i Mora; jfr. nedenf. Note 7 om Køberens Mora. Conf. derimod § 17 N. 6.
- ⁵ γ : ved Købets Indgaaelse.
- ⁶ Jfr. ovenf. Note 3.
- ⁷ Jfr. ovenf. Note 4. Har Køberens Forhold bevirket, at Levering ikke finder Sted til rette Tid, faar han altsaa alligevel det Udbytte, som han ved Levering i rette Tid vilde have indvundet, men han maa dog ifølge § 36 erstatte Sælgeren de Udgifter, denne har haft ved at bevare Tingen og derunder Udgifterne ved at indvinde og bevare Udbyttet.
- ⁸ Jfr. ovenf. Note 5.
- ⁹ Køberen har altsaa Ret til (1) det Udbytte, der med Grund kunde paaregnes at falde efter Leveringstiden + (2) det Udbytte, der faktisk falder efter denne, medmindre det med Grund kunde paaregnes at falde forinden.

ad § 18: U. 1908. 439, 483. — Om Tilbehør til Skib se Solov 1. April 1892 § 268 i. f. — Kjøb 10—11.

§ 19.

Køb af Aktie¹ omfatter² det Udbytte, som ikke var forfaldent³ paa den Tid,⁴ da Købet sluttedes.⁵

Er eller bliver der til Aktien knyttet Ret til at tegne ny Aktie, nyder Køberen godt heraf.

- ¹ Reglen gælder baade for Køb af individuelt bestemte Aktier og for Køb af generisk bestemte Aktier.
- ² c : uden Forhøjelse af Købesummen, thi Kursnotering af Aktier sker under Hensynstagen til uforfaldent Udbytte, jfr. Vedt. for Kbhvns. Fondsbørs 2. Jan. 1920 § 2.
- ³ Selvom Udbyttet er endelig fastsat (af Generalforsamlingen), tilkommer det dog Køberen, naar det ved Købets Indgaaelse endnu ikke kunde hæves.
- ⁴ Kuponer for Udbytte, der var forfaldent (c : kunde have været hævet) ved Købets Indgaaelse, kan Sælgeren altsaa fraklippe og beholde.
- ⁵ Skal Aktierne leveres til et senere Tidspunkt, inden hvilket en eller flere normale Udbytteterminer kan vides at villo indtræffe, kan Købet dog ikke antages at skulle omfatte de for disse Terminer gældende Kuponer, jfr. Motiv 41, men for Tilfælde af, at kun én Udbyttetermin kan vides at ville indtræffe, kritiseret af Heckscher i U. 1905. 6 og Almén I. 247 N. 3. ad § 19: Kjøb 11.

§ 20.

Køb af rentebærende skriftlig Fordring omfatter¹ de ved Købet eller, hvis senere Levering skal finde Sted, de ved Leveringstiden paaløbne, men endnu ikke forfaldne² Renter. Fremgaar det ikke af Omstændighederne, at Fordringen er solgt som usikker,³ bliver det til Renterne svarende Beløb at betale i Tillæg til Købesummen og samtidig med denne.

- ¹ c : Køberen overtager Renten for den løbende Periode (den uforfaldne Kupon), men skal til Gengæld betale et Tillæg = den til Købets Dato (eller ved Salg paa Levering: Leveringstiden) paaløbne Rente, jfr. 2det Punkt. Dette hænger sammen med, at Kursnotering af Obligationer sker uden Hensyn til paaløbne Renter, da disse jo er faste og lette at fikseres modsat Udbyttet ved Aktier jfr. Vedt. for Kbhvns. Fondsbørs 2. Jan. 1920 § 2.
- ² Forfaldne Kuponer beholder Sælgeren uden Afdrag i Købesummen. Dog maa det antages, at Køberen uden særskilt Vederlag har Krav paa »nødlidende«

Kuponer 5: Renteposter, som er forfaldne, men ikke har kunnet faas betalte.

- ³ Er Fordringen solgt som usikker, f. Eks. ved Auktion, faar Køberen Renten for den løbende Periode (den uforfaldne Kupon) uden særskilt Vederlag. Det samme gælder naturligvis ogsaa, naar det af andre Grunde maa antages (jfr. § 1), at Købesummen skal ækvi-valere Obligationen inklusive den løbende Rente. Jfr. ogsaa ovenf. i Note 2 om »nødlidende« Kuponer.

[A n m æ r k n i n g. Den norske Lov indeholder ikke Ordet skriftlig].

ad § 20: 1916. 327 (§ 20. 2. Stk.). — Kjøb 11.

Om Forsinkelse¹ fra Sælgerens Side.

§ 21.

Leveres² Salgsstanden ikke i rette Tid,³⁻⁴ og skyldes dette ikke Køberens Forhold⁵ eller en hædelig Begivenhed, for hvilken han bærer Faren,⁶ har Køberen Valget mellem at forlange Genstanden leveret⁷ og at hæve⁸ Købet.⁹

Var Forsinkelsen eller maatte den af Sælgeren forudsættes¹⁰ at være af uvæsentlig Betydning for Køberen, kan denne dog ikke hæve Købet, medmindre han har betinget sig Opfyldelse nøjagtig¹¹ til bestemt Tid.

I Handelskøb anses enhver Forsinkelse for væsentlig,¹² medmindre det alene er en ringe Del¹³ af det solgte, som er forsinket.

¹ *Forsinkelse* fra Sælgers Side med at levere vil sige det Forhold, at der ikke erlægges i rette Tid, 5: Handlings-tiden gaar forbi, uden at Ydelsen erlægges. *Handlings-tiden* er det Tidspunkt, da Sælgeren er pligtig at yde, dersom Pligten ikke falder bort af særlige Grunde. — Loven indeholder ingen Bestemmelse om det *mod-satte* Forhold: at Sælgeren leverer eller tilbyder Kø-berens Salgsstanden *forinden* den i Aftalen be-stemte Tid. I *Handelskøb* kan Køberen altid *afvise* den for tidlig tilbudte Levering, saaledes "at Gen-standen ligger for Sælgerens Regning og Risiko, jfr. dog §§ 55 og 56 om Køberens Omsorgspligt; i *andre Køb*

er Køberens Beføjelse til at afvise Leveringen betinget af, at hans Interesse i Leveringen er bunden til det ved Aftalen fastsatte Tidspunkt. I alle Tilfælde maa Sælgeren godtgøre Køberen de særlige Omkostninger, der følger af en Levering for Tiden.

- ² Bestemmelserne i Paragrafen finder *analogisk* Anvendelse paa *andet Forhold* fra Sælgerens Side, der har samme Betydning for Køberen som en Forsinkelse af *Leveringen*, f. Eks. Sælgerens Forsinkelse af Transporten efter Leveringen, hans Nægtelse af Adgang for Køberen til at anstille en vis Undersøgelse af Varen, forinden Købesummen betales, Sælgerens Hindring af, at Fragtføreren afleverer Salgsgegenstanden til Køberen o. l.
- ³ herunder falder ogsaa den *fuldstændige Undladelse* af at levere; se iøvrigt § 27 om Forholdet, naar Levering senere finder Sted. — Normalt maa altsaa Handlingstiden være oversiddet, for at Køberen kan hæve. Men foreligger der undtagelsesvis paa Forhaand Visshed for, at Godset til sin Tid ikke vil blive leveret i rette Tid, maa Køberen straks kunne hæve (*ante-eiperet Mora*). Direkte Hjemmel herfor er der vel ikke i Loven, men Resultatet kan dog støttes paa §§ 22, 28 og 39. — Endelig maa man ogsaa antage, at Køberen kan hæve, selvom Forsinkelsen er uvæsentlig, dersom Sælgeren har handlet svigagtigt. Heller ikke dette omtales vel i § 21, hvilket forklares ved, at Tilfældet er ganske upraktisk ved Mora. (Se derimod KomsL. 8. Maj 1917 § 15). Betingelserne for at hæve Købet paa Grund af Forsinkelse kan sammenfattes saaledes: En *væsentlig* Forsinkelse maa enten (1 a) foreligge, eller (1 b) kunne beregnes givet at maatte indtræde, — eller (2) Sælgeren maa have handlet svigagtigt.
- ⁴ Leveres der ikke paa rette *Sted*, maa analoge Regler gælde jfr. Note 2. Om ordrestridig Forsendelse, se § 10 N. 5.
- ⁵ Saaledes, hvis Køberen (1) ikke træffer Foranstaltninger til at modtage Varen, (2) ikke er legitimeret dertil, (3) ikke vil meddele Kvittering, eller (4) ikke gør andet, det ifølge Aftalen paahviler ham at gøre (f. Eks. at yde Modpræstation). Nægter Køberen Modtagelse

- paa Grund af andet Kontraktsbrud end Mora, bliver Reglerne om disse andre Forhold at anvende. Stiller Sælgeren ukontraktmæssige Vilkaar for Modtagelsen, skyldes Forsinkelsen ikke Køberen. Medfølger Faktura med for høj Prisangivelse, men hvor Betaling dog ikke er Vilkaar for Modtagelsen, synes Forsinkelsen, dersom Køberen afviser Varen, at maatte tilregnes ham. Jfr. Almén I. 267 og Stang i T. f. R. 1901. 199—201.
- ⁶ Iøvrigt er det for Anvendelsen af § 21 ligegyldigt, om Forsinkelsen er undskyldelig eller ej; se *derimod* om Sælgerens Pligt til at svare *Erstatning* for Forsinkelsens Følger §§ 23 og 24. Endvidere mærkes, at § 21 ogsaa omfatter Tilfælde, hvor Forsinkelsen skyldes Umulighed.
- ⁷ ɔ: paastaa Opfyldelse in natura. Dette er naturligvis ingen Moravirkning, men Ret ifølge Kontraktens principale Indhold. En saadan Dom kan eksekveres i selve Salgsstanden, hvor denne lader sig paavise (Rpl. § 495), og ellers maa Domhaveren gaa frem efter Reglerne i Rpl. Kap. 46.
- ⁸ Jfr. dog 2det og 3die Stk. om Begrænsningen af Køberens Ret til at hæve Købet.
- ⁹ ɔ: tilkendegive, at han ikke vil modtage Salgsstanden, om den senere maatte blive ham tilbudt; jfr. iøvrigt om Maaden, hvorpaa Købets Ophævelse gennemføres §§ 55—58. — *I Forbindelse med* at Køberen hæver Købet (eller forlanger Genstanden leveret), kan han fordre Skadeserstatning, naar Betingelserne efter §§ 23 og 24 foreligger, jfr. hertil § 25. Dette Krav kan Køberen gennemføre paa følgende Maader: a) ved at tage Dom for sin Pengeinteresse i Leveringen, hvorved de høje Priser, der har været gældende for Salgsstanden i Tidsrummet efter Leveringstiden, lægges til Grund ved Afgørelsen; b) ved at erhverve en Dom, der kender Køberen berettiget til paa Sælgerens Regning selv at anskaffe en Genstand som den solgte.
- ¹⁰ ɔ: *enten* fordi Kreditor *særlig* har givet Føje til at antage dette, *eller* fordi den efter *almindelig* Opfattelse vilde være uvæsentlig, *uden* at Kreditor har tilkendegivet andet, saaledes hvis et Sæt Klæder er bestilt til en vis Tid, uden at det er meddelt Sælgeren, at Køberen just da skal tiltræde en længere Rejse.

¹¹ saakaldt: *Fixforretning*.

¹² 3: den berettiger Køberen til at hæve Købet.

¹³ Jfr. den tilsvarende Bestemmelse i § 50 smh. m. §§ 42, 1ste Stk., 2det Punkt, og 43, 2det Stk. om det Forhold, at der i en Levering *mangler* en ringe Del.

ad § 21: U. 1908. 715 (Ifølge Koutume i Manufakturbranchen berettiger en Forsinkelse paa 1 eller 2 Dage ikke til Ophævelse). Efter Resp. 1917. 764 gælder noget lign. i Damekonfektionsbranchen. S. H. T. 1913. 247 (for tidlig Levering af Fyldepennø). U. 1913, 585 (Anset for uvæsentlig, at en bestilt Damekjole leveredes en Dag for sent). 1913. 634 (»snarest muligt«) 1915. 741 (»snarest«). 1910. 9 (Om Betydning af tidligere Skik mellem Parterne) 1908. 439. (Forsinkelse med en Del) 1909. 459, 741. 1921. 558, 939. — Kjøb 24—25. Lassen I. 454—57, 482—83 og 798—801.

§ 22.

Skal¹ Sælgeren levere efterhaanden,² og finder Forsinkelse Sted med en enkelt Levering, kan Køberen i Medfør af foregaaende Paragraf alene hæve Købet,³ forsaavidt angaar denne Levering.⁴ Dog kan han ogsaa hæve Købet for senere Leveringers Vedkommende, saafremt Gentagelse af Forsinkelsen maa ventes,⁵ eller endog hæve Købet i dets Helhed,⁶ saafremt dette er begrundet i Sammenhængen⁷ mellem Leveringerne.

¹ Paragraffen maa sikkert kunne anvendes analogisk i Tilfælde, i hvilke Sælgeren har *Ret* til, men ikke *skal* levere efterhaanden.

² saakaldt: »*successiv Levering*«.

³ Heri ligger, at den *enkelt* forsinkede Levering kan afvises, selvom Forsinkelsen med denne ikke er væsentlig i Forhold til den *hele* Leverance.

⁴ Bestemmelsen hviler paa Grundsætningen: »*hver Levering én Kontrakt*«, jfr. den tilsvarende Bestemmelse i § 46 om *Mangler* ved Leveringen.

⁵ I Udtrykket »*maa ventes*« ligger, at det er en Betingelse for Køberens Ret til at hæve Købet for senere Leveringers Vedkommende, at Omstændighederne afgive god Støtte for en Slutning til Gentagelse, f. Eks. naar Forsinkelsen skyldes Insolvens eller ligefrem Forsømmelighed hos Sælgeren.

- ⁶ Dog kan Køberen naturligtvis indskrænke sig til det mindre, kun at hæve for den forsinkede Leverings vedkommende. Han maa vist ogsaa kunne tilegne sig denne og blot hæve for de fremtidige Posters vedkommende; dette synes nemlig en Konsekvens af Princippet: hver Levering én Kontrakt.
- ⁷ Dette er Tilfældet, naar den enkelte Leverings Værdi for Køberen *væsentlig* beror paa dens Sammenhæng med de andre Leveringer, f. Eks. naar forskellige Dele af et Maskinanlæg skal leveres i forskellige Poster. En Forudsætning for, at Køberen i saa Fald er berettiget til at hæve Købet i dets Helhed, er det naturligtvis, at Forsinkelsen med den enkelte Levering har den efter § 21 fornødne Betydning for Køberens Interesse i den samlede Leverance.

ad § 22: Resp. 30. Nov. 1906 i U. 1907. 550 jfr. H. D. 1901. 488: Successivt behøver ikke at betyde, at der skal leveres lige meget pr. Maaned, se ogsaa 1908. 705, 1909. 652, 1914. 970 og 1917. 138. — 1912. 835 og S. H. T. 1914. 116 (begrunder Frygt for Gentagelse, Paakrav). 1915. 903 (Om § 25's Anvendelse ved succ. Levering). 1920. 863. — Kjøb 25—26.

§ 23.¹

Angaar Købet en bestemt Genstand, og bliver denne ikke leveret i rette Tid,² har Sælgeren at svare Skadeserstatning³ medmindre det oplyses,⁴ at Forsinkelsen ikke kan tilregnes⁵ ham.

¹ Til den rette Fortolkning af §§ 23 og 24 er det meget vigtigt at fastholde, at disse Paragrafer ikke giver udtømmende Regler om Erstatningsspørgsmaalet, men at de maa suppleres med saavel § 1 (*naturalia negotii*), som med almindelige Erstatningsgrundsætninger. Hvad § 23 angaar, giver den vel Hovedreglen om Erstatning paa Grundlag af *Brøde* hos Sælgeren. Men det er nødvendigt at supplere den (1) dels med det *naturalia negotii* (§ 1), at Sælgeren hæfter for oprindelig, ukendelig Umulighed, thi det er naturligt i Aftalen at indlægge en dertil svarende *Garanti*, og (2) dels med almindelige Erstatningsgrundsætninger, der fører til undtagelsesvis at paalægge Sælgeren Ansvar uden *Brøde*, nemlig (1) naar Forsinkelsens Lovlighed hviler paa Nødrets-

hensyn, naar (2) Forsinkelsen skyldes hans Folks Brøde, (3) beror paa svigtende økonomisk Evne og som Regel, naar den (4) skyldes undskyldelig Uvidenhed. Jfr. Lassen Kjøb 26—29.

- ² hvorved maa underforstaas, at Forsinkelsen ikke skyldes Køberen eller hændelig Begivenhed, hvorfor han bærer Faren, jfr. § 21.
- ³ Paragrafen handler kun om Erstatning for det *ved Forsinkelsen bevirkede* Tab for Køberen.
- ⁴ Heri ligger, at *Bevisbyrden* for Forsinkelsens Utilregnelighed paahviler Sælgeren.
- ⁵ Det maa her ifølge de almindelige Erstatningsregler underforstaas, at Sælgerens Forhold tillige er *retsstridigt*. Det er det, saalænge hans Pligt til at yde rettidigt endnu bestaar; men er denne bortfaldet kan intet Ansvar støttes paa Brødesynspunktet. Det er derfor vigtigt at fastslaa, hvor langt Sælgerens *Pligt til at yde den principale Ydelse* strækker sig. Spørgsmaalet er tvivlsomt, men saa meget er dog sikkert, at *Umulighed*, saavel oprindelig som efterfølgende, bringer den principale Pligt til Ophør. Er Umuligheden oprindelig, vil han ifølge det ovenf. i N. 1 sagte dog normalt blive erstatningspligtig ifølge Garantisyndspunktet (§ 1), og er Umuligheden efterfølgende, vil han blive ansvarlig, hvis han tilregneligt har hidført Umuligheden (§ 23). Det maa vistnok endvidere antages, at Hindringer, der vel ikke skaber Umulighed, men hvis Overvindelse vilde medføre Opofrelser, der er uforholdsmæssige i Forhold til Erstatningsydelsen, og som Sælgeren ikke burde have taget i Betragtning ved Købets Afslutning, maa behandles ganske som Umulighed (*quasi-Umulighed*) og medføre Erstatningspligt efter de lige nævnte Regler. Hvad derimod *andre Hindringer* angaar, maa Sælgeren være pligtig at overvinde dem. Undlader han dette, bliver han ubetinget erstatningspligtig. Jfr. hertil D. i U. 1916. 942 (Sælgeren anset frigjort fra sin Leveringspligt, selvom Muligheden for at fremskaffe Kul ad anden Vej ikke havde været aldeles udelukket, idet saadanne Muligheder maatte antages at have ligget udenfor Handlens Forudsætninger).

ad § 23: 1913. 428 (hvis Præmisser synes at gaa vel vidt i at anerkende Erstatningspligt). — Kjøb 26—29, Lassen I. § 44 og 390—94. 433—34.

§ 24.¹

Ved Køb af Genstande, bestemte efter Art, er Sælgeren, selv om Forsinkelsen ikke kan tilregnes ham, pligtig at svare Skadeserstatning, medmindre han har forbeholdt sig Fritagelse derfor,² eller³ Muligheden⁴ af at opfylde Aftalen⁵ maa anses⁶ for udelukket⁷ ved Omstændigheder, der ikke ere af saadan Beskaffenhed, at Sælgeren ved Købets Afslutning burde have taget dem i Betragtning, saasom ved hændelig Undergang af alle Genstande af den Art eller det Parti, Købet angaar, ved Krig, Indførselsforbud eller lignende.⁸

- ¹ § 24 er forsaavidt uheldigt affattet, som den kan give Anledning til den Slutning, at Artsumulighed altid medfører Erstatningsfrihed. Dette er dog ikke Tilfældet, idet Artsumulighed og andre Artshindringer ganske maa bedømmes efter de tilsvarende Regler i § 23, jfr. N. 3. Hvad derimod andre Hindringer angaar, gælder § 24, der modsat § 23 hviler paa det Synspunkt, at Sælgeren anses at *garantere* Levering i rette Tid og derfor i Tilfælde af Udeblivelse maa erstatte Køberen hans Tab, selvom Forsinkelsen f. Eks. skyldes den Omstændighed, at Fartøjet hvormed Godset sendes til Leveringsstedet, forliser.
- ² Da Formuleringen i Paragrafens Slutning af de *Undtagelsestilfælde*, i hvilke Sælgeren er fritagen for at svare Skadeserstatning, er sket med en vis Ubestemthed, er det almindeligt, at Sælgeren ved Klausuler bestemmer og begrænser sit Ansvar. Et almindeligt Forbehold m. H. t. Udførselsforbud, Strejke eller anden »force majeure« maa fortolkes i Overensstemmelse med § 24, saaledes at det kun gælder Omstændigheder, der gør Opfyldelse umulig eller urimelig byrdefuld (1917. 627, 1916. 695), og som Sælgeren ved Købets Afslutning ikke burde have taget i Betragtning (1916. 717, 1917. 17) jfr. Hvidt og Rørdam: Lov om Køb (1922) § 24 N. 5.
- ³ I disse Tilfælde hæfter Sælgeren efter Reglerne om

Specieskøb, d. v. s. han bliver ansvarlig (1) hvis Umuligheden var oprindelig og ellers (2), hvis den kan tilregnes ham jfr. § 23 N. 1. Endvidere naturligvis, hvis han særlig har *garanteret* (§ 1) imod den. Ved Salg af en Vare som »værende in loco« afskærer Sælgeren sig saaledes fra enhver Indsigelse. Ved Salg »leveret« eller »in loco« vil Ansvarsfrihed derimod kunne indtræde under visse Betingelser, se herom Lassen: Kjøb 31.

- ⁴ Den Umulighed, der her tales om, er ikke, hvad man i Almindelighed plejer at forstaa herved, men der sigtes kun til *Artsumulighed*; det siges udtrykkelig om den Umulighed, der skyldes Undergang, men maa ogsaa gælde Krig, Indførselsforbud o. l. jfr. 1912. 707, 1915. 942. Efter Ordene er saaledes Ansvarsfrihed som Følge af utilregnelig Uvidenhed udelukket. Rettest er det dog at antage, at § 24 slet ikke afgør dette Spørgsmaal, men holder det aabent til Afgørelse ved Domstolene. Se Lassen: Kjøb 31 og Lassen: I. 435 ff.
- ⁵ Heraf følger det, at det er nok, at det er umuligt at fuldbyrde Købet *paa aftalt Maade* (f. Eks. ad bestemt Befordringsvej, med bestemt Befordringsmiddel), selv om det ikke danner Hindring for Levering af Genstande af den nævnte Art. Følgen heraf er, at jo mere specialiserede og bestemt fastsatte Sælgerens Pligter er, desto lettere bliver han erstatningsfri.
- ⁶ Heri ligger, at Umuligheden af at opfylde ikke nødvendigvis skal være en *uafhjælpelig*, men ogsaa *kan* være en saadan *Fordyrelse* (ved tilfældige Omstændigheder), at det ikke fornuftigvis kan fordres af Sælgeren, at han skal bære den f. Eks. ved en Fabriks fuldstændige Nedbrænding i Tilfælde, hvor det er i og for sig *muligt* at genopbygge den saa betids, at Leverancen kan opfyldes, men Fordringen herom vilde være urimelig. Derimod kan selv en betydelig Prisforhøjelse ikke fritage Sælgeren for hans Pligt. Se saaledes 1915. 16, 380; 1916. 72, 695; 1917. 1, 43 0. Sø- og Handelsretten udtaler i 1915: 380, at Udgifterne ikke blot maa være uberegnelige, men af en »saa exorbitant Størrelse, at det vilde være uden fornuftig Mening at paalægge en Sælger at afholde dem«.
- ⁷ Er Umuligheden blot forbigaaende, genopstaar Sælgerens Leveringspligt, naar Levering igen bliver mu-

lig (S. H. T. 1913. 411 og U. 1916. 385 — Strejker), medmindre Pligten nu paa Grund af ændrede **Forhold økonomisk vil være en anden**, f. Eks. ved Levering efter Verdenskrigens Slutning, ifølge Køb, indgaaet før dens Udbrud, jfr. H. R. D. 1920. 470.

^s Som andre *Eksempler* paa saadan »force majeure« (*vis major*) kan nævnes: Blokade, Oversvømmelse, Afspærring af Transportvejene, en Fabriks Nedbrænding. Strike og Lockout vil derimod sjældent medføre egentlig Artsumulighed (jfr. de nedenfor cit. Domme), og Udførselsforbud kun, hvis det var aftalt, at Varen skulde forskaffes netop fra det Land jfr. 1917. 470 jfr. 233; 1917. 83; 1916. 928, 996; 1915. 218 og Kjøb 30. Er Forbudets Formaal ikke at hindre al Udførsel, men at regulere denne, maa Licens være søgt.

ad § 24: Om Strejke og Strejkeklausuler: S. H. T. 1912 300 og 385 og 1913. 411; U. 1916. 385 (jfr. N. 7). Om Udførselsforbud: 1915. 369, 943. S. H. T. 1915. 429. U. 1918. 651, 790; 1920. 192 (oprindelig) 1921; 808 og 935. Om Forbehold af lykkelig Ankomst: 1915. 219; 1918. 114; 790. — 1915. 376 og 632 (Om Pligt til at fordele Lagrene her), 1915. 218 (Levering af en bestemt Fabriks Fabrikata) 1915. 19 (Om Betydning af »pro rata«, føjet til vis major Forbehold). S. H. T. 1916. 103 (forudset Umulighed behandles som oprindelig). 1910. 886; 1915. 372; 1915. 210. — Kjøb 29—31. Lassen I. 394—403, 433—37 og § 44 især 475—77. »Om force majeure klausuler i köpeavtal med särskild hänsyn till deras tillämpning i händelse av krig, blockad eller exportförbud. Utredning verkställd på uppdrag av Stockholms handelskammere, Sveriges industriförbund och Sveriges advokatsamfund«. Sthlm. 1915.

§ 25.¹

Hæves et Køb og skal Erstatning svares i Henhold til § 23 eller § 24, bliver denne i Mangel af Bevis for, at anden² Skade er lidt, at fastsætte til det Beløb, hvormed Prisen³ for Genstande af samme Art og Godhed som de solgte paa Leveringstiden^{4,5} overstiger⁶ Købesummen. Foretager Køberen uden ugrundet Ophold Dækningskøb paa forsvarligt Sted, hvor der er Marked for Varen, ved autoriseret Mægler, der er underrettet om Købets Art,⁷ kan Sælgeren ikke rejse Indsigelse imod,⁸

at Købesummen for den saaledes indkøbte Vare betragtes som Genstandens Pris.

- ¹ Betydningen af § 25 er, at den hjemler en *Bevisregel*, der gaar ud paa, at Køberen uden nærmere Bevis kan kræve Prisdifferencen (Normaltabet). Se iøvrigt om Erstatningspligtens Omfang Lassen I. 403 ff.
- ² Det staar følgerig aabent *baade* for Køberen at bevise, at hans Tab i det givne Tilfælde har været *større* end Normaltabet — se Eksempler i de under Paragrafen anførte Domme — og for Sælgeren at bevise, at Køberens Tab har været *mindre* end Normaltabet. Bevis af sidstnævnte Art vil det dog i Almindelighed være meget vanskeligt for Sælgeren at føre, og navnlig er det, naar Køberen er Handlende, i Almindelighed ikke tilstrækkeligt, at Sælgeren kan bevise, at Køberen har foretaget et særlig gunstigt Dækningsbeløb, da Køberen herimod kan hævde, at han ogsaa, bortset fra Sælgerens Udeblivelse med Leveringen, vilde have foretaget dette Køb i Forretningsøjemed. Snarere vil det lykkes Sælgeren at godtgøre, at Køberen har undladt at benytte gunstig Lejlighed til Dækningskøb.
- ³ Denne Pris kan oplyses paa forskellig Maade: principalt gennem Markedsprisen, om saadan findes, og ellers gennem Sagkyndiges Erklæringer, mulige Købetilbud, Køberens Videre-Salg (f. Eks. U. 1921. 727) o. l.
- ⁴ Loven omtaler ikke, hvilket *Steds* Priser, der skal lægges til Grund. Men da Loven lægger Vægt paa Leveringstiden, maa den konsekvent ogsaa lægge Vægt paa *Leveringsstedet*. Praxis har ganske vist Tendens til at lægge Bestemmelsesstedets Pris til Grund, da Køberens Interesse er knyttet hertil, se saaledes 1917. 69. Især ved Køb »fragtfrit« eller »cif« spiller dette en Rolle, da Købesummen i disse Tilfælde er fastsat højere under Hensyn til, at Sælgeren skal betale Fragten (m. v.). Grunden til denne Tendens kan maaske søges i, at Domstolene har ment kun at have Valget mellem Bestemmelsesstedets Pris og Leveringsstedets *Loco-pris*. Det rigtige turde dog være at regne med Leveringsstedets Priser ved Køb paa *samme Vilkaar* som den brudte Kontrakt, jfr. Almén I. 389 og U. 1913. 385 og maaske forudsætningsvis 1917. 99.
- ⁵ Reglen i § 25 maa ogsaa finde Anvendelse, naar Købet

først hæves *efter* Leveringstiden, og Prisen da er undergaaet Forandring. Heraf følger, at vil Køberen lægge en senere Tids højere Pris til Grund, maa han bevise, at han virkelig havde fastholdt sin Ret til Naturalopfyldelse, hvad normalt vil kræve Meddelelse derom (§ 26) jfr. U. 1920. 713, men han maa i saa Fald kunne anvende Bevisreglen i § 25 analogisk, saa at han ikke behøver nærmere at bevise sit Tab. — Er omvendt Prisen faldet, synes det ikke at burde gaa ud over Køberen, at han er lemfældig og ikke benytter sig af sin Ret til at hæve, men han maa kunne kræve Leveringstidens højere Pris lagt til Grund.

- ⁶ Det maa altsaa forudsættes, at Prisen er steget. Er Prisen *faldet*, er det klart, at Køberen ikke ved at fastholde Aftalen kan faa nogen Erstatning. Derimod er det omtvistet, om Køberen ved at hæve hele Aftalen og kræve negativ Kontraktsinteresse kan faa Erstatning for afholdte, forgæves Udgifter, eller om han heri skal afkorte den Fortjeneste, han faar ved, at det ufordelagtige Køb hæves. Se herom Lassen I. 437 ff., der mener, at Erstatning herfor maa tilkomme Køberen, naar Tabet er paaført ved tilregneligt, retsstridigt Forhold fra Sælgerens Side. Benægtende Almén I. 377 ff.
- ⁷ »for Regning, hvem det maatte angaa« eller »for Tredjemands Regning« er tilstrækkelig Underretning om Købets Art, jfr. Resp. 15. April 1904 (U. 1906. 185).
- ⁸ Det er uforment at give Sælgeren Varsel om, at Dækningskøb vil blive foretaget. En Forudsætning er det dog, at Køberens Fremgangsmaade er foregaaet bona fide, se 1910. 826.

[A n m æ r k n i n g. Den svenske Lov indeholder ingen til § 25. 2det Punktum svarende Bestemmelse.]

ad § 25: Om *Tiden* for Prisens Beregning, især »uden ugrundet Ophold«: S. H. T. 1906. 378, 382; U. 1907. 765; 1908. 775; S. H. T. 1911. 382; 1913. 250 og U. 1917. 17. — Om Erstatning for *Tab ud over* Normaltabet jfr. Note 2: om tabt Avance: S. H. T. 1916. 6; U. 1916. 245, 505; 1920. 76. Rentetab ved Købesummens Betaling: 1919. 71. Udgifter til Transport, Skøn og Mægler: 1920. 863. Om Erstatningspligtens Grænser se ogsaa S. H. T. 1912. 363; U.

1914. 762; — 1915. 427 (Da Mægleren ikke var underrettet om Købets Art, forelaa ikke lovlig Dækningskøb efter § 25. 2. Pkt., men Købesummen lagdes dog e. O. til Grund for Prisansættelsen efter § 25. 1. Pkt.). S. H. T. 1916. 114 og U. 1920. 863 (Dersom Køberen gennem Mægler indkøber Varer hos sig selv, foreligger intet virkeligt Dækningskøb efter § 25. 2. Pkt., men Købet kan højst tjene til Grundlag for Prisansættelsen efter § 25. 1. Pkt.) — Kjob 32—33, Lassen I. 404—412 og 441—45.

§ 26.¹

Er Leveringstiden forløben, og har Levering ikke fundet Sted,² maa Køberen, om han vil fastholde Købet, paa Forespørgsel fra Sælgerens Side uden ugrundet³ Ophold give Meddelelse⁴ derom. Undlader han dette, taber han sin Ret til at kræve Levering. Det samme gælder,⁵ selv om han ikke har modtaget nogen Forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig⁶ Tid meddeler,⁷ at han vil fastholde Købet.⁸

¹ Lovens Regler om *Reklamationspligt* — i Anledning af *Forsinkelse* fra en af Parternes Side, eller i Anledning af *Mangler* ved Salgsgenstanden — indeholdes i §§ 26 og 27 (Sælgerens Forsinkelse), 31 og 32 (Køberens Forsinkelse) samt 52, jfr. § 50 (*Mangler* ved Genstanden). En for alle *Reklamationer efter denne Lov* fælles Regel indeholdes i § 61. Det frengaar af en Sammenligning mellem de anførte Bestemmelser, at Reklamationspligten i forskellige Retninger er strengere i de af §§ 27, 32 og 52 omfattede Tilfælde — i hvilke Salgsgenstanden *er bleven leveret*, men viser sig at være forsinket eller at lide af en Mangel — end i de af §§ 26 og 31 omfattede Tilfælde — i hvilke *ingen* Levering har fundet Sted, skønt Fristen for Leveringen er udløben, eller hvor Købesummen ikke er bleven betalt ved Forfaldstid. For Tilfælde af sidstnævnte Art opstiller Loven *alene* Krav om Reklamation — paa Forespørgsel og ellers inden rimelig Tid — som Betingelse for, at Parten (§ 26 Køber, § 31 Sælger) kan *fastholde* Købet; i Tilfælde af førstnævnte Art er Reklamation — i Handelskøb *straks* og ellers *uden ugrundet Ophold* — derimod en Betingelse for, at Køberen

overhovedet kan gøre *nogen* Retsvirkning gældende i Anledning af Forsinkelsen eller Manglen (§§ 27 og 52), eller for, at Sælgeren kan *hæve* Købet (§ 32). — Om alle Reklamationer gælder det: *at* for sildig Reklamation *kan* blive gyldig derved, at den anden Part uden Indsigelse indlader sig paa Forhandlinger. — Det ses, at alle Paragraferne er Udtryk for en Slags *Inerti-Princip*: Reklamation er nødvendig for at skabe Forandring i den Tilstand, der bestaar.

- ² Se om den strengere Reklamationspligt i Tilfælde af, at Levering *har fundet Sted* efter Leveringstidens Udløb: § 27. Er det kun *en Del* af det solgte Gods, der er udeblevet ved Leveringstiden, gaar Tilfældet ind under Reglerne i § 26, medmindre Køberen maa gaa ud fra, at det leverede er ment at skulle tjene som fuldstændig Opfyldelse af Kontrakten, i hvilket Tilfælde de i § 52 om Reklamation i Anledning af *Mangler* givne (strengere) Regler kommer til Anvendelse, jfr. § 50 Note 3.
- ³ 3: der maa tilstaas Køberen en efter Forholdets Beskaffenhed *passende Tid* til at overveje sit Svar. Af Betydning kan det herved være, at Køberen har solgt Varen videre og derfor først maa forespørge hos og afvente Underretning fra sin egen Køber om, hvorvidt denne vil modtage Varen trods Forsinkelsen. *Udenfor Handelsforhold* kan ogsaa *individuelle* Forhold for Køberen være at tage i Betragtning ved Bedømmelsen af, om et Ophold har været »grundet«.
- ⁴ Jfr. § 61.
- ⁵ 3: at Køberen mister sin Ret til at kræve Levering.
- ⁶ 3: naar Forsendelsen er trukket saaledes ud, at Køberen ikke længere har nogen rimelig Grund til at vente, at Sælgeren af egen Drift vil effektuere Leveringen.
- ⁷ Meddelelsen maa være rettet til Sælgeren eller nogen, der er legitimeret til paa hans Vegne at modtage Reklamationer, se herom nærmere ved § 61 Note 3.
- ⁸ *Meddelelser* Køberen Sælgeren, der er i Mora, at han stadig er villig til at modtage, vil vel som oftest mer eller mindre bestemt Tidsfrist være angivet, men selv uden saadan maa Erklæringen forstaas med en vis Reservation. Sidder Sælgeren ogsaa denne Frist overhørig,

indtræder paa ny Reklamationspligt for Køberen efter §§ 26 og 27. — Meddeler Sælgeren inden Leveringstiden, at han vil levere senere end aftalt, maa saadan Meddelelse vistnok paaføre Køberen Reklamationspligt, saaledes at han ellers gaar tabt af Retten til at hæve (jfr. § 27).

Meddeler Sælgeren, at han slet ikke vil (kan, anser sig pligtig til e. l.) levere, maa Køberen vistnok ogsaa reklamere og ellers tabe Retten til at kræve Levering (jfr. § 26) jfr. Almén.I. 409 ff. og 1919. 604 (1918. 611); 1918. 790; 1916. 730.

ad § 26: 1916. 735 (Ret til at kræve Levering af en Motor, der var købt d. 2. Febr. til Levering om 2 Maaneder, anset tabt den 26. Juli) 1917. 556. 1918. 63 (H. D. Køberens Erklæring den 20. Okt. om at ville fastholde Køb af Varer, der skulde være leverede i Aug.—September, anset for ikke rettidig. Fastslaaet, at Reklamation efter § 26 ikke er en Betingelse for Retten til at kræve Erstatning. Se især Note **) og ***), Side 64 og jfr. 1918. 113). — Kjøb 34, Grundtvig 208—17.

§ 27.¹

Har Levering fundet Sted² efter Leveringstidens Udløb, maa Køberen, naar det ved Genstandens Fremkomst eller Underretning³ fra Sælgeren viser sig, at Leveringen er sket for sent, i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet⁴ Ophold meddele Sælgeren,⁵ at han vil paaberaabe sig Forsinkelsen. Unnlader han dette, kan han ikke senere paaberaabe sig⁶ Forsinkelsen. Vil Køberen benytte sin Ret til at hæve Købet, maa han under denne Rets Fortabelse uden ugrundet Ophold meddele Sælgeren dette.⁷

¹ Principppet i § 27 er, at Køberen selv hurtigt maa tage Initiativet til Reklamation modsat i § 26, hvor han foreløbig kun behøver at reklamere paa Forespørgsel og først senere paa eget Initiativ.

² Jfr. herved § 26 Note 2.

³ f. Eks. ved Modtagelse af Faktura (jfr. § 6 N. 5) eller Konnossement, naar det af disse fremgaar, at Levering er sket for sent. Ved Køb »leveret« (§ 65) er Levering ikke sket, før Varen kommer frem, og Køberen

kan derfor altid vente med at reklamere, selv om Konnossement modtages. Heller ikke vil der være Grund til at reklamere mod den som Meddelelse om for sen Levering (jfr. § 26 N. 8), da Varen jo allerede er afsendt, og saaledes intet kan ændres.

⁴ Jfr. § 26 Note 3.

⁵ Jfr. § 61 Note 3.

⁶ 3: *hverken* hæve Købet (§ 21) eller kræve Skadeserstatning efter §§ 23 og 24.

⁷ Denne Meddelelse: at Køberen hæver Beløbet, efter at Levering har fundet Sted., kaldes i Handelssproget: *Dispositionsstillelse* eller »*Stillen til Disposition*« (for *Sælgeren*). Naar Køberen vil hæve Købet, er det altsaa ikke tilstrækkeligt, at han reklamerer mod Forsinkelsen, men han skal udtrykkelig stille Varen til Sælgerens Disposition. Dette behøver dog ikke at ske samtidig med Reklamationen mod Manglen — der jo i Handelskøb skal ske straks — men skal dog ske uden ugrundet Ophold. Ved Bedømmelsen af, om et Ophold har været »ugrundet«, bør der derfor her ogsaa i Handelsforhold tages Hensyn til, at Køberen, naar han har solgt Varen videre, behøver nogen Tid til at forhandle med sin egen Køber, om og paa hvilke Vilkaar denne vil modtage Varen trods Forsinkelsen, eller, hvis han har købt Varen til eget Brug, for at overveje, om han endnu kan bruge den etc. Se iøvrigt § 26 Note 3 i Slutningen.

ad § 27: 1912. 633; 1913. 534; 1919. 774. — Kjøb 25, Grundtvig 89, N. 8.

Om Forsinkelse fra Køberens Side.¹

§ 28.

Betales Købesummen ikke² i rette Tid,³ eller træffer Køberen ikke⁴ i rette Tid⁵ Foranstaltning, hvorpaa Købesummens Betaling beror,⁶ har Sælgeren Valget mellem⁷ at fastholde⁸ og at hæve⁹ Købet. Er Forsinkelsen af uvæsentlig¹⁰ Betydning, kan Købet dog ikke hæves. I Handelskøb anses enhver¹¹ Forsinkelse for væsentlig.

Er den solgte Genstand allerede overgivet til Køberen, kan Sælgeren ikke hæve¹² Købet, medmindre¹³

han enten maa anses at have taget Forbehold i saa Henseende,¹⁴ eller Genstanden afvises af Køberen.

¹ I §§ 28—32 omhandles Forsinkelse med Købesummens Betaling, i §§ 33—37 Forsinkelse med Salgsgegenstandens Afhentning eller Modtagelse (»Aftagning«).

² ligegyldigt om Unkladelsen er Køberen tilregnelig eller ej — dog forudsættes det naturligvis, at Forsinkelsen ikke er at henføre til Sælgerens eget Forhold. Strides der om, til hvem Forsinkelsen er at henføre, maa den, det paahviler at tage Initiativet (jfr. § 14 N. 6) til Retshandlingens Opfyldelse, bevise, at han har gjort, hvad der paahviler ham. Det mærkes herved, at *Forsendelsen* af Købesummen sker paa Køberens Risiko.

³ De i Paragrafen omhandlede Retsvirkninger indtræder altsaa uden, at nogen Paamindelse fra Sælgerens Side er nødvendig; jfr. dog nedenf. i Note 10 i Slutn. Noget andet er det, at et Paakrav ifølge § 12 efter Omstændighederne *kan* være nødvendigt for at hidføre Købesummens Forfaldstid (eller Køberens Pligt til at træffe en af de i Paragrafen omhandlede »Foranstaltninger«).

⁴ se Note 2.

⁵ se Note 3.

⁶ Herunder gaar ikke blot Køberens Unkladelse af at foretage de Skridt, hvorved Købesummens endelige Betaling skal forberedes og sikres, saasom Afgivelse af Vekselakcept, Aabning af Rembours, Stillelse af Sikkerhed o. l., men ogsaa andet Forhold fra Køberens Side, som *paa Forhaand* viser hans Mangel af Evne eller Vilje til at betale i rette Tid (saakaldet *anticiperet mora*). Som Eksempler paa saadant Forhold fra Køberens Side, der altsaa berettiger Sælgeren til at hæve Købet, kan nævnes: Køberens Unkladelse af i rette Tid at afhente Varen eller at fremstille Fartøj til dens Befordring, eller hans uberettigede Afvisning af Leveringen, selvom Tidspunktet for Betalingen endnu ikke er kommet, og efter Omstændighederne Køberens Vægning ved at meddele Sælgeren Oplysning om Punkter af Mellemværendet, om hvilke denne kan være i begrundet Tvivl — alt forsaavidt det af Køberen udviste Forhold maa ventes at ville medføre, at Købesummen ikke bliver betalt i rette

Tid. Herhen hører ogsaa Køberens Undladelse af i rette Tid at give Sælgeren Meddelelse om Maal, Form el. lign. i det saakaldte »*Specifikationskøb*».

- ⁷ Derimod er Sælgeren i det i forrige Note i Slutn. omhandlede »*Specifikationskøb*» ikke berettiget til selv at træffe Valget af Maal, Form o. l. og effektuere Leveringen derefter, statueret ved S. H. D. i U. 1909. 975.
- ⁸ Mærk dog § 31 om Sælgerens Pligt til at give Køberen Meddelelse herom.
- ⁹ 3: nægte at opfylde Kontrakten ved effektiv Levering.
- ¹⁰ Det fremgaar af Formuleringen, at Forsinkelsen i *Almindelighed* (i Handelskøb: altid) maa anses for at være af væsentlig Betydning. Som Eksempel paa en uvæsentlig Forsinkelse (udenfor Handelskøb) kan nævnes: en kortvarig Forsinkelse med Købesummens Betaling, naar Sælgeren maa kunne se, at den hidrører fra Postvæsenets Besørgelse eller fra en Fejltagelse fra Køberens Side. I *Tvivlstilfælde* vil det navnlig være af Betydning, om Sælgeren har rettet en Paamindelse til Køberen om at betale Købesummen.
- ¹¹ Dog vil Køberens Udeblivelse med *en Del* af den skyldige Købesum hyppig gøre det klart for Sælgeren, at det indsendte Beløb af Køberen fejlagtig opfattes som fuldstændig Betaling, hvorefter Tilfældet maa behandles efter Analogien af Mangler ved Salgsstanden, jfr. § 50, og følgelig heller ikke i Handelskøb berettiger Sælgeren til at hæve Købet, hvis Forsinkelsen med det manglende Beløb maa anses for at være af uvæsentlig Betydning for Sælgerens Interesser, jfr. § 43, 2det Stk.
- ¹² men derimod tage Dom over Køberen til Købesummens Betaling med Renter efter § 38 og i Forbindelse hermed muligvis Erstatning for yderligere Tab f. Eks. for Udgifter ved et forgæves Leveringsforsøg.
- ¹³ Jfr. dog — som en paa særligt Grundlag hvilende Undtagelse — § 41 (om Sælgerens Ret til at kræve Salgsgegenstanden tilbage fra Køberens *Konkursbo*, naar den er bleven overgivet til Boet *efter* Konkursens Begyndelse, og Boet ikke selv vil indtræde i Købet).
- ¹⁴ Jfr. Konkurslov 25. Marts 1872 § 16, 2det og 3die Stk. Det følger heraf, at en Aftale om »kontant« Betaling i Almindelighed maa betragtes som indeholdende

et saadant Forbehold. — [I denne Henseende skiller dansk Retsopfattelse sig fra *svensk* (og norsk), idet man ikke efter svensk Ret i Kontantkøbet indlægger et saadant Forbehold, men lader det blotte Faktum, at Køberen slipper Tingen fra sig, være nok til, at han mister Retten til at hæve. I Realiteten bliver Forskellen mindre derved, at Købet ogsaa efter dansk Ret maa anses at gaa over til at blive Kreditkøb, dersom Sælgeren lader længere Tid hengaa uden at kræve Betaling, se saaledes U. 1913. 448. — Den svenske Tekst har overensstemmende hermed i Stedet for »anses« blot: »gjort förbehåll«, jfr. Almén I. 468 ff].

ad § 28: Rembours Domme f. Eks.: 1910. 886; 1911. 1002; 1916. 944, 946; 975; S. H. T. 1916. 104, 109; U. 1916. 931; 1919. 134 (Remboursinstruktionen) 1920. 146. — 1911. 345 (Om tidligere Skik mellem Parterne) — 1909. 669 og 1913. 448 (Om § 28, 2°) — Kjøb, 36—37, Lassen I. 443—44, 729—30 m. N. 57; Konk. § 16. 2°, Motiv. 55 b, Lassen I. 809—11. — NB. Ved Afbetalingslov (244) 8. Maj 1917 er der givet særlige Regler om Afbetalings-sælgerens Ret til at hæve Købet.

§ 29.¹

Skal Sælgeren levere efterhaanden, og skal Betaling erlægges særskilt for hver Levering, er Sælgeren, naar der med Hensyn til Betalingen for en enkelt Levering indtræder saadan Forsinkelse, som efter § 28, første Stykke, anses for væsentlig, berettiget til at hæve Købet for de følgende Leveringers Vedkommende, medmindre² der ikke er nogen Grund til at befrygte Gentagelse³ af Forsinkelsen. Dette gælder, selv om Sælgeren efter § 28, andet Stykke, er afskaaren fra at hæve Købet med Hensyn til den Levering, for hvis Vedkommende Købesummens Betaling er bleven forsinket.⁴

¹ Bestemmelserne i § 29 hviler — ligesom de tilsvarende Bestemmelser i § 22 (om *Køberens* Ret til at hæve Købet ved successive Leveringer) — paa Grund-sætningen: »hver Levering én Kontrakt«, jfr. dog Note 2.

² I Formuleringen ligger det, at Sælgeren i Tilfælde af Udeblivelse af Købesummen for en enkelt Levering — modsat § 22 — *regelmæssig* er beføjet til at hæve Købet

ogsaa for de følgende Leveringers Vedkommende; dette behøver dog ikke at opfattes som et materielt Brud med Princippet i Note 1, men kan opfattes saaledes, at Loven opstiller en Formodning for, at anteciperet mora foreligger. Og dette er berettiget, da manglende Betaling *normalt* skyldes Sælgerens økonomiske Stilling og derfor *normalt* lader Gentagelse befrygte.

- ³ Som Eksempel herpaa kan navnlig nævnes: at den i rette Tid afsendte Købesum oplyses at være gaaet tabt under Forsendelsen.
- ⁴ Denne Regel er en Konsekvens af Sætningen: »*hver Levering én Kontrakt*«, jfr. ovenf. Note 1. En lignende Konsekvens er det, at kan Sælgeren *baade* hæve den enkelte forsinkede Ydelse og de følgende, maa han ogsaa kunne indskrænke sig til at benytte sin Ret i en af disse Henseender — ligesom efter § 22, se § 22 N. 6.

ad § 29: 1907. 544, 799; 1908. 162 og 1915. 954, og S. H. T. 1913. 449 (Ikke beføjet til at nægte yderligere Levering). 1909. 655, 1911. 345 (Om tidligere Skik mellem Parterne). 1916. 67 (Fem Kontrakter om Raajærn opfattet som en Helhed) 1916. 517; 1918. 11; 1920. 881. — Kjøb 37—38 og se under § 22.

§ 30.

Hæver¹ Sælgeren i Medfør af de to foregaaende Paragrafer² Købet, har han Krav paa Skadeserstatning efter de Regler, som ere givne i § 24.³ Erstatningen bliver i Mangel af Bevis for, at anden Skade er lidt, at fastsætte til det Beløb, hvormed Købesummen overstiger⁴ Prisen for Genstande af samme Art og Godhed som de solgte paa den Tid, da Forsinkelsen indtraadte.⁵

Foretages Salg⁶ af Genstanden ved autoriseret Mægler som i § 25 anvist,⁷ kan Køberen ikke rejse Indsigelse⁸ imod, at den indvundne Købesum betragtes⁹ som Genstandens Pris.

¹ Paragrafen angaar — til Forskel fra §§ 23 og 24 — *ikke* det Tilfælde, at Sælgeren vælger at *fastholde* Købet, jfr. herom § 38 (om Rente af Købesummen).

² Er Sælgerens Ophævelse af Købet derimod begrundet

i Køberens Undladelse af i rette Tid at »aftage« Salgs-
genstanden, uden at en Forsinkelse med Købesum-
mens Betaling foreligger, kan Betingelserne for Køberens
Erstatningsansvar efter Omstændighederne blive at
fastsætte efter Analogien af Reglerne i § 23.

- ³ Heraf følger navnlig, at Erstatningspligt indtræder,
hvad enten Købesummens Udeblivelse er Køberens til-
regnelig eller ej. *Fritagelsesreglen* i § 24 (jfr. § 24,
Note 4 flg.) vil navnlig kunne finde Anvendelse med
Hensyn til de i § 28 nævnte »Foranstaltninger, hvor-
paa Købesummens Betaling beror«, jfr. dog ogsaa
med Hensyn til Købesummens Udeblivelse det Tilfælde,
at den Plads, hvor den skal erlægges, er afspærret
ved Krig, Blokade, Oversvømmelse o. l.
- ⁴ Paragrafens Anvendelse forudsætter altsaa, at Prisen
er faldet. Skulde *Prisen stige* efter Forsinkelsens Ind-
træden, mister Sælgeren dog ikke, selv om han nogen
Tid har fastholdt Kravet paa Naturalopfyldelse,
Retten til at lægge den lavere Pris til Grund for Be-
regningen jfr. § 25 N. 5 i. f.
- ⁵ Jfr. § 25 med Noter.
- ⁶ saakaldt »*Selvhjælpssalg*«.
- ⁷ c: a) uden ugrundet Ophold og b) paa forsvarligt Sted,
c) hvor der er Marked for Varen samt d) under Med-
delelse til Mægleren om, at Salget sker for fremmed
Regning, samt endelig e), at Salget er foretaget bona
fide, se U. 1910. 826.
- ⁸ Køberen behøver altsaa ikke at være varslet om, at
Selvhjælpssalg vil finde Sted.
- ⁹ Paa den anden Side kan Sælgeren ogsaa i Alminde-
lighed — nemlig forsaavidt han ikke *særlig* har bundet
sig *overfor Køberen* til at lade Salget foretage for dennes
Regning — fordre, at Salget betragtes som afholdt
for Sælgerens egen Regning, naar den opnaaede Salgs-
sum maatte gøre dette fordelagtigt for ham c: beholde
Overskudet, naar Salget indbringer mere end Købe-
summen.

ad § 30: 1908. 177 (Mæglerkurtag: § 30. 2. Stk. jfr.
Frd. 22. Dec. 1808 § 18) 1908. 773 (Salg under Haanden
e. O. antaget som forsvarligt Oplysningsmiddel om Varens
Pris) 1918. 298 (ikke »forsvarligt Sted«) — Kjøb 38—39.

§ 31.¹

Er Købesummen ikke betalt,² uagtet Betalings-tiden³ er forløben, eller har Køberen undladt⁴ at træffe saadan Foranstaltning, som i § 28 er nævnt, og er Salgs-genstanden ikke overgivet til Køberen,⁵ har Sælgeren, naar han vil fastholde Købet, paa Forespørgsel fra Køberens Side uden ugrundet⁶ Ophold at give Meddelelse⁷ derom. Undlader han dette, taber han sin Ret til at fastholde Købet. Det samme gælder, selv om han ikke har modtaget nogen Forespørgsel, dersom han ikke inden rimelig Tid meddeler, at han vil fastholde Købet.⁸

¹ Reglerne i § 31 om Sælgerens Pligt til at give Køberen visse Meddelelser i Anledning af Købesummens Udeblivelse svarer i Indhold ganske til Reglerne i § 26 om Køberens tilsvarende Pligt ved Leveringens Udeblivelse.

² se § 32 om det Tilfælde, at Købesummen *er bleven betalt*, men for sent. Se m. H. t. det Tilfælde, at det kun er *en Del* af Købesummen, der mangler ovenf. ved § 26, Note 2.

³ c: det Tidspunkt, paa hvilket Køberen er pligtig at betale Købesummen (give Akcept etc), dersom Pligten ikke falder bort af særlige Grunde, jfr. § 21 N. 1. Ved Køb, i hvilke Sælgeren har givet Henstand med Betalingen for en ikke nærmere fastsat Tid (»ubestemt Henstand«), indtræder ifølge § 12 Betalingstiden først efter et Paakrav fra Sælgeren.

⁴ Jfr. herved ovenf. Note 2, hvis Henvisninger finder tilsvarende Anvendelse m. H. t. de her omhandlede »Foranstaltninger«.

⁵ Er Salgsgegenstanden overgivet til Køberen, behøver Sælgeren ikke at give Køberen Meddelelse om, at han fastholder Købet, da Køberen nemlig i saa Fald efter selve den foreliggende Situation maa vide, at Købet vil blive fastholdt, jfr. herved § 28 i Slutn.

⁶ Jfr. § 26, Note 3.

⁷ Jfr. § 61, 2det Stykke.

⁸ Reklamationer udenfor Loven jfr. § 26 N. 8: Meddeler Køberen, at han slet ikke vil (kan, er pligtig til at, e. l.) betale, maa Sælgeren reklamere for at bevare Retten til at fastholde Købet (jfr. § 31). Meddeler

Køberen, at han vil betale senere end aftalt, maa Sælgeren reklamere for at bevare Retten til at hæve (jfr. § 32).

ad § 31: S. H. T. 1910. 320 (Om Forstaaelsen af § 31 jfr. §§ 28 og 29) S. H. T. 1913. 250 (ikke »rimelig Tid«) U. 1911. 598 (ikke »rimelig Tid«: 1. Sept. til 9. Nov.) — Kjøb 40, Grundtvig 217—21.

§ 32.¹

Betales Købesummen for sent, eller træffer Køberen for sent saadan Foranstaltning, som i § 28 er nævnt,² maa Sælgeren, hvis han paa Grund af Forsinkelsen vil hæve Købet, give Køberen Meddelelse derom, i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet Ophold. Urdlader han dette, taber han sin Ret til at hæve Købet.

¹ Reglerne i § 32 om Sælgerens Reklamationspligt m. H. t. den forsinkede Indbetaling af Købesummen svarer til Reglerne i § 27 om Køberens tilsvarende Pligt m. H. t. den forsinkede Levering. Paa to Punkter afviger § 32 dog fra § 27; for det *første* er den *strengere* derved, at Sælgeren ikke ved Handelskøb har nogen Tid til at betænke sig, men straks maa meddele, om han vil hæve. Der foreligger nemlig ikke den samme reale Grund som for Køberens Vedkommende, der ofte maa undersøge om han kan bruge Varen, medens dette ikke er Tilfældet med Sælgeren overfor de tilbudte Penge. Paa den *anden Side* er § 32 mildere, idet den slet ikke kræver Reklamation for at bevare Erstatningsretten, men kun taler om Retten til at hæve. Conf. § 27 N. 6. — I Forhold til § 31 bemærkes, at Sælgeren, selvom Tingen endnu er i Køberens Besiddelse, alligevel maa reklamere, da det ikke af den foreliggende Situation kan ses, at han vil hæve Købet, conf. § 31 N. 5.

² Derimod angaar Paragrafen ikke det Tilfælde, at Købesummen er for sent afsendt, og Sælgeren har faaet Meddelelse herom, jfr. § 27 N. 3, idet Købesummens Forsendelse maa sammenlignes med Forsendelse af Varer »leveret«, idet Pengene ikke er leveret før de kommer frem. I disse Tilfælde kan Sælgeren altsaa afvente for at se, hvor stor Forsinkelsen faktisk bliver.

ad § 32: Pligten indtræder ikke, før Køberen gør positive Skridt til Opfyldelse af sine Pligter: 1909. 989; 1911. 675; 1919. 398. — Kjøb 40—41.

§ 33.¹

Undlader² Køberen at afhente eller modtage Salgs- genstanden i rette Tid, eller har hans Forhold iøvrigt³ bevirket, at den ikke i rette Tid er bleven overgivet i hans Besiddelse, har⁴ Sælgeren for Køberens Regning at drage Omsorg⁵ for Genstanden, indtil Forsinkelsen op- hører, eller Sælgeren benytter den Ret til at hæve Købet, som efter § 28⁶ maatte tilkomme ham.⁷ Er⁸ Genstanden forsendt og kommen til Bestemmelsesstedet,⁹ gælder dette dog kun, naar der her findes nogen, som paa Sæl- gerens Vegne¹⁰ kan tage den i Besiddelse,¹¹ og saadant kan ske uden væsentlig Omkostning¹² eller Ulempe.¹³

¹ §§ 33—37 angaar Køberens Kreditormora (mora acci- piendi). Som oftest vil denne tillige indeholde Debi- tormora (mora solvendi), og Sælgeren kan da vælge mellem Beføjelserne efter § 28 (Købet hæves) eller §§ 33—37 (Købet fastholdes). Disse Paragrafer er Ud- tryk for det Princip, at der *ikke* paahviler Køberen nogen *Pligt* til at aftage Godset, uden hvor det særlig følger af Aftalen, jfr. N. 6 og § 36 N. 5.

² Sælgerens Pligt efter § 33 til at drage Omsorg for Genstanden gælder selv om Køberens Undladelse er ham tilregnelig.

³ Herved sigtes navnlig til Køberens Undladelse af at træffe saadan Foranstaltning som i § 28 nævnt.

⁴ Paragrafen udtaler intet om Følgerne af, at Sælgeren tilsidesætter sin Omsorgspligt, men det følger af Købe- lovens Grundsætninger, og især af § 42, der taler om Sælgerens *Forsømmelse*, at Køberen maa kunne udøve samtlige de Beføjelser, der tilkommer ham ved Mangler eller ved Mora (det sidste, naar Godset helt gaar til Grunde som Følge af Forsømmelsen).

Se derimod om *Risikoen* for Genstanden under Forsinkelsen § 37, jfr. herved nedenf. Note 5.

⁵ Omsorgspligt paahviler allerede Sælgeren ved selve Aftalens Indgaaelse, og § 33's Betydning ligger derfor deri, at denne Omsorgspligt vedvarer trods det, at

Sælgeren har Ret til at hæve, hvilket igen især har Betydning ved § 34, der har samme Omraade som § 33. Loven antyder intet om, at Omsorgspligten ved Moraens Indtræden skulde afsvækkes, saa at Sælgeren nu kun hæftede for culpa lata, hvilket det derfor synes tvivlsomt, om man tør antage. — Købeloven afgør intet om Omsorgspligtens *Omfang*. Denne maa fastsættes nærmere efter forretningsmæssig Skik og Brug. Efter Omstændighederne — men ingenlunde altid — vil Sælgeren være pligtig at tegne *Forsikring* imod Skade ved Ildsvaade, Tyveri o. l. for Køberens Regning.

- ⁶ I Henvisningen til § 28 ligger, at Køberens Kreditor-mora *ikke som saadan* medfører Ret til at hæve, hvilket igen vil sige, at Sælgeren normalt *ikke* har nogen *Pligt* til at skille Sælgeren af med Varen jfr. N. 1. Men Ret til at hæve kan dog tilkomme Sælgeren: (1) naar Køberens Kreditor-mora tillige indeholder Debitor-mora, hvad den som oftest vil gøre. Han har da Ret til at hæve ifølge § 28; (2) naar der undtagelsesvis *ifølge Aftalen* maa antages at paahvile Køberen Pligt til at bortskaffe Godset. Saadan Pligt indlægges naturligt, naar en Bygning sælges til Nedrivning, Affald sælges fra en Fabrik el. l.
- ⁷ Omsorgspligten ophører endelig, naar Sælgeren i Henhold til § 34 har solgt Godset, og denne Ophørsmaade vil vel endog praktisk være den almindelige.
- ⁸ Slutningsbestemmelsen i § 33 skal sammenholdes med § 56. Begge Stykker handler om Forsendelseskøb. § 33. 2. Pkt. forudsætter, at Køberen *uberettiget* vægrer sig ved at modtage Godset, medens § 56 finder Anvendelse, naar hans Vægten er fuldt *berettiget*. Reglen er omtrent ens i begge Tilfælde: Sælgeren er kun pligtig at drage Omsorg for Godset, dersom der paa Stedet findes nogen, der paa hans Vegne kan (jfr. N. 11) tage Godset i Besiddelse. Der er blot den Forskel, at ifølge § 33. 2. Pkt., hvor det er Sælgeren, der materielt har Ret, er det en yderligere Betingelse for Sælgerens Omsorgspligt, at det kan ske uden væsentlig Omkostning eller Ulempe. Det er heldigt, at Reglerne i de to Tilfælde er saa nogenlunde ens, da Spørgsmaalet om Vægtingen er berettiget ofte først finder sin sikre Afgørelse under den senere Sag.

- ⁹ Bestemmelserne i § 33 angaar altsaa *ikke* det Tilfælde, at der *under Transporten* støder noget til, som gør en Indgriben nødvendig. f. Eks. naar Godset i Strandingstilfælde lægges op i en Mellemhavn. Om og under hvilke Betingelser Sælgeren i saadant Fald er pligtig at sørge for Varen paa Køberens Vegne, er det overladt til Domstolene at afgøre efter hvert Tilfældes særlige Art.
- ¹⁰ 3: en Repræsentant for Sælgeren.
- ¹¹ denne Mulighed kan være udelukket derved, at Repræsentanten ikke sidder inde med Konnossement paa Varen eller andet nødvendigt Legitimationspapir.
- ¹² 3: Sælgeren er ikke pligtig at staa i Forskud for Køberen med større Beløb f. Eks. til Told, Fragt e. l.
- ¹³ Det fremgaar modsætningsvis af Bestemmelsen i Paragrafens 2det Pkt., at Sælgerens Pligt til at drage Omsorg for Salgsgegenstanden i *Pladshandelen* alene er undergivet de i §§ 34 og 35 fastsatte Begrænsninger. ad § 33: Kjøb 40—42. Lassen I. § 62.

§ 34.

Kan Sælgeren ikke uden væsen¹lig¹ Omkostning eller Ulempe vedblive med at sørge for Genstanden,² eller³ raader Køberen ikke over den inden rimelig⁴ Tid, efter at han dertil⁵ er bleven opfordret, har Sælgeren Ret⁶ til at sælge⁷ den for Køberens Regning. Forinden Salg finder Sted, har Sælgeren saavidt muligt at give Køberen betimeligt Varsel.⁸ Foregaar⁹ Salget enten ved autoriseret Mægler, som er underrettet om Salgets Art,¹⁰ paa forsvarligt¹¹ Sted, hvor der er Marked for Varen, eller ved en forsvarlig bekendtgjort og afholdt Auktion, kan Køberen ikke gøre nogen Indsigelse¹² mod den opnaaede Pris. Kan Salg ikke finde Sted,¹³ eller er det aabenbart, at de med et Salg forbundne Omkostninger ikke ville kunne dækkes af Salgssummen, er Sælgeren berettiget til at skaffe Genstanden bort.¹⁴ i

¹ ved Bedømmelsen heraf maa der tages Hensyn til Sælgerens særlige Forhold, f. Eks. hans Egenskab af Handlende.

² Heraf fremgaar det, at § 34 kun angaar Specieskøb. Ved den rene Kreditormora har Genussælgeren saaledes

ingen Salgsret, hvad ogsaa kun er rimeligt, da Grunden til Salgsretten her kun er at befri Sælgeren for at opbevare bestemt Gods. Føreligger der derimod tillige Debitormora, har Sælgeren Ret til at hæve og sælge Godset ifølge § 30 og det, selv om han ikke laa inde med et tilsvarende Parti, thi Lovgrunden er i dette Tilfælde at aabne Sælgeren Adgang til hurtigere at opnaa ihvertfald en Del af Købesummens Beløb og derved skabe Grundlag for yderligere Erstatningskrav.

- ³ 3: selv om det ikke volder Sælgeren væsentlig Omkostning eller Ulempe vedblivende at sørge for Genstanden. Er Sælgeren i Tvivl om, hvorvidt Domstolene eventuelt vil dele hans Syn paa Omkostningernes eller Ulempens »Væsentlighed«, bør han derfor rette en Opfordring til Køberen om at raade over Genstanden.
- ⁴ 4: ved Bedømmelsen heraf maa der tages Hensyn til de særlige Forhold for Køberen, som kan hindre ham i at raade over Genstanden, forsaavidt de er Sælgeren bekendte.
- ⁵ 5: Naar Køberen kan behøve nogen Tid til at træffe sine Dispositioner m. H. t. Genstanden, maa Sælgerens Opfordring til Køberen om — under Trusel med Genstandens Salg — at raade over den derfor ikke lyde paa, at dette skal ske »straks«.
- ⁶ 6: Paragrafen siger intet om Følgerne af, at Sælgeren overskrider sin Ret til at sælge. *Teoretisk* set maa Følgen være, at Salget er ugyldigt i Forhold til Køberen, der kan kræve Erstatning. Men da Sælgeren *praktisk* set saa godt som altid tillige har Ret til at hæve, kan han betragte Salget som Salg efter § 30 og lægge Salgssummen til Grund for Erstatningskrav ifølge § 28 jfr. § 30 (i Stedet for at kræve Restkøbesum ifølge § 28 jfr. § 34).
- ⁷ 7: Dette Salg maa vel adskilles fra det i § 30, 2det Stk. omhandlede »Selvhjælpssalg«. Som Forskelligheder kan fremhæves: (1) Det her omtalte Salgs Lovlighed kræver *Varsel* til Køberen, men er paa den anden Side (2) *ikke* betinget af, at Sælgeren har Ret til at hæve, og endelig (3) kommer Udbyttet deraf *Køberen til Gode*. I Praxis vil Forskellen dog stærkt udviskes, idet Køberens Kreditor Mora normalt tillige vil rumme (anteciperet) Debitormora. I saadanne Tilfælde kan Sælgeren,

om Salgssummen undtagelsesvis skulde overstige Købesummen, benytte sig af sin Ret til at hæve og tilegne sig hele Summen. Og dette maa vistnok gælde, selvom Sælgeren har givet Køberen Advarsel om Salget, ja maaske endog, selvom han har meddelt ham, at Godset vil blive solgt »for Køberens Regning«, da man næppe heri tør se en Udøvelse af Valgretten efter § 28.

⁸ 3: Underretning om, at Salg vil finde Sted for Køberens Regning. Varsel kan gives i Forbindelse med Opfordringen til Køberen om at raade over Salgsstanden, jfr. herved Note 5.

⁹ Det fremgaar heraf, at Sælgeren er *berettiget til* at foretage det heromhandlede Salg *underhaanden*, jfr. dog herved nedenf. Note 12.

¹⁰ Jfr. § 25, Note 7.

¹¹ Jfr. § 25, Note 4.

¹² Heraf følger, at Sælgeren ved Foretagelsen af et Underhaandssalg uden Mægler ifalder Erstatningspligt, naar han ikke er i Stand til at afkræfte Køberens Paastand om, at en Afhændelse af Salgsstanden burde have indbragt mere end den opnaaede Pris.

¹³ f. Eks. paa Grund af et udstedt Salgsforbud.

¹⁴ Se om Erstatning for Omkostningerne herved: § 36, Note 5.

[A n m æ r k n i n g. Den svenske Lov tillader *kun* Foretagelsen af det i § 34 omhandlede Salg ved »*offentlig Auktion*«].

ad § 34: 1911. 312 (Salg uden Varsel anset sket for Køberens egen Regning). 1918. 517 (Hæver Sælgeren Købet finder naturligvis § 30 Anvendelse, selvom Køberen har været i Kreditormora) — Kjøb 42—43, Lassen I. 726—28.

§ 35.

Er Genstanden udsat for hurtig Fordærvelse,¹ eller vil dens Bevaring medføre uforholdsmæssig store Omkostninger, er Sælgeren med den Begrænsning, som følger af Slutningsbestemmelsen i foregaaende Paragraf, pligtig² at sælge³ den. Kan Salg paa nogen af de i samme Paragraf omhandlede Maader ikke uden Skade oppehies, skal Genstanden sælges, som bedst ske kan.⁴

- ¹ Derimod er Sælgeren *ikke pligtig* at sælge, fordi Varen er udsat for hurtigt *Prisfald*.
- ² Paragrafen udtaler intet om Følgerne af, at denne Pligt tilsidesættes. Hviler Pligten derpaa, at Varerne er udsat for hurtig Fordærvelse, er Pligten et Udslag af den almindelige Omsorgspligt og Følgerne af Tilsidesættelsen derfor de i § 33 N. 4 omtalte. I det andet i § 35 nævnte Tilfælde bliver Følgen blot den, at Sælgeren maa bære Omkostningerne selv.
- ³ c: efter de i § 34 omhandlede Regler, jfr. dog § 35, 2det Pkt.
- ⁴ c: Afhændelse paa en *hvilkensomhelst* fornuftig valgt Maade udelukker Køberen fra at gøre Indsigelse mod den opnaaede Pris.

[A n m æ r k n i n g. Den svenske Lov indeholder ingen til § 35, 2det Pkt. svarende Regel. Herved bemærkes det, at offentlig Auktion efter svensk Ret kan afholdes ved uautoriserede Personer og altsaa finde Sted naarsomhelst].

ad § 35: Kjøb 43, Lassen I. 727.

§ 36.

Har Forsinkelse¹ fra Køberens Side paaført Sælgeren Udgifter² til Genstandens Bevaring³ eller anden forøget⁴ Omkostning,⁵ kan Sælgeren fordre Erstatning og til Sikkerhed for denne holde Genstanden tilbage.

- ¹ Køberens Erstatningspligt efter § 36 indtræder, hvad enten Forsinkelsen har været ham utilregnelig eller ej.
- ² Heraf følger omvendt, at han ikke har Ret til Erstatning for, at Godset har optaget Plads hos ham, og han derfor har mistet Leje af Pakrum el. l.
- ³ Køberens Erstatningspligt efter § 36 bortfalder ikke, fordi Salgsgenstanden eller dens Udbytte ikke kommer ham til Gode, f. Eks. fordi Genstanden gaar tilfældig til Grunde.
- ⁴ heri ligger, at Beparelser eller Udbytte, som Sælgeren har haft ved at beholde Salgsgenstanden, bliver at fradrage i Sælgerens Erstatningskrav efter § 36, saaledes vil f. Eks. i Forsendelseskøb, hvor Sælgeren skulde betale alle eller en Del af Transportomkost-

ningerne, disse blive at fradrage, hvis Forsendelsen ikke finder Sted som Følge af Køberens Kontraordrer. ⁵ ∴ ikke blot de til Opbevaringen, Salget eller det forgæves Tilbud til Køberen medgaaede Omkostninger, men overhovedet enhver Omkostning, som er paaført Sælgeren ved Foretagelsen af noget af de Skridt, som det efter §§ 33, 34 og 35 er ham paalagt eller tilladt at foretage, derunder ogsaa Udgifterne til Genstandens Bortskaffelse i Medfør af § 34 i Slutn., selvom Bortskaffelsen ikke er sket i Køberens Interesse, hvilket er i Strid med det i § 33 N. 1 omtalte Princip, at der ikke paahviler Køberen Pligt til at bortskaffe Varen. Iøvrigt er § 36 i Overensstemmelse med dette Princip, idet den kun giver Ret til Erstatning paaført ved at foretage de i §§ 33—35 omhandlede Foranstaltninger i *Køberens Interesse*, men iøvrigt ikke giver Sælgeren Ret til Erstatning for anden Skade, Forsinkelsen paafører ham. Kun, hvor der *ifølge Aftalen* maatte paa-ligge Køberen en særlig Pligt til at bortskaffe Varen, (jfr. § 33, N. 6) kan Sælgeren kræve saadan Erstatning, men dette Krav kan da ikke støttes paa § 36, men paa Analogien af § 30, jfr. § 28. (Erstatning for Kontraktbrud).
ad § 36: Kjøb 43—44, Lassen I. 728—29.

§ 37.

Bærer Sælgeren Faren¹ for Salgsgegenstanden, men Køberens Forhold² har bevirket,³ at den ikke bliver leveret i rette Tid, overføres Faren⁴ paa Køberen,⁵ ved Køb af Genstande, bestemte efter Art,⁶ dog ikke forinden bestemte Genstande ere udskilte⁷ for ham.

¹ Jfr. herom § 17.

² hvad enten det har været Køberen tilregneligt eller ej.

³ Heraf følger, at § 37 kun har ringe Betydning i Forsendelseskøb, da Køberens Kreditor mora her som Regel ikke vil hindre rettidig Levering (Afsendelse). Dette hænger sammen med, at Køberen normalt allerede bærer Risikoen fra Afsendelsen. Det sagte gælder dog ikke Køb »leveret« (§ 65) og kun til dels »fob« Køb (§ 62).

⁴ ∴ Køberen maa betale Købesummen uanset Salgsgegenstandens *hændelige* Undergang eller Forringelse.

- ⁵ Dette kan dog kun gælde, saalænge Moraen vedvarer. Dersom Køberen har (faar) Ret til at hæve og gør dette, ophører han selvfølgelig at bære Faren, da han nu slet intet Krav har paa Godset, og det samme maa gælde, dersom Sælgeren efter § 31 mister sin Ret til at fastholde Købet.
- ⁶ Jfr. herved § 3.
- ⁷ Som *almindelig Regel* fordres det altsaa *ikke* (ved Køb af Genstande bestemte efter Art) til Farens Overførelse paa Køberen, at denne har *modtaget Underretning* fra Sælgeren om, at bestemte Genstande er udskilte for ham, men det er tilstrækkeligt, at Genstande, hvormed Kontrakten kan opfyldes, forefindes individualiserede hos Sælgeren paa en saadan Maade, at der ikke kan herske nogen fornuftig begrundet Tvivl om, at Sælgeren paa Tidspunktet for den hændelige Undergang eller Foringelse ogsaa *virkelig har tilsigtet* at opfylde Kontrakten ved Levering af disse Genstande. Som Eksempler paa Tilfælde, i hvilke Sælgeren saaledes har »*udskilt*« Genstande for Køberen, kan nævnes: Mærkning af Genstandene med Køberens særlige Mærke, deres Overgivelse til en Fragtfører under Køberens Adresse, og efter Omstændighederne selve deres Tilstedeværelse hos Sælgeren i den bestemte Mængde og de særlige Dimensioner, Nuancer, Former etc., i hvilke de efter Aftalen skal leveres. Herved er det ligegyldigt, om en saadan Udskilning først er sket efter Forsinkelsens Indtræden eller allerede har fundet Sted forinden dette Tidspunkt. Heller ikke fordres det, at Genstandene skal forefindes udskilte netop paa Leveringsstedet. — I Handelsforhold er det dog i vidt Omfang hjemlet ved *Sædvane*, at Risikoen først overgaar paa Køberen ved Sælgerens Afsendelse af Meddelelse om, at Udskilning har fundet Sted, efter Omstændighederne endog først ved Køberens Modtagelse af saadan Meddelelse. Jfr. 1916. 523. Om særlig Sædvane i Trævarebranchen se 1917. 89.

^ ad § 37: Kjøb 17. Lassen I. 721—22, se ogsaa Note 7 i Slutn.

Om Rente¹ af Købesummen.²

§ 38.³

I Handelskøb har Køberen, naar der er fastsat en bestemt Betalingstid,⁴ og denne oversiddes,⁵ derefter at svare Rente af Købesummen med 6 pCt. aarlig. Er en bestemt Betalingstid ikke fastsat,⁶ har Køberen at svare nævnte Rente fra den Dag, da Levering⁷ har fundet Sted,⁸ eller, om Levering paa Grund af Køberens Forhold er bleven forsinket, fra den Dag, da Forsinkelsen indtraadte.⁹

I andre Køb har Køberen, hvad enten der er fastsat en bestemt Betalingstid¹⁰ eller ej,¹¹ at svare¹² 5 pCt. aarlig Rente af Købesummen fra den Dag, da Betaling skulde have været erlagt.¹³ Modtager Køberen Regning fra Sælgeren paa et Tidspunkt, da Købesummen kan kræves betalt, paaløber Renten fra Regningens Modtagelse,¹⁴ uden at yderligere Paakrav er fornødent.

Bestemmelserne i Lov af 6. April 1855 § 3 om Forhøjelse af Renter fra den Dag, Fordringshaveren søger sin Ret, komme ikke til Anvendelse med Hensyn til de foran hjemlede Renter.¹⁵

¹ Under Udtrykket »Rente« i § 38 indgaar — i Mangel af en indskrænkende Bestemmelse — ogsaa Renten af den indtil en ny Regnskabsperiodes Begyndelse paaløbne Rente (»Rentens Rente«).

² Jfr. herved om Begrebet »Køb« efter denne Lov: § 2 (»Bestillinger«) samt Begrænsningen i § 1, 2det Stk. (Loven gælder ikke for Køb af fast Ejendom). Hæver Sælgeren Købet, eller mister han ifølge § 31 Retten til at fastholde Købet, har han ikke længere Krav paa nogen Købesum og følgelig heller ikke paa Renter. For muligt Erstatningskrav efter § 30 kan der kun kræves Rente efter Lov 6. April 1855 § 3 d. v. s. 5 pCt. Rente fra Sagens Berømmelse (Rpl. § 279).

³ Bestemmelsen i § 38, 2det Stk. om Køberens Pligt til at svare Rente af Købesummen i andre Køb end Handelskøb er ny i dansk Ret, idet de hidtil gældende Bestemmelser, jfr. Lov 6. April 1855 § 3, kun giver Sælgeren Krav paa Rente fra det Tidspunkt, da han lovlig søger sin Ret.

⁴ Herunder falder saavel det Tilfælde, at der er givet Henstand med Betalingen for en bestemt Tid, som

det Tilfælde, at Betalingen skal erlægges til et bestemt Tidspunkt, der indtræder inden Leveringen (*Prænumerationskøb*).

- ⁵ uanset om Køberen maatte kunne anføre nogen Grund til Undskyldning for Forsinkelsen; dog forudsættes det naturligvis, at denne ikke er at henføre til Sælgerens Forhold.
- ⁶ Herunder falder: a) Køb, hvor der slet ingen Aftale er truffet om Tidspunktet for Betalingen. b) Køb, hvor vel Aftale derom er truffet, men *bestemt* Betalingstid ikke fastsat, det være sig *enten* fordi α) selve Tidsangivelsen er ubestemt, f. Eks. »til Saisonens Slutning«, »til Høsten er endt«, »naar Varen er solgt« o. l., eller fordi β) Tiden for Betalingen er sat i Forhold til Leveringen, der ikke er fastsat til bestemt Tid, hvilket igen omfatter egentlige Kontantkøb (Betaling ved Levering) samt Kreditkøb (3 Maaneder efter Levering).
- ⁷ selv om Køberen ikke er i Mora.
- ⁸ Ved Forsendelseskøb er det i vide Kredse Handelsbrug, at Sælgeren ikke beregner sig Rente, naar Betalingen erlægges ved Afladedokumenternes Modtagelse eller, saafremt Forsendelsen sker uden Benyttelse af saadanne Dokumenter, straks ved Godsets Fremkomst. Naar Køberen derimod ikke betaler til dette Tidspunkt, skal Rente af Købesummen svares allerede *fra Leveringen*.
- ⁹ Ved Køberens Forsinkelse med at afhente eller modtage Varen kan Sælgeren altsaa beregne Renter, selv om han endnu ikke for Køberens Regning har udskilt Genstande, hvormed han vil opfylde.
- ¹⁰ Jfr. ovenf. Note 4.
- ¹¹ Jfr. ovenf. Note 6.
- ¹² Jfr. ovenf. Note 5.
- ¹³ α : a) i Køb med *bestemt* Tid for Betalingen: fra dennes Indtræden. b) i Køb med *ubestemt* angivet Tid for Betaling: fra de Kendsgjerningers Indtræden, der hidfører Tiden for Betalingen (f. Eks. Høstens Slutning, Levering, 3 Maaneders Dagen efter Levering jfr. Note 6). c) i Køb *ganske uden* Angivelse af Betalingstid: fra Paa-krav, dog ikke før han tilbyder sin egen Ydelse (§ 12 jfr. § 14), se dog § 38. 2. Stk., 2. Pkt.
- ¹⁴ Bevisbyrden for Køberens Modtagelse af Regningen

paahviler Sælgeren, men i Almindelighed vil Afsendelsen af Regning i anbefalet Brev være tilstrækkeligt Bevis for, at Køberen ogsaa virkelig har modtaget Regningen, jfr. Bemærkn. i § 61, Note 5.

- ¹⁵ Derimod afskærer Bestemmelserne i § 38 — der alene har Hensyn til Sælgerens Ret til Godtgørelse for det Tab, som han lider ved selve Afsavnet af Købesummen — ikke Sælgeren fra at kræve Erstatning for det Tab, han paa anden Maade har lidt ved Køberens Forsinkelse, f. Eks. for Udgifterne ved et forgæves Leveringsforsøg.

[A n m æ r k n i n g. Den norske og svenske Lov stemmer ved *Handelskøb* overens med den danske, dog hjemler den norske kun 5 pCt. Rente. Hvad *andre Køb* angaar, hjemler de nævnte Love *kun* Rente, naar der er givet Henstand paa *bestemt* Tid, og den norske giver i saa Fald 4, den svenske 6 pCt. Rente].

ad § 38: 1916. 735, (§ 38, 1. Stk. i. f.); 1911. 98 — Kjøb 14—15. Jfr. Lov 6. April 1855 § 3 og Lassen I. 445—54.

Om Køberens manglende Betalingsevne.¹

§ 39.²

Kommer³ Køberen⁴ efter Købets Afslutning⁵ under Konkurs, eller aabnes der Forhandling om Tvangsakkord⁶ for ham, har Sælgeren, skønt⁷ der er givet Henstand med Betalingen, Ret til at holde Salgsgenstanden tilbage eller, hvis den er forsendt fra Leveringsstedet, at hindre⁸ dens Overgivelse⁹ til Boet, indtil betryggende¹⁰ Sikkerhed¹¹ stilles for Købesummens Betaling til Forfaldstid. Er Tiden for Leveringen kommen, og Boet¹² ikke paa Sælgerens Opfordring stiller saadan Sikkerhed,¹³ kan han hæve Købet.¹⁴

Disse Bestemmelser komme ogsaa til Anvendelse, hvis efter Købets Afslutning¹⁵

Køberen ved Eksekution er funden at mangle Midler til at betale sin Gæld.

eller han, om han er Handlende, har standset sine Betalinger,

eller hans Formuesforhold iøvrigt vise sig¹⁶ at være saadanne, at han maa antages at ville være ude af Stand til at betale Købesummen, naar den forfalder.

- ¹ For at give en kort Oversigt over og Fortolkningsgrundlag for de tre vigtige Paragrafer 39, 40 og 41 fremsættes følgende: Alle tre Paragrafer *angaar* saavel Kreditskontantkøb, men som det vil ses, har § 39 og § 41 væsentlig kun Betydning ved Kreditskøb. §§ 40 og 41 angaar til Forskel fra § 39 kun Konkurs.

§ 39 indeholder: 1) Hjemmel for *Standsningsret*, hvad kun har Betydning for Kreditsælgeren, da saadan i Forvejen ifølge §§ 14—16 tilkommer *Kontantsælgeren*, der endog *kun* behøver at udlevere *mod Betaling*.

2) Hjemmel for *Tilbageholdelsesret*, hvilket ogsaa har Betydning for Kontantsælgeren, jfr. § 15.

3) En *singulær* Bestemmelse om Ret til at *hæve*. Da § 39 iøvrigt ikke giver sig af med nærmere at opgøre Retsemellemværendet mellem Parterne, maa principalt de almindelige Regler om Adgang til at hæve og Ret til at kræve Erstatning (§§ 28—37) finde Anvendelse. Den singulære Regel i § 39. 1. Stk. 2. Pkt. betyder da, at Sælgeren, der efter de almindelige Regler først kunde hæve, naar *Betalingstiden* var oversiddet, nu faar en særlig Ret til at hæve allerede, naar *Tiden for Leveringen* er kommet, og Boet ikke paa Opfordring stiller Sikkerhed.

§ 40 indeholder for *Konkurstilfældet* en endnu videregaaende Adgang til at hæve, nemlig saavel før *Betalingstiden* (§ 28) som før *Tiden for Leveringen* (§ 39. 1. Stk. 2. Pkt.), dersom Boet ikke paa Opfordring giver Besked om, hvorvidt det vil indtræde i Købet.

§ 41 indeholder 1) Hjemmel for *Udtagelsesret*. Denne følger for Kontantsælgerens Vedkommende dog allerede af § 28. 2. Stk., jfr. § 28 N. 14.

2) En særlig Regel om, at Boet ogsaa gennem sine *faktiske Handlinger* kan *indtræde* i Købet.

- ² Jævnfør hertil en saalydende Lov af 6. April 1906:

»Sølovens § 166 affattes saaledes: Den Ret, en Sælger efter den gældende Lov maatte have til at hindre Udlevering af Godset eller til at kræve det tilbageleveret, naar Køberen bliver ude af Stand til at betale Købesummen eller undlader at foretage, hvad der ifølge Købet paahviler ham, bortfalder ikke derved, at Køberen har faaet Konnossement.

Er Konnossementet af Køberen overdraget til

- Tredjemand, har Sælgeren ikke mod denne saadan Ret, medmindre Konnossementet indeholder Forbud mod Overdragelse, eller det godtgøres, at Indehaveren af Konnossementet ved dets Erhvervelse ikke har været i god Tro eller har handlet med grov Ugatsomhed.»
- ³ § 39 gælder altsaa ikke, hvis Køberen allerede ved Købets Afslutning *var* konkurs. Derimod udelukker det ikke Anvendelsen af § 39, at han var *insolvent*.
- ⁴ Loven indeholder intet om Sælgerens manglende Betalingsevne. Er der solgt kontant, følger det af almindelige Regler (§§ 14—16), at Køberen kan tilbageholde eller standse Pengene, hvis Varen ikke leveres. Det samme gælder ved Kreditkøb. Hvad Prænumerationskøb angaar, maa man kunne anvende Reglerne her analogisk.
- ⁵ I denne Begrænsning indeholdes en Forudsætning om, at Bestemmelserne i § 39 regelmæssig ikke er udelukkede fra at komme til Anvendelse alene derved, at Køberen har været »*insolvent*» allerede ved Købets Afslutning; derimod indeholder Loven intet om, hvorvidt Sælgeren kan udøve Tilbageholdelses- eller Standsningsret over Varen, naar Køberen allerede ved Købets Afslutning har været under Konkurs (Tvangsakkordbehandling etc.), jfr. herved § 41 med Note 2.
- ⁶ Jfr. Lov om Tvangsakkord udenfor Konkurs m. v. 14. April 1905 § 5.
- ⁷ Er der ikke givet Henstand, men solgt kontant, se Note 1.
- ⁸ Fragtføreren (Skipperen) har ikke som saadan nogen Pligt til at udøve Standsningsretten paa Sælgerens Vegne, men Sælgeren maa selv sørge for det hertil fornødne ved Ordre til Fragtføreren eller, hvis der er udstedt Konnossement for Varen, ved at møde frem paa Bestemmelsesstedet med et legitimerende Konnossement, eventuelt ved Nedlæggelse af Fogedforbud, jfr. herved Skrivelse fra Generaldirektoratet for Skattevæsenet 30. Dec. 1899 (om at Standsningsretten overfor Toldvæsenet maa gøres gældende gennem et ved Fogden nedlagt Forbud mod Udleveringen). — Se dog herved § 41 (om Sælgerens »*Udtagelsesret*» i Tilfælde af, at Salgsgegenstanden *efter* Konkursens Begyndelse er bleven overgivet til Konkursboet).

- ⁹ Grænsen for Sælgerens Standsningsret efter § 39 — og for hans Udtagelsesret efter § 41 — sættes altsaa i det Øjeblik, Genstanden er *faktisk overgivet* til Køberen, og er saaledes, modsat tidligere dansk Ret, løst fra Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Overgang (jfr. Fal-litlov 30. Dec. 1858 § 10 og Kkl. § 4, der maa forstaaes i Overensstemmelse med førstnævnte; disse udelukkede nemlig Udtagelsesret, hvis Køberen forinden Konkursen havde erhvervet Ejendomsret). Man maa derfor konsekvent lægge Vægt paa, at Tingen virkelig *faktisk* er overgaaet i Køberens Besiddelse, men Praxis havde dog svært ved at overvinde Reminiscenser af den tidligere Retstilstand. Saaledes antog Domme i U. 1911. 862 og 1914. 277, at Varer, der henlaa paa Toldboden var overgivne, fordi Varer af samme Sort var overgivet Køberen, jfr. Lassen i T. f. R. XXIX. 20—24. Rigtigt Standpunkt indtager derimod Domme i U. 1909. 177 og 1913. 117, jfr. Lassen Kjøb 59. Har Køberen betalt Told og særlig aftalt Opbevaring hos Toldvæsenet mod Pakhuseje, saaledes at Toldvæsenet *ganske* staar som almindelig *Depositar*, synes man at maatte indrømme, at Køberen er i Besiddelse af Varen. Vanskelige Overgangsformer forekommer derved, at Pakhuseje ofte automatisk paaløber, naar Told er betalt.
- ¹⁰ altsaa ikke nødvendigvis reel Sikkerhed.
- ¹¹ Det er altsaa ikke tilstrækkeligt, at Boet overtager Købesummens Betaling som Massegæld efter Konkurslov 25. Marts 1872 § 31 b.
- ¹² Ønsker den insolvente Køber selv at fastholde Købet i Tilfælde, i hvilke Boet ikke vil indtræde, maa der, naar Leveringstiden er kommen, ogsaa af ham paa Sælgerens Opfordring præsteres betryggende Sikkerhed for Købesummens rettidige Betaling.
- ¹³ Jfr. ovenf. Noterne 10 og 11.
- ¹⁴ Herved afskæres han ikke fra at gøre sit Erstatningskrav gældende som almindelige Fordring i Boet. Se ovenfor Note 1. Hvad særlig Konkurs angaar, er der ogsaa Hjemmel herfor i Kkl. § 16 i. f. Se nærmere i § 57 N. 1 om Sælgerens *Pligt* til at *tilbagegive* til Boet, hvad han har modtaget i Betaling og om, hvorvidt han er afskaaret fra at benytte Modregningsret efter Kkl. § 15.

¹⁵ Jfr. ovenf. Note 2.

¹⁶ Heri ligger at Sælgeren maa paavise *fuldtud sikre* Holdepunkter for Antagelsen af Køberens Insolvens. I Almindelighed vil Reglen derfor kun finde Anvendelse, naar der kan paavises ydre, objektive Omstændigheder til Støtte for denne Antagelse, saasom *at* Køberen er undvegen for Gæld, *at* han holder sig skjult, uden at hertil kan formodes anden Grund end Gæld, *at* han har lidt uforholdsmæssig store Tab o. l.

ad § 39: 1914. 880 og i Note 9. — Kjøb 57—60. Heckscher: Kreditsalget og Sælgerens Standsningsret (Kbhvn. og Sthlm. 1885) sp. 104—35. Grundtvig i U. f. R. 1907. 49—53. Lassen I. 802—03. Kkl. § 4 og 16, Fallitlov 30. Dec. 1858 § 10.

§ 40.¹

Er Køberen kommen under Konkurs, og er hverken Tiden for Leveringen eller Tiden for Købesummens Betaling kommen, kan Sælgeren opfordre Boet til at erklære, om det vil indtræde i Købet, og hvis Boet da ikke snarest muligt og senest inden 3 Uger eller, om Tiden for Leveringen eller Betalingen indtræffer forinden, da til dette Tidspunkt erklærer at ville indtræde² i Købet, kan Sælgeren hæve Købet.³

¹ *Se § 39 Note 1.* — Formaålet med Paragrafen er at hindre Boet i at spekulere paa Sælgerens Bekostning. Bestemmelsen i § 40 svarer for Købs Vedkommende ganske til, hvad Konkurslov 25. Marts 1872 § 16 Nr. 1 bestemmer m. H. t. alle gensidig bebyrdende Retshandler.

² Da Sælgeren selv sidder inde med Salgsgegenstanden, kan det ikke fordres, at Boet *inden Leveringstiden* stiller Sikkerhed for Købesummens rettidige Betaling.

³ Men iøvrigt maa — jfr. § 39 Note 1 — de almindelige Regler om Mellemværendets nærmere Afvikling gennem Hævning og (eller) Erstatning gælde. Hvis Boet saaledes vælger at *indtræde*, men ikke betaler rettidigt, kan Sælgeren saavel hæve som kræve Erstatning efter § 30 jfr. § 28 og det som *Massekreditor*, da Kravet skyldes Boets Misligholdelse. Vælger Boet *ikke* at *indtræde*, maa Sælgeren ogsaa kunne kræve Erstatning, men da kun som *simpel Kreditor*.

ad § 40: Kjøb 60. Lassen I. 808.

§ 41.¹

Er Salgsgenstanden efter² Konkursens Begyndelse³ overgivet til Konkursboet, og er Købesummen ikke betalt, kan Sælgeren kræve Genstanden tilbage,⁴ medmindre Boet erklærer⁵ at ville indtræde i Købet og betaler Købesummen eller paa Opfordring stiller Sikkerhed⁶ for dens Betaling til Forfaldstid. Har Boet afhændet⁷ Genstanden eller iøvrigt for egen Regning raadet saaledes over den, at den ikke kan tilbageleveres i væsentlig uforandret Stand, har Sælgeren Ret⁸ til at anse Boet som indtraadt i Købet.⁹

¹ Se § 39 Note 1. — Bestemmelsen i § 41 om Sælgerens »Udtagelsesret« (eller saakaldte »aktive Standsningsret«) er ny i dansk Ret og hviler paa den Betragtning, at Boet ikke har noget retfærdigt Krav paa at blive beriget paa Bekostning af Sælgeren, naar han af tilfældige Grunde er bleven afskaaret fra at benytte sin Ret efter § 39 til at hindre Udlevering til Boet (∴ udøve den almindelige saakaldte »passive Standsningsret«), jfr. herved § 39, Note 8.

² Er Salgsgenstanden bleven overgivet til Køberen forinden Konkursen og fra ham overgaaet til Boet, har Sælgeren kun Udtagelsesret i Tilfælde af, at Genstanden er solgt mod kontant Betaling, jfr. § 28, 2. Stk. og Konkurslov 25. Marts 1872 § 16 Nr. 2.

³ Jfr. Tillæg til Konkurslov 15. April 1887 § 2, hvorefter Konkursen anses som begyndt fra det Øjeblik af, da Skyldnerens Begæring om eller en Fordringshavers Opfordring til eller Forlangende om at tage Boet under Behandling som konkurs er indgivet til Skifteretten.

⁴ ∴ skønt der er givet Henstand med Betalingen, se § 39 Note 1.

⁵ ∴ uden ugrundet Ophold.

⁶ jfr. § 39, Noterne 10 og 11.

⁷ ligegyldigt om Sælgeren kan vindicere den fra Tredjemand.

⁸ Om Adgang til at kræve Erstatning gælder som ved § 40, se § 40 Note 3. § 41 er uklar, hvad angaar det Spørgsmaal, om Boet ogsaa i dette Tilfælde er pligtig at iagttage de samme Vilkaar, som i 1. Pkt. er op-

stillet for dets Ret til at indtræde i Købet. Spørgsmaalet synes at burde besvares bekræftende, da Boet ellers vilde have den letteste Adgang til at gøre § 41 1. Pkt. illusorisk ved blot at afhænde Godset. Anderledes Ahnén I. 655—56.

⁹ c: at Boet overtager Køberens Forpligtelser som Massegæld efter Konkurslov 25. Marts 1872 § 31 b.

ad § 41: Kjøb 60—62, Lassen I. 811—12, Heckscher: Kreditsalget og Sælgerens Standsningsret (1885) 166—172.

Om Mangler¹ ved Salgsgenstanden.

§ 42.²

Angaar Købet en bestemt Genstand, og lider denne af en Mangel³ kan⁴ Køberen hæve Købet⁵ eller kræve et forholdsmæssigt⁶ Afslag i Købesummen. Maa Manglen anses som uvæsentlig,⁷ er Køberen dog ikke berettiget til at hæve⁸ Købet, medmindre Sælgeren har handlet svigagtigt.⁹

Savnede Genstanden ved Købets Afslutning Egenskaber, som maa anses tilsikrede,¹⁰ eller er Manglen efter Købets Indgaaelse foraarsaget ved Sælgerens Forsømmelse, eller har Sælgeren handlet svigagtigt,¹¹ kan¹² Køberen kræve Skadeserstatning.¹³

¹ En *Mangel foreligger*, naar Genstanden enten ikke er som aftalt, eller som med Rette af Køberen forudsat. Denne Definition maa vistnok gælde *saavel for Speciesom for Genuskøb* (jfr. B. G. B. § 459, men derimod Lassen I. § 46 I. og II), blot vil individuelle Forudsætninger lettere kunne blive relevante ved Specieskøb. Mangel foreligger altsaa: a) naar Tingen er under Normalen, idet den ikke har de Egenskaber, der kræves *enten* til dens almindelige Brug, eller til den særlige, af Køberen med Rette forudsatte, Brug (se 1908. 840 i Domme), b) naar Tingen mangler særlige Egenskaber, der med Rette af Køberen var forudsat at skulle være til Stede. — *Væsentlig* Afvigelse fra det lovede eller forudsatte kræves *ikke* til Mangelsbegrebet. Se ogsaa Note 3.

² Beføjelserne paa Grund af Mangler i Specieskøb kan sammenfattes saaledes: Køberen kan 1) altid hæve

delvis (kræve forholdsmæssigt Afslag), 2) hæve helt, naar enten Manglen er væsentlig, eller Sælgeren har handlet svigagtig, 3) kræve Erstatning (pos. Opfyldelsesinteresse) for a) oprindelige ukendelige Mangler (jfr. § 47) og for b) efterfølgende Mangler efter Culpa-reglen. I hvilket Omfang Køberen kan (4) kræve Afhjælpning, omtaler § 42 ikke, men dette maa bero paa en Fortolkning af Aftalen. I Tilfælde, hvor Køberen ikke kan kræve Opfyldelsesinteresse, kan han dog som (5) negativ Kontraktsinteresse kræve Erstatning for Tab, den ugyldige Kontrakt har forvoldt ham, ihvertfald hvis de er Følge af Sælgerens tilregnelige og retsstridige Handlinger.

- ³ Jfr. Note 1. Se særligt om *Tidspunktet* for Manglens Tilstedeværelse § 44. Det fremgaar af § 59, at Reglerne i § 42 flg. ikke har Hensyn til Mangler i Sælgerens Adkomst, men kun til fysiske Mangler; se derimod § 50 om *Kvantitetsmangler* i visse Tilfælde. — Det følger af de almindelige processuelle Regler, at Køberen, der vil paaberaabe sig en Mangel, naar han i Tilfælde af Genstandens Forsendelse er sat i Stand til paa Bestemmelsesstedet at komme i Besiddelse af den, da er pligtig at sørge for den fornødne *Konstatering* af Genstandens Tilstand, efter Omstændighederne under Indvarsling af Sælgeren eller hans Repræsentant til Overværelse af den i den Anledning optagne Besigtigelsesforretning; jfr. særlig om Konstatering af Kvantitetsmangler § 50, Note 2.
- ⁴ Jfr. dog Reglerne i § 47 (om Køberens Paapasselighedspligt, »caveat emptor«), § 51 (om Køberens Undersøgelsespligt), § 52 (om Køberens Reklamationspligt) og § 54 (om den et-aarige Forældelsesfrist) samt særlig § 49 (om Sælgerens Ret til Afhjælpning af Manglen).
- ⁵ ɔ: afvise Salgsstanden, se om Erstatningskrav i Forbindelse hermed: Paragrafens 2det Stk. — Herved mærkes, at Aftalen ofte vil begrænse Køberens Ret til at afvise Salgsstanden paa Grund af Mangler, saaledes fastsætter flere Slutseddelsformularer en vis procentvis Minimumsværdi, Manglen maa have for at medføre Ret til at hæve. Ogsaa Sædvaner kan indskrænke eller ophæve Retten til at hæve se f. Eks. 1910. 1

- (Trælastbranchen). — Disse og lignende Aftaler og Sædvaner, der begrænser Køberens Ret til at hæve Købet, har dog deres *største praktiske Betydning* ved Køb af *Genstande bestemte efter Art*, jfr. § 43.
- ⁶ c: saaledes, at den reducerede Pris forholder sig til den aftalte Pris, som Tingens Værdi med Mangler til Tingens Værdi uden Mangler.
- ⁷ Denne Bestemmelse gælder baade for de almindelige Køb og for Handelskøb; men da Afgørelsen af, om en Mangel maa anses som »uvæsentlig«, bør træffes under Hensyn til de særlige Forhold ved det enkelte Køb, vil Køberens Egenskab af Handlende hyppig have Betydning i saa Henseende; se iøvrigt herved ovenf. Note 5.
- ⁸ men derimod til at kræve Prisafslag og i Forbindelse hermed Erstatning efter Paragrafens 2det Stk., naar Betingelserne herfor foreligger.
- ⁹ f. Eks. ved at skjule eller fordøje Manglen for Køberen.
- ¹⁰ dog kan naturligvis Sælgerens »Garanti« for visse Egenskabers Tilstedeværelse efter de nærmere Omstændigheder være at forstaa paa anden Maade, f. Eks. saaledes at Sælgeren alene skal være forpligtet til at tage Genstanden tilbage, naar de tilsikrede Egenskaber mangler uanset Manglens mulige »Uvæsentlighed« efter et objektivt Skøn. — I Reglens Formulering, jfr. Ordet »savnede«, ligger en Forudsætning om, at en »Garanti« for visse Egenskabers Tilstedeværelse, regelmæssig kun har Hensyn til Salgs-genstandens Tilstand i Aftalens Øjeblik.
- ¹¹ Jfr. ovenf. Note 9.
- ¹² Jfr. ovenf. Note 4. — medmindre Sælgeren har solgt Tingen med et saadant Forbehold, at Køberen skal nøjes med den »som den er ellor forefindes«, »som den falder« e. l. (*tel-quel*) jfr. § 48 Note 3. — Dersom Køberen ifølge § 42, 1. og 2. Stk. har Valget mellem at fastholde Aftalen og at hæve den, vil han normalt vælge det første, dersom Handlen har været gunstig for ham ($t > k$), og ellers det sidste. Hvis man antager, at Køberen, naar han hæver Aftalen, kun kan faa Erstatning for *andre* Tab, dersom disse skyldes Sælgerens tilregnelige retsstridige Handlinger (jfr. Note 2), kan

dette Forhold dog bevirke, at Køberen vil fastholde en i og for sig ugunstig Handel, nemlig dersom Tingens Værdi + de Tab, han ikke kan faa erstattet, naar han hæver Aftalen > Købesummen, (tv + [tb] > k), jfr. Lassen I. 412—13, hvis Bogstavopstillinger dog ikke er korrekte.

- ¹³ 3: Erstatning for Tabet ved, at Salgsgenstanden er *af ringere Værdi* for Køberen end forudsat. Derimod har Bestemmelsen i § 42, 2det Stk. *ikke* Hensyn til det Tab, som Køberen kan lide derved, at Salgsgenstandens Tilstand medfører *Skade paa andre Ting*. I denne Retning vil de almindelige Regler føre til, at Sælgeren kan blive erstatningspligtig i andre Tilfælde end de af § 42, 2det Stk. omfattede, saaledes navnlig altid, naar det kan tilregnes ham som en Uagtsomhed, at han ikke har skaffet sig Kendskab til Salgsgenstandens Tilstand.

ad § 42: Om Fortolkning af *Garantitilsagn*: 1907. 388 (Hest »reel til Brug«); 1907. 341 (Cigarautomat); 1907. 807 (Garanti mod Brud paa en Maskine); 1907. 890 (Buelamper); 1913. 425 (Motor); 1914. 199 (Tærskværk); 1915. 796 (Tærskværk). Eksempler paa *forholdsmæssigt Afslag*: 1907. 742 (Ko med Tuberkulose); 1915. 475 (Lokomobil 6 Aar gammelt i Stedet for 2 Aar); 1918. 20 — 1908. 840 (Mangel forelaa, da en Hest, som Sælgeren vidste skulde anvendes til Droskekørsel, var stædig som Enspænder) — Kjøb 44 og 46—48. Lassen I. § 46 I.

§ 43.¹

Ved Køb af Genstande, bestemte efter Art.² kan³ Køberen, saafremt den leverede Genstand lider af en Mangel,⁴ hæve⁵ Købet eller kræve⁶ Omlevering⁷ eller fordre et forholdsmæssigt⁸ Afslag i Købesummen.

Maa Manglen anses som uvæsentlig,⁹ kan Købet dog ikke hæves eller Omlevering fordres, medmindre Sælgeren har handlet svigagtigt¹⁰ eller har kendt Manglen paa et saadant Tidspunkt, at han uden urimelig Opofrelse havde kunnet skaffe mangelfri Genstand.

Sælgeren er, selv om han er uden Skyld, pligtig at betale Skadeserstatning,¹¹ dog saaledes, at Bestemmelserne i § 24 finde tilsvarende Anvendelse.

¹ Beføjelserne i Anledning af Mangler i generisk Køb kan sammerfattes saaledes: Køberen kan 1) altid hæve delvis (kræve forholdsmæssigt Afslag), 2) hæve helt, naar enten Manglen var væsentlig eller Sælgeren har handlet svigagtigt, eller har kendt Manglen paa et saadant Tidspunkt, at han uden urimelig Opofrelse havde kunnet skaffe mangelfri Genstand. 3) kræve Erstatning (pos. Opfyldelsesinteresse) for a) Artsmangler efter Reglerne i § 42 og for b) Mangler ved det udtagne (jfr. hertil § 24 Note 1 og 3). 4) forlange Omlevering under samme Betingelser, som han kan hæve helt, og 5) naar Opfyldelsesinteresse ikke kan kræves, kan han dog kræve Erstatning (neg. Kontraktinteresse) for Tab den ugyldige Retshandel har paaført ham, ihvertfald hvis de skyldes Sælgerens tilregnelige og retsstridige Handlinger.

² Jfr. herved § 3.

³ Jfr. § 42, Note 4.

⁴ Jfr. § 42, Note 1. Er intet aftalt om Varens *Kvalitet*, maa det som almindelig Regel antages, at Sælgeren skal levere en i det mindste middelgod Vare af vedkommende Art (hvorved det naturligtvis forudsættes, at Varen er uden Fejl, eller i Handelsforhold »en sund og god Handelsvare, jfr. Resp. 25. Jan. 1908 i U. 1909. 648 og H. D. 1918. 158.

⁵ Jfr. § 42, Note 4. Loven udtaler sig ikke om Køberens Ret til at hæve Købet i Tilfælde af, at alene en *Del* af det Leverede lider af en Mangel. Er Manglen af mere end uvæsentlig Betydning for Køberens Interesse i den hele Levering, maa han kunne hæve helt (medmindre andet er aftalt, se saaledes Smør § 5 i. f.: »At større eller mindre Dele erkendes ukontraktmæssige, berettiger ikke til at hæve Handlen for Resten»). Og efter de i Retsanvendelsen fulgte Grundsætninger, maa Køberen under Forudsætning af, at Købet, dersom det udelukkende havde angaaet den mangelfulde Del, vilde kunne haves, anses berettiget til at beholde det Mangelfrie og hæve Købet forsaavidt angaar den mangelhæftede Del af Leveringen, medmindre dette i det enkelte Tilfælde paa Grund af Varens Beskaffenhed vilde føre til uforholdsmæssig stor Skade for Sælgeren; dog er Køberen *aldrig* berettiget til paa egen

Haand at *udskille* sig en mangelfri Del af Leveringen (»skumme Varen«).

⁶ se dog om Kvantitetsmangler: § 50, 2det Pkt.

⁷ ∴ afvise Leveringen og kræve ny Levering af mangelfri Genstand.

⁸ Jfr. § 42, Note 6.

⁹ Jfr. § 42, Note 7.

¹⁰ Jfr. § 42, Note 9.

¹¹ Jfr. § 42, Note 13.

ad § 43: S. H. T. 1907. 399 jfr. U. 1909. 649 og 1910. 1 (Koutume i Trælastbranchen at modtage trods Mangler). Om Koutumens Grænser se S. H. T. 1910. 292. — Om »væsentlig« se H. D. 1921. 487, der i Modsætning til L. D. 1920. 303 gav Køberen Ret til at hæve helt i et Tilfælde, hvor en Sæbe havde for ringe Fedtindhold; 1919. 71 (over 10 pCt. fordærvet: hæve helt) — 1921. 243 (forholdsmæssig Afslag). — Kjøb 49—51, Lassen § 46. II.

§ 44.¹

Ved Afgørelsen af, om Salgsstanden lider² af en Mangel,³ bliver, forsaavidt Manglen ikke er hidført ved Sælgerens Forsømmelse,⁴ det Tidspunkt⁵ at tage i Betragtning,⁶ da Faren gik over paa Køberen.⁷

¹ Specielle Anvendelser af Reglen i § 44 indeholdes i § 62, 4de Stk. (»frit ombord«), § 63, 3die Stk. (»fragt-frit«), § 64, 1ste Stk. (»cif«) og § 65, 2det Stk. (»leveret« [»franco«]).

² herunder falder ogsaa det Tilfælde, at Manglen først *aabenbarer* sig efter Leveringen, men maa antages at have været til Stede allerede ved Leveringen, jfr. herved ogsaa § 51, Note 8.

³ herunder falder *saavel* »Mangler« (∴ Forringelse af Salgsstanden), der hidrører fra en tilfældig Begivenhed — i hvilke Tilfælde Reglen i § 44 er en ligefrem Følge af Bestemmelserne i §§ 17 og 37 (om Farens Overgang paa Køberen) — *som* navnlig ogsaa »Mangler«, der hidrører fra Varens egen Beskaffenhed eller fra dens Behandling under Transporten.

⁴ Er Manglen hidført *ved Sælgerens Forsømmelse*, maa der sondres mellem: a) om Manglen er opstaaet inden Leveringen; i saa Fald gaar Skaden ud over Sælgeren

o: Køberen kan gøre Brug af alle Beføjelserne efter §§ 42 og 43; b) *om* Manglen er opstaaet i Tiden mellem Leveringen af Varen og dens Overlevering til Køberen; i saa Fald kan Køberen altid kræve Skadeserstatning, medens det beror paa Omstændighederne, om han kan hæve Købet eller kræve Omlevering (o: afvise Leveringen med eller uden Krav paa Opfyldelse in natura); c) *om* Manglen er opstaaet, efter at Salgsstanden er bleven overleveret til Køberen; i saa Fald kan Køberen kun kræve Skadeserstatning og ikke hæve Købet eller kræve Omlevering.

⁵ Heri ligger *ikke*, at *Konstatering* af Manglen nødvendigvis skal foregaa paa dette Tidspunkt, jfr. tværtimod § 51, 2det Pkt. og § 62, 5te Stk.

⁶ naturligvis forudsat, at ikke andet følger af Aftalen eller særlige Kutymer, navnlig saaledes, at Varens Tilstand ved dens Ankomst til Bestemmelsesstedet skal være afgørende for Spørgsmaalet, om den lider af en Mangel, f. Eks. Salg af Korn paa »Rye-terms« og Salg med »garanteret Udvægt«. Se iøvrigt om Forstaaelsen af »Garantier« § 42, Note 10, hvis Slutningsbemærkning dog kun har Hensyn til Sælgerens *Erstatningsansvar* og ikke til Køberens Ret til at hæve Købet eller kræve Prisaflag.

⁷ Jfr. herom §§ 17 og 37, især § 17 Note 6.

ad § 44: 1916. 245 (Varen fordærvet paa Grund af Transportforsinkelse) 1915. 673 (Daarlig Emballage) — Kjøb 45.

§ 45.¹

Bestemmelserne i § 25 om Skadeserstatningens Beregning komme ogsaa til Anvendelse, naar Købet hæves paa Grund af Mangel ved Genstanden.

¹ Se § 25. Der bliver dog den Forskel, at har Sælgeren Ret til at levere inden for et vist Tidsrum, bliver ved § 25 Priserne ved dettes Slutning at lægge til Grund, medens ved § 45, det maa være Priserne paa den mangelfulde Leverings Tid.

ad § 45: 1912. 652.

§ 46.¹

Skal Sælgeren levere efterhaanden, og er en enkelt Levering mangelfuld, kan Køberen i Medfør af §§ 42 og 43

alene hæve Købet, forsaavidt angaar denne Levering. Dog kan han ogsaa hæve Købet for senere Leveringers Vedkommende, saafremt det maa ventes,² at ogsaa disse ville blive mangelfulde, eller endog hæve Købet i dets Helhed, saafremt dette er begrundet i Sammenhængen mellem Leveringerne.

¹ Paragrafen svarer til § 22, hvortil henvises.

² Det er klart, at jo mindre Valgfrihed Sælgeren har til at fremskaffe Varen (f. Eks. Varer fra en bestemt Fabrik), jo lettere kan Gentagelse være at vente.

ad § 46: 1911. 598; 1911. 864 (Ret til at hæve for Restens Vedkommende); 1912. 106, 584. — Kjøb 49—50.

§ 47.¹

Har Køberen før Købets Afslutning undersøgt Salgsstanden eller uden skellig Grund² undladt³ at efterkomme Sælgerens Opfordring,⁴ til at undersøge den, eller er der før Købets Afslutning givet ham Lejlighed⁵ til at undersøge en Prøve⁶ af Salgsstanden, kan han ikke paaberaabe sig Mangler,⁷ der ved saadan⁸ Undersøgelse burde⁹ være opdagede¹⁰ af ham,¹¹ medmindre Sælgeren har handlet svigagtigt.¹²

¹ § 47 giver Regler om, til hvilken Grad Køberen bør se sig for, forinden han afslutter Købet (*«caveat emptor»*). Om Køberens Pligt til at undersøge Genstanden, der først *efter* Købets Afslutning kommer ham i Hænde se § 51.

² Saaledes vil en *Garanti* om en vis Egenskab medføre, at Køberen ikke i denne Henseende behøver at undersøge Varen jfr. U. 1916. 344.

³ Forsavidt Køberens Pligt til at undersøge Salgsstanden i det givne Tilfælde alene grundes paa Sælgerens Opfordring dertil, kan Undersøgelsespligten i Almindelighed dog næppe gøres gældende imod Køberen, naar Sælgeren forinden Købets Afslutning har været vidende om, at Køberen ikke har fulgt hans Opfordring.

⁴ En saadan behøver ikke at være udtrykkelig, men kan følge af Omstændighederne, f. Eks. at Tingen fremvises.

- ⁵ Undersøgelsespligten er altsaa strengere ved Køb efter Prøve, idet der ikke kræves nogen særlig Opfordring til at undersøge.
- ⁶ Se om Beviset for Prøvens Identitet Resp. 1. Febr. 1901 (U. 1902. 313—14), og Sædefrø § 3.
- ⁷ Ved Køb »efter Prøve« er Sælgeren — bortset fra særlig Garanti — følgelig ikke pligtig at levere »sund og god« Vare, naar Prøven ikke har denne Egenskab, jfr. dog Begrænsningen i Note 8.
- ⁸ heri ligger, at Prøven ikke er bestemmende m. H. t. de Egenskaber ved Varen, som ikke ved almindelig (forretningsmæssig) Undersøgelse har kunnet erkendes af Prøven (»skjulte Mangler«). Se særlig m. H. t. »Typeprøve«: Resp. 26. Nov. 1896 »en Prøve, som ikke repræsenterer noget bestemt Vareparti, men som afgiver en Rettesnor for den paagældende Vares Karakter i Almindelighed, jfr. U. 1911. 172 og Sædefrø § 2 samt Resp. i U. 1916. 969. Endvidere ligger der heri, at har Prøven kun skullet tjene til Prøve for visse bestemte Egenskaber, f. Eks. Farve eller Mønster, er Køberen ikke afskaaret fra at paaberaabe sig Fejl angaaende andre Egenskaber f. Eks. Holdbarhed.
- ⁹ Afgørelsen af, hvor indgaaende en Undersøgelse Køberen bør anstille, maa træffes under Hensyn til raadende Skik og Brug og de særlige Forhold i hvert enkelt Tilfælde; saaledes især Køberens Stilling som Fagmand.
- ¹⁰ heri indeholdes en almindelig Forudsætning om, at Køberen overhovedet aldrig kan paaberaabe sig en Mangel, som har været ham bekendt forinden Købets Afslutning.
- ¹¹ herved antydes det, at der efter Omstændighederne bør tages Hensyn til Køberens særlige Forhold, nemlig forsaavidt de var eller dog burde være Sælgeren bekendte.
- ¹² f. Eks. ved Manipulationer for at skjule Manglens Tilstedeværelse eller ved bevidst usande Anbringender om Salgsstanden.

ad § 47: Om skjulte Fejl i Handel med Husdyr: 1907. 153, 742 og 1908. 119 (Tuberkulose hos Kør); 1908. 122, 837 og 1909. 115 (Lungesyge, Staldkrampe og »Vindsluger« hos

Heste) — 1912. 359 (Svamp og Rust paa Jerntraad) 1918. 326 (Hingsteplag for Hesteplag) 1918. 536 (Leverpostej) 1919. 932 (Lokomobil) 1919. 960 (Tin i Sække), 1921. 487 (Tran i Sæbe bør opdages).

§ 48.

Sker Salg ved Auktion,¹ kan Køberen ikke paa-beraabe sig,² at Genstanden lider af nogen Mangel,³ medmindre Genstanden ikke svarer til den Betegnelse,⁴ under hvilken den er solgt, eller Sælgeren har handlet svigagtigt.⁵ Hvad her er foreskrevet, gælder dog ikke, naar en Handlende⁶ sælger⁷ sine⁸ Varer ved Auktion.

¹ Herunder falder saavel frivillig Auktion som Tvangsauktion. Se dog Note 7.

² naturligvis bortset fra det Tilfælde, at Sælgeren (i Auktionskonditionerne) har paataget sig en — udtrykkelig eller stiltiende — Garanti (jfr. § 42 Note 10) for Salgsgenstandens Egenskaber, jfr. § 1.

³ ∴ Genstanden anses — selv uden udtrykkelig Udtalelse derom i Auktionskonditionerne — for at være solgt »som den er og forefindes« (*tel-quel*), jfr. § 42 Note 12. At en Vare er solgt *tel-quel* kan forovrigt uden Aftale ogsaa fremgaa af Omstændighederne, saaledes ofte ved Køb af brugte Ting, f. Eks. ved Køb af en gammel Lampe hos en Jernhandler.

⁴ f. Eks. naar den er udbudt som »Sølvtøj« og viser sig at være af Plet. Denne Begrænsning gælder ogsaa for andet »tel-quel«-Salg, men p. d. a. S. garanterer Sælgeren ved Salg af denne Art ikke for, at Varen er »sund og god«, jfr. J. U. 1873. S. 244.

⁵ Praxis synes at tage Begrebet svigagtigt ret vidt. Se f. Eks. 1920. 501, hvor Sælgeren af en tuberkuløs Ko kendte Sygdommen, men *fortav* den.

⁶ ∴ Enhver, der udbyder Varer i aabent Marked. Bestemmelsen i § 4, 2det Stk. er ikke anvendelig her, jfr. § 4, Note 5.

⁷ Heri synes at ligge, at Undtagelsen ikke gælder Tvangsauktioner.

⁸ ∴ de Varer, som han ellers falholder under Udøvelsen af sin Forretningsdrift, f. Eks. ved Auktionssalg paa Grund af Flytning, Forretningsophævelse o. l.

ad § 48: 1915. 495 (En Motor solgt som »E vinrude Boad-Motor«) 1916. 262 (om Betydningen af tel-quel). 1918. 463 og 1920. 506 (Ved Salg af Malerier er Kunstnerens Navn afgørende Betegnelse). 1919. 19 (Privat Salg under Vedtagelse af Auktionsvilkaar). 1920. 501 se Note 5. — Kjob 53.

§ 49.

Tilbyder Sælgeren at afhjælpe en Mangel¹ eller at foretage Omlevering,² maa Køberen dermed lade sig nøje,³ hvis det kan ske inden Udløbet⁴ af den Tid, da han er pligtig⁵ at afvente Levering (jfr. § 21), og det aabenbart ikke⁶ kan medføre Omkostning,⁷ eller Ulempe⁸ for ham.

Køberens Ret til Erstatning berøres ikke af denne Bestemmelse.

- ¹ dette har navnlig praktisk Betydning ved de i § 2 omhandlede »Bestillinger« f. Eks. af Klæder, Maskiner o. l., hvor Reglen dog netop synes at virke for haardt for Forfærdigeren jfr. Note 6 og § 2 Note 2.
- ² ved Salg af Genstande, der er bestemte efter Art.
- ³ ∴ han kan hverken hæve Købet eller kræve Prisafslag eller kræve Erstatning for det Tab, som dækkes derved, at Manglen afhjælpes; se derimod om *anden* Erstatning: Paragrafens 2det Stk. — Se om Køberens *Ret* til at forlange Omlevering eller Afhjælpning, se henholdsvis § 43 Note 1 og § 42 Note 1; ved »Bestillinger« efter § 2 vil en *Ret* for Køberen til at forlange Mangler afhjælpne som Regel følge af Aftalen.
- ⁴ Heraf følger dog ikke, at Sælgeren, der leverer inden det Tidspunkt, da han var pligtig dertil, altid vil have Ret til at omlevere eller afhjælpe lige til dette Tidspunkt. Han har nemlig ved *faktisk at yde* givet Køberen Føje til at regne med dette Tidspunkt som Handlingstid (Lassen I. 520—21). Dette vil især faa Betydning, hvor Sælgeren har haft Valgret ifølge § 13 til at yde inden for et vist Tidsrum. Se dog Sædefrø § 13.
- ⁵ Pligten er forskellig ved Handelskøb og andre Køb, idet ifølge § 21 i Handelskøb enhver Forsinkelse medfører Ret til at hæve. Af dette i Forbindelse med det i Note 4 og 8 bemærkede følger, at § 49 faar yderst ringe Betydning i Handelskøb. Se dog § 50 Note 1.
- ⁶ ∴ Forholdene maa ikke lade nogensomhelst Tvivl

aaben, om det i det givne Tilfælde kan medføre Omkostning eller Ulempe for Køberen.

⁷ Herefter kan Køberen f. Eks. afvise Sælgerens Tilbud om Afhjælpning af Mangel eller Omlevering, naar han i Tillid til Salgsgenstandens Mangelfrihed allerede har taget den i Brug paa en saadan Maade, at Afhjælpningen af Manglen kan medføre Ulemper for ham, og han kan i saa Fald fordre Prisafslag eller Erstatning.

⁸ Dette vil især være Tilfældet i Handelskøb, hvor Sælgeren ofte kan have stor Trang til straks at disponere videre over Varen.

ad § 49: S. H. T. 1913. 457 (Sælgeren fik Lov til at forsyne en Motorcycle, der ikke som forudsat kunde tage Bakker af en vis Stigning, med Ekstra-Gear) — Kjøb 56, Lassen I. 520—21, 523 og 525—26.

§ 50.

Hvad i denne Lov¹ er bestemt om Mangler ved Salgsstanden finder tilsvarende Anvendelse, hvor den leverede Mængde er for ringe,² saafremt³ Køberen maa⁴ gaa ud fra, at det, som er leveret, er ment⁵ at skulle tjene som fuldstændig Opfyldelse af Aftalen. Køberen kan i dette Tilfælde ikke i Medfør af § 43 fordre Omlevering,⁶ men kan i Stedet herfor kræve efterleveret, hvad der mangler, hvad enten dette udgør en større eller mindre Del af det, som skulde leveres.

¹ Hvad specielt § 49 angaar, vil der i de her omhandlede Tilfælde lettere kunne blive Tale om Afhjælpning, da Efterlevering ikke saa let medfører Ulempe eller Omkostning for Køberen, som Omlevering. Selv i Handelskøb vil saaledes § 49 kunne blive anvendelig, nemlig hvis den manglende Del er uvæsentlig.

² Loven indeholder ingen særlig Regel om Køberens Ret til at hæve Købet i Tilfælde af, at den leverede Mængde er *for stor*. Efter almindelige Regler maa det antages, at Køberen i saa Fald er pligtig at udskille en til den aftalte Mængde svarende Del af Leveringen, saafremt saadan Udskilning kan foretages uden Skade for Køberens Interesser, jfr. Resp. 5. Dec. 1902 (U. 1903. 712), men at han ellers er beret-

tiget til at afvise Leveringen; jfr. om Køberens Reklamationspligt § 52. — *Konstatering* af Kvantiteten maa ske efter de Bevisligheder, der ifølge Kutyme anses for tilstrækkelige paa Modtagelsesstedet, jfr. H. D. 1871. 160, her i Landet altsaa ved autoriseret Vejer, jfr. Resp. 11. Aug. og 4. Sept. 1903 (U. 1904. 675 og 676); jfr. herved ogsaa Resp. 29. April 1893 (U. 1894. 607) (ved Cif-Handler om Korn maa Væjningen foregaa i, paa eller ved Skibet).

- ³ I modsat Fald kommer Reglerne om Forsinkelse fra Sælgerens Side (§§ 21—27) til Anvendelse. Forskellen mellem Retsreglerne for de to Tilfælde ligger navnlig deri, at Køberens Reklamationspligt i Tilfælde af Forsinkelse med Leveringen bestemmes efter de mildere Regler i § 26 (∴ Køberen kan som Regel forholde sig passiv, indtil Sælgeren forespørger, om han vil modtage det Manglende), imedens Reklamationspligten i Tilfælde af en Mangel bestemmes efter de strængere Regler i § 52 (∴ Køberen maa straks reklamere).
- ⁴ ∴ enhver Tvivl i saa Henseende bliver forsaavidt til Køberens Fordel, som de for ham strængere Regler med Hensyn til hans Reklamationspligt (jfr. ovenfor Note 2) kun kommer til Anvendelse, naar Køberen *maa* gaa ud fra, at Sælgeren har anset sig for frigjort ved Leveringen.
- ⁵ f. Eks. naar der kan ses at foreligge en Fejltagelse fra Sælgerens Side, eller naar nogle Kollis kan ses at være bortkomne under Godsens Forsendelse. I Handelskøb vil Sælgerens Mening som Regel fremgaa af den ledsagende Faktura (Regning, Nota) eller Følgeseddel. Foreligger der Svig fra Sælgerens Side, idet han bevidst har vejet eller maalt for lidt, ændres § 50 ved § 53.
- ⁶ ∴ Køberen kan ikke afvise Leveringen under Forbehold af ny fuldstændig Levering; derimod kan Køberen gøre alle de samme Beføjelser gældende som det ellers staar ham aabent at udøve i Anledning af Mangler ved Salgsstanden (jfr. §§ 42 og 43), altsaa navnlig ogsaa hæve Købet ∴ afvise Leveringen uden at paastaa ny Levering samt i Forbindelse hermed kræve Erstatning.

ad § 50: Kjøb 45—46.

§ 51.¹

I Handelskøb² har Køberen,³ naar⁴ Salgsgegenstanden er leveret,⁵ eller en aftalt⁶ Udfaldsprøve⁷ er kommen ham i Hænde, at foretage saadan⁸ Undersøgelse, som ordentlig Forretningsbrug⁹ kræver. Skal Genstanden forsendes¹⁰ fra et Sted til et andet, er Køberen dog ikke pligtig at undersøge den, fører den paa Bestemmelsesstedet¹¹ er stillet saaledes til hans Raadighed, at han i Følge § 56 vilde være pligtig at drage Omsorg for den.¹²

¹ Paragrafen giver Regler om Køberens Undersøgelsespligt i Handelskøb, men hjemler *ingen Retsvirkninger* af dennes Tilsidesættelse. Den har saaledes kun supplerende Betydning til § 52 som Baggrund for Ordene »burde have opdaget« jfr. § 52 N. 10.

² baade i Pladskøb og i Forsendelseskøb; se om Køberens Undersøgelsespligt udenfor Handelskøb: § 52 Note 9.

³ individuelle Forhold eller Hindringer, saasom Sygdom eller Bortrejse, fritager ikke Køberen for øjeblikkelig Undersøgelse (og Reklamation), jfr. 1898. 654, 1899. 278.

⁴ : *straks* efter Leveringen (ved Pladskøb) eller efter at Genstanden paa Bestemmelsesstedet er stillet til Køberens Raadighed (ved Forsendelseskøb, jfr. Paragrafens 2det Pkt.). Se iøvrigt om Tid og Sted for Undersøgelsespligten redent. Noterne 5, 8 og 9.

⁵ Ved *Pladskøb* indtræder altsaa Undersøgelsespligten med Varens faktiske Levering, men ifølge Forholdets Natur maa der allerede ved Varens *Tilbydelse* paaligge ham en vis Undersøgelsespligt, nemlig hvad angaar let iøjnefaldende ydre Fejl. — Bliver Varen leveret (eller sendt frem til Bestemmelsesstedet) forinden Leveringstiden, maa Køberen reservere sig først til den aftalte Leveringstid at undersøge Varen og fremsætte Reklamationer, naar han ikke vil anses at have modtaget Varen som leveret i rette Tid, jfr. 1885. 771. Omvendt bevirker Køberens Kreditormora, at Undersøgelsespligten udskydes, idet Genstanden da ikke er faktisk leveret. — Ved *Forsendelseskøb* (incl. § 65) indtræder Undersøgelsespligten derimod først ved det i Paragrafens Slutning angivne Tidspunkt, der er uafhængig af Køberens faktiske Modtagelse, og som

derfor ikke vil udskydes ved Køberens Fordringshavermora.

- ⁶ sendes Prøven uden Aftale beror det paa de nærmere Omstændigheder, om Køberen er pligtig at undersøge den eller kan opsætte Undersøgelsen til Varens Fremkomst, ligesom i hvert Fald individuelle Forhold og Hindringer for Køberens Vedkommende da udskyder Undersøgelsespligtens Indtræden, indtil de er fjærnedede.
- ⁷ »Udfaldsprøve« eller »Partiprøve« : en Prøve, der sendes efter Varens Produktion, Sortering, Anskaffelse e. l., naar Købet er sluttet forinden nogen af disse Akter, f. Eks. ved Salg af et kommende Aars Høst. Køberens Undersøgelse af Udfaldsprøven fritager ham naturligvis ikke for at undersøge, om Varen, naar den leveres (eller kommer frem), svarer til Prøven.
- ⁸ Heri ligger, at Køberens Undersøgelsespligt m. H. t. *saadanne* Egenskaber ved Varen, som først viser sig paa et senere Tidspunkt, først indtræder ved dette, f. Eks. m. H. t. Vin efter at den er kommen i Ro, m. H. t. en Maskine efter dens Opstilling, m. H. t. en Ovn efter Indfyring og Ophedning o. s. v.
- ⁹ Herved maa der tages Hensyn til Skik og Brug indenfor den *enkelle* Forretningsgren, og herefter maa det afgøres, hvor *nøje* Undersøgelsen skal være dels i *kvantitativ* Henseende (Syning < Vejning og Maaling < Prøvning i forskellig Henseende < mer eller mindre faglig Analyse og Undersøgelse) dels i *kvantitativ* Henseende, naar Købet angaar en Flerhed af Enkeltgenstande (Stikprøve < Undersøgelse af et vist Antal, eller af alle Stykkerne). Som Eks. fra Praksis kan nævnes: 1910. 152 (Køber af Læder til Kufferter behøver ikke at stænke det med Vand) 1911. 680 (En Køber er ikke pligtig at undersøge Varerne paa Toldboden, før de er toldklarerede) 1912. 857 (Mangler ved Staalknive til Radrensemaskiner kan først opdages i Brug) 1913. 885 (Om Laases Prøve i Brug) S. H. T. 1915. 158 (Ordentlig Forretningsbrug kræver Analyse af Kakao) 1916. 257 (Til Undersøgelse af Golfjakker kræves ikke Maaling af Brystvidde) 1921. 197 (Optælling ikke nødvendig, hvis den vil medføre uforholdsmæssige Omkostninger). — Køberen maa drage Omsorg for, at Undersøgelsen foregaar paa saadan Maade, at Beviset

for Varens eller en udtaget Prøves Identitet ikke spildes.

¹⁰ Jfr. særlig om Køb »frit om Bord«: § 62, 5te Stk.

¹¹ Bliver Varen stillet til Køberens Raadighed paa et *urigtigt* Bestemmelsessted finder det i Note 5 i Slutn. og i Note 6 bemærkede tilsvarende Anvendelse.

¹² c: naar Sælgeren ikke selv eller ved Fuldmægtig er til Stede paa Bestemmelsesstedet og kan tage sig af Godset, men Køberen derimod kan gøre dette uden væsentlig Omkostning eller Ulempe.

ad § 51: Se Note 9. — Kjøb 54—55, Grundtvig 55—71.

§ 52.¹

Viser det sig,² at den solgte Genstand lider af en Mangel,³ har Køberen, saafremt han vil paaberaabe sig⁴ Manglen, at give Sælgeren⁵ Meddelelse⁶ derom⁷ i Handelskøb straks og ellers uden ugrundet⁸ Ophold. Afgiver han ikke saadan Meddelelse, uagtet han har opdaget⁹ eller burde¹⁰ have opdaget Manglen, kan han ikke senere gøre den gældende.¹¹

Vil Køberen hæve Købet, eller vil han kræve Efterlevering eller Omlevering, skal han uden ugrundet Ophold give Sælgeren Meddelelse derom, og har ellers tabt sin Ret til at afvise Genstanden eller kræve Efterlevering.¹²

¹ Paragrafen svarer til § 27. *Forskel* fremkommer dog angaaende Tidspunktet, hvorfra Fristerne regnes. Dette bestemmes i § 27 ved »Genstandens Fremkomst eller Underretning fra Sælgeren«, medens det her er det Tidspunkt, da Køberen opdager eller burde opdage Manglen.

² c: ved Undersøgelse af Varen selv eller en tilsendt Udfaldsprøve deraf (se om Undersøgelses*pligt* i Handelskøb: § 51 og i andre Køb: nedef. Note 10 eller ad anden Vej, der giver paalidelig Oplysning om Manglens Tilstedeværelse I. Eks. gennem Konfossesmentet, Fakturaen (1886. 710, 1894. 933) eller anden Meddelelse fra Sælgeren (1895. 667), derimod som Regel ikke ved Meddelelse fra Tredjemand forinden Varens Ankomst, jfr. 1880. 739. Har Køberen reklameret mod en Mangel forinden Varens Fremkomst, behøver

han ikke at gentage Reklamationen mod denne Mangel efter Varens Fremkomst.

- ² se særlig om Kvantitets-Mangler: § 50 med Note 3. Heraf følger, at Køberen maa betale fuld Pris, hvis han maa gaa ud fra, at det for ringe Kvantum er ment at skulle tjene som fuldstændig Opfyldelse af Aftalen og ikke reklamerer, medens han ellers kan afvente indtil videre (partiel mora).
- ⁴ herfra kan Køberen være afskaaret ved *Godkendelse* (»Antagelse») af Varen og andre Akter, der virker som en Godkendelse, f. Eks. Betaling af Købesummen eller Fragten, efter at han har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med Varen, jfr. 1892. 429, saaledes efter Omstændighederne Køberens faktiske Brug (Forbrug) af Genstanden, eller hans Videresalg for egen Regning. Eks.: 1912. 992 (Køberen hjemtog og disponerede over Varen, *men beholdt dog Ret til at kræve forholdsmæssigt Afdrag*) jfr. S. H. T. 1914. 428. — 1909. 591 (Brug i over en Uge af en Maskine) 1919. 161 (Afhændelse). — Se endvidere 1919. 173 (Skønt Sælgeren udtrykkelig havde garanteret, mistede Køberen dog sin Erstatningsret paa Grund af hans *Uforsigtighed*. Derimod *bevarede han Ret til at hæve* Aftalen).
- ⁵ Jfr. § 61, Note 3.
- ⁶ Jfr. § 61, Noterne 2, 4, 5, 6, 7 og 8.
- ⁷ ♂: at Manglen vil blive gjort gældende, men ej nødvendigvis hvilken nærmere Retsvirkning Køberen vil hævde; jfr. derimod Paragrafens 2det Stk. om visse bestemte Retsvirkningers Gennemførelse. — Det maa i alle Tilfælde fremgaa af Reklamationen, *hvilken* Mangel Køberen anker over.
- ⁸ Jfr. § 26 Note 3. At der er andre Differencepunkter mellem Parterne kan ikke berettige til en Udskydning af Undersøgelse og Reklamation, indtil disse Punkter først er bragte i Orden.
- ⁹ heri ligger, at *enhver* Mangel, som Køberen faktisk har opdaget — altsaa ogsaa de saakaldte »skjulte» Mangler — skal reklameres, naar den er bleven opdaget (♂: i Handelskøb: straks efter Opdagelsen og i andre Køb: uden ugrundet Ophold). — Bevisbyrden for, at en Mangel *er* bleven opdaget af Køberen, paahviler Sælgeren. — Køberen kan ikke opsætte at

reklamere om en forefunden Mangel, indtil han ved en fornyet Undersøgelse bliver vis i sin Sag, jfr. 1901. 69, men det kan dog efter en forefunden Mangels Beskaffenhed efter Omstændighederne være rigtigt at vente en vis Tid for at konstatere, om den hidrører fra en »Kontraksstridighed« ved Leveringen eller muligvis fra Omstændigheder, som Sælgeren ikke staar inde for, f. Eks. Sorejsens Indflydelse paa visse Varer.

¹⁰ da Reglen gælder saavel i som udenfor Handelskøb, ligger det i Udtrykket »burde«, at der ogsaa i andre Køb end Handelskøb paahviler Køberen en *vis* — i Loven ikke nærmere bestemt — Undersøgelsespligt. Ved Bestemmelsen af dennes Omfang maa der tages et vist Hensyn til Køberens Egenskab af Handlende. jfr. ogsaa 1883. 471, 1884. 965 S. og H. R. T. 1880. 145; dog er der altid den Forskel fra Handelskøb, at individuelle Forhold eller Hindringer for Køberen, saasom hans Sygdom eller Bortrejse, maa tages i Betragtning som Undskyldningsgrunde, se derimod for Handelskøb § 51 Note 3.

¹¹ c: hverken hæve Købet eller kræve Prisafslag, eller fordre Omlevering (Efterlevering) eller kræve Skadeserstatning, se dog Note 4.

¹² derimod bevarer Køberen sin Ret til at kræve Prisafslag eller Skadeserstatning. — Ved Reglen i § 52, 2det Stk. finder i øvrigt det i § 27 Note 7 bemærkede tilsvarende Anvendelse. Jfr. ogsaa ovenfor § 42 Note 5.

ad § 52: 1914. 622 (Reklamation angaaende en Baad, der viste sig raaden i Bunden, afgivet et Aar efter Købet, ikke anset for rettidig) 1913. 112 (Ubetimelig Reklamation mod Tærskværk) 1913. 534 (Behørig Reklamation mod Motor) 1907. 546 (Om Reklamation angaaende Papirleveringers Undervægt). Se ogsaa Note 4.

§ 53.

De i foregaaende Paragraf¹ givne Bestemmelser om Tab af Køberens Ret til at paaberaabe sig Mangler komme ikke til Anvendelse, naar Sælgeren har handlet svingagtigt,² eller naar han har gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed³ og denne medfører betydelig Skade for Køberen.⁴

- ¹ Og følgelig ogsaa de i § 51 givne Bestemmelser, da disse kun fremtræder som Supplement til § 52 se § 51 Note 1.
- ² f. Eks. ved en falsk Mærkning af Varen, der skal give Garanti for Godheden eller ved en Indpakning, der tilsigter at dække Manglen, eller ved en Indskibning af Varen, saaledes at de sunde Varer ligger øverst og de fordærvede underst, eller ved bevidst Fortielse af Mangler ved en individuelt bestemt Salgs-genstand eller ved Tilsendelse af Varer, om hvilke Sælgeren *vêd*, at de er uantagelige o. l.
- ³ c: tilsidesat de simpleste Fordringer til Agtpaaagivenhed, som kan stilles til en ordentlig Køber eller til en anstændig Sælger, jfr. f. Eks. (H. D.) 1885. 475. Bevisbyrden for det af Sælgeren udviste Forhold paahviler Køberen.
- ⁴ Da § 53 ikke, som § 54, udtrykkelig gør Undtagelse for det Tilfælde, at Sælgeren har *garanteret* mod en Mangel og heller ikke, som § 47, indeholder en Hentydning dertil (»skellig Grund«), synes man at maatte antage, at Garanti ikke udelukker Undersøgelsespligt angaaende den garanterede Egenskab. Dog er Lovens Regler kun deklaratoriske (§ 1), og ofte vil det være naturligt i Garanti-Løftet at indlægge Fritagelse for Undersøgelse. Dette bliver dog et konkret Fortolknings-spørgsmaal, og Lovens Stilling bevirker, at man i Tvivl maa antage, at Pligten ikke er udelukket, jfr. Almén II. 188—89.

ad § 53: Kjøb 54, Grundtvig 145—60.

§ 54.

Har Køberen ikke inden et Aar¹ efter Genstandens Overgivelse² til ham meddelt³ Sælgeren,⁴ at han vil paa-beraabe sig en Mangel,⁵ kan han ikke senere gøre den gældende,⁶ medmindre Sælgeren har paataget sig⁷ at inde-staa for Genstanden i længere Tid eller har handlet svig-agtigt.⁸

¹ Den almindelige Forældelsesfrist for Fordringer, der udspringer af Købeaftaler, er derimod vedblivende normalt 5 Aar, se Lov 22. Dec. 1908 og D. L. 5—14—4.

² Den særlige Forældelsesfrist efter § 54 regnes altid

fra Genstandens Overgivelse i Køberens Besiddelse, uanset at Undersøgelsespligten i visse Tilfælde, jfr. § 51, 2det Pkt., indtræder før dette Tidspunkt.

³ Jfr. § 61. — Søgemaal (eller Indsigelse under Søgemaal) er altsaa ikke fornødent til Forældelsens Afbrydelse.

⁴ Jfr. § 61, Note 3.

⁵ Efter Reglerne i §§ 51 og 52 om Køberens Pligt til Undersøgelse og Reklamation, har Forældelsesfristen efter § 54 kun Betydning m. H. t. saadanne Mangler, der ikke (bevislig) er opdagede eller *burde* være opdagede inden Fristens Udløb (o: »skjulte« uopdagede Mangler).

⁶ Bestemmelserne i § 54 afskærer alene Køberen fra at gøre de Beføjelser og Krav gældende, som efter Loven tilkommer ham paa Grund af selve Manglen ved Salgsgenstanden, men f. Eks. ikke fra at fremsætte Krav paa Erstatning for Tab, som Salgsgenstanden paa Grund af sine skadelige Egenskaber har tilføjet andre Genstande.

⁷ Naar Salgsgenstandens særlige Art eller Benyttelse medfører, at dens Egenskaber først senere hen med Sikkerhed kan erkendes af Køberen, bør han derfor ved Købets Afslutning betinge sig Sælgerens Indestaaen for længere Tid.

⁸ Jfr. Eksemplerne i § 53 Note 2.

ad § 54: 1916. 842 (Spørgsmaal om § 54's Omraade og Mangelsbegrebet). — Kjøb 55, Lassen 525, Grundtvig 76—77.

Bestemmelser vedrørende Afvisning af leverede Genstande og Ophævelse af Køb.

§ 55.

Er Køberen kommen i Besiddelse¹ af Genstanden, og vil² han afvise³ den, er han pligtig⁴ at drage Omsorg⁵ for den, og kan af Sælgeren fordrø Erstatning⁶ for de ham derved paaførte Omkostninger. De i §§ 34⁷ og 35 givne Regler finde tilsvarende Anvendelse.

¹ Ved Pladskøb er Køberen, naar han vil afvise Salgsgenstanden, aldrig pligtig at tage den i sin Besiddelse for at bevare den for Sælgerens Regning, se derimod om Distancekøb: § 56, 1ste Stk.

- ² Det maa forudsættes, at Køberen ogsaa er *berettiget* til at afvise den. Er hans Afvisning *ubeføjet*, foreligger Kreditormora (§ 33 ff.), og han maa da selv bære Omkostningerne for Tingens Opbevaring, hvad enten han selv eller Sælgeren foretager denne.
- ³ se om Køberens Pligt til i saa Fald at stille Genstanden til Disposition for Sælgeren: §§ 27, 3die Pkt. og 52, 2det Stk.
- ⁴ Pligten indtræder, selvom Sælgeren — selv eller ved Repræsentant — er til Stede paa Pladsen, Jfr. iøvrigt herved § 33 Note 4. *Følgen* af Pligtens Tilsidesættelse er dels, at Køberen bliver erstatningspligtig, dels at han ifølge § 57, 1. Stk. mister Retten til at hæve, dersom Tingen af den Grund ikke kan tilbageleveres i væsentlig uforandret Stand.
- ⁵ Om Pligtens Omfang se § 33 Note 5.
- ⁶ Se om Køberens Tilbageholdelsesret til Sikkerhed herfor: § 57, 2det Stk.
- ⁷ dog maa Køberen — ved Siden af at kunne udøve de i § 34 nævnte Beføjelser (Salg, eventuelt Bortskaffelse af Genstanden) — i *Pladshandelen* (derimod ikke i Distancehandelen) ifølge Sædvane, jfr. § 1, tillige anses for berettiget til at *tilbagesende* Genstanden til Sælgeren.

ad § 55: Kjob 63.

§ 56.

Er i Tilfælde af Genstandens Forsendelse Køberen sat i Stand til paa Bestemmelsesstedet at komme i Besiddelse af Genstanden, og vil han afvise¹ den, er han pligtig² at tage den i sin Besiddelse for Sælgerens Regning.

Dette gælder dog ikke, hvis Sælgeren selv er tilstede paa Bestemmelsesstedet, eller hvis Ihændelever af Konnossement³ eller anden Person, som paa Sælgerens Vegne kan⁴ tage sig af Genstanden, er tilstede der, eller hvis Køberen ikke kan faa Genstanden i sin Besiddelse uden at betale Købesummen⁵ eller at paadrage sig anden væsentlig Omkostning⁶ eller Ulempe.

Naar Køberen har taget Genstanden i sin Besiddelse, komme Reglerne i foregaaende Paragraf⁷ til Anvendelse.

¹ f. Eks. fordi han af en Udfaldsprøve, Konnossement, Fragtbrev, Faktura eller anden Meddelelse fra Sæl-

geren kan se, at Varen er afsendt for sent eller lider af en Mangel — Jfr. herved § 55 Note 3.

² se derimod om Pladskøb § 55 Note 1. Se om Begrænsning af Pligten: Paragrafens 2det Stk. — Paragrafen udtaler ikke, hvad der er *Følgen* af Tilsidesættelse af Pligten, men da § 56 kun har den rent præliminære Betydning at hidføre Betingelsen for, at § 55 kan blive virksom, maa Følgen være den samme som af Tilsidesættelse af Pligten efter § 55, se §§ 55 Note 3.

³ Har saaledes en Bank eller anden Repræsentant for Sælgeren faaet Konnossementet sendt til Aflevering til Køberen, behøver denne ikke at modtage det, men det er Bankens Sag at tage sig af Varen.

⁴ 5: er i Besiddelse af den dertil fornødne Legitimation. Er Køberen Indehaver af Konnossementet, eller er Varen forsendt med et paa hans Adresse lydende Fragtbrev, maa følgelig han tage sig af Varen, jfr. dog Begrænsningen i den efterfølgende Sætn. i Paragrafen.

⁵ f. Eks. ved Forsendelse mod Efterkrav.

⁶ f. Eks. til Fragt eller Told.

⁷ se derimod § 55 Note 7 om den for Pladskøb og Distancekøb forskellige *Sædvaneret* m. H. t. Køberens Ret til Tilbagesendelse.

ad § 56: 1920. 49. — Kjøb 63.

§ 57.¹

Hæves Købet, er Sælgeren ikke berettiget til at faa Genstanden tilbage,² medmindre han tilbagegiver,³ hvad⁴ han har modtaget i Betaling, og Køberen ikke berettiget til at faa Købesummen tilbage, medmindre⁵ han tilbageleverer det modtagne i væsentlig⁶ samme Stand og Mængde, hvori det var ved Leveringen.

Køberen har, naar han hæver Købet eller kræver Omlevering, Ret til at holde Genstanden tilbage, indtil Sælgeren svarer skyldig Erstatning⁷ eller⁸ stiller betryggende Sikkerhed⁹ for denne.

¹ § 57 forudsætter, at Kontrakten er helt eller delvis opfyldt fra begge Sider. 1. Stk. giver *hver af Parterne* Tilbageholdelsesret i det modtagne til Sikkerhed for deres eget Krav mod den anden Part paa at faa tilbage, hvad de har leveret. 2. Stk. giver *særlig Køberen*

Tilbageholdelsesret i det modtagne til Sikkerhed ogsaa for, at *Erstatning* betales, eller Sikkerhed derfor stilles. Herfra kunde det være nærliggende at slutte modsætningsvis, at *Sælgeren ikke* har nogen Sikkerhed i den modtagne Købesum for Erstatningskrav, hvilket ogsaa stemmer med tidligere dansk Ret i Konkurstilfælde, se Kkl. § 16 Note 2 i. f. Da imidlertid saadan Sikkerhed følger af de almindelige Modregningsregler, og da Reglen i Kkl. § 16, der i og for sig er i Strid med Forholdets Natur, ikke udtrykkelig er gentaget i Købeloven, turde det dog maaske være tilladt at anse den for ophævet for Købelovens Vedkommende, og saaledes give Sælgeren Modregningsret for sit Erstatningskrav, jfr. Kjøb 61 og 64.

- ² Den tilbagesøgende kan ikke foruden selve det ydede fordre dets Udbytte σ : Frugter eller Renter, medmindre Modtageren er i misligt Forhold, jfr. § 5—5—4 og 6. April 1855 § 3 samt H. R. D. 1911. 267. Derimod er det en Betingelse for hans Tilbagesøgningsret, at han foruden det modtagne ogsaa lægger Frugter eller Renter fra sig, men han maa heri kunne afkorte, hvad Modparten paa sin Side har oppebaaret i Udbytte af den af ham modtagne Ydelse. Herimod kan D. L. 5—5—4 ikke antages at beskytte ham, jfr. Lassen II. 517—18.
- ³ Det er altsaa ikke nok, at Sikkerhed stilles, conf. 2. Stk., se Note 9.
- ⁴ Har Køberen betalt eller akcepteret Veksel for Købesummen eller betalt noget paa denne, er Sælgeren altsaa pligtig at udlevere Vekselen og tilbagebetale, hvad Køberen har afbetalt.
- ⁵ se dog Undtagelserne i § 58. Ogsaa § 55 danner en Undtagelse, nemlig hvis Køberen ifølge denne Paragraf har solgt eller bortskaffet Genstanden.
- ⁶ Ved »mindre« Forandringer af Salgsgegenstanden kan Sælgeren derimod — udenfor de i § 58 omhandlede Tilfælde — kræve Erstatning ved at afdrage Forringelsens Værdi i Købesummen. Derimod kan han ikke vælge at »fastholde delvis« ved at afdrage en forholdsmæssig Del af Købesummen, hvilket han vilde have Fordel af at gøre, dersom Salget var gunstigt for ham (Købesum $\gt$ Tingens Værdi).
- ⁷ herunder gaar — foruden naturligvis Erstatningen

efter § 55 — saavel Godtgørelse af de Omkostninger, som Handelen har forvoldt Køberen f. Eks. til Fragt, til Undersøgelse af Varen etc., som ogsaa Køberens Krav paa *Erstatning* af det Tab, som han lider derved, at Aftalen ikke behørig er opfyldt fra Sælgerens Side, altsaa efter §§ 25 og 45: Prisdifferencen. Derimod har Køberen ikke Tilbageholdelsesret til Sikkerhed for sit Krav paa Omlevering.

^a Paragrafen hjemler derimod ikke Køberen Ret til at holde Genstanden tilbage, indtil ny Levering har fundet Sted. Dette er vel i Overensstemmelse med Motiverne, men forekommer dog ret haardt for Køberen, der saaledes tvinges til at smide det snavsede Vand bort, før han har det rene.

^b altsaa *ikke* nødvendigvis *reel* Sikkerhed. Grunden til, at Sikkerhed er nok i dette Tilfælde, er, at Erstatningens Størrelse ofte vil være omtvistet, og Køberen vilde derfor opnaa en for stor Magt over Sælgeren, hvis han kunde stille *Betaling* af det Beløb han eensidigt fastsatte som Betingelse for Genstandens Udlevering.

ad § 57: Kjøb 63—65, — Lassen I. 803—07 og II. 517—18.

§ 58.¹

Selv om Genstanden er gaaet til Grunde eller forandret, kan Køberen, uanset Bestemmelserne i foregaaende Paragraf, hæve Købet, saafremt Undergangen eller Forandringen skyldes en hændelig Begivenhed² eller Genstandens egen Beskaffenhed eller³ Foranstaltninger, som udkrævedes til dens Undersøgelse, eller som ere trufne, inden den Mangel, der medfører Ophævelse af Købet, er opdaget⁴ eller burde være opdaget.

¹ Paragrafen danner fire vidtrækkende Grupper af Undtagelser fra Princippet i § 57.

² Dette vil altsaa sige det samme som: *at* Sælgeren ogsaa efter Leveringen bærer *Faren* for Salgsgegenstanden, naar den er leveret med en saadan Mangel, som berettiger Køberen til at afvise den (hæve Købet) og Køberen derhos ikke ved Undladelse af rettidig Dispositionsstillelse (jfr. §§ 27, 3die Pkt. og 52, 2det Stk.) har afskaaret sig fra at gøre Brug af denne Beføjelse, jfr. § 17 Note 6. — Skyldes Undergangen

derimod, at Køberen har tilsidesat sin Omsorgspligt efter § 55, mister han sin Ret til at hæve jfr. § 55 Note 4.

³ Det 3. og 4. Tilfælde angaar kun Tilfælde, hvor Købet hæves i Anledning af Mangler, idet de maa forudsætte, at Køberen raader over Tingen uden at kende Kontraksbrudet, hvilket kun kan forekomme ved Mangler.

⁴ f. Eks. naar det ved Slagtningen af et Kreatur, der er købt til Slagtebrug, viser sig, at det har lidt af en Sygdom, som gør Kødet utjenligt til Menneskeføde, eller naar det efter Udsæden viser sig, at Saakornet ikke har været kontraktmæssigt.

ad § 58: 1916. 1032 og 1920. 781 (En Hest, der skulde tilbageleveres, døde hos Køberen rimeligvis som Følge af Manglen) — Kjøb 64, Lassen I. 803—07.

Om Vanhjemmel.¹

§ 59.

Oplyses² det, at Salgsgenstanden ved Købets Afslutning³ tilhørte⁴ en anden end Sælgeren, kan Køberen, selv om Sælgeren var i en undskyldelig Vildfarelse⁵ om sin Adkomst,⁶ kræve Skadeserstatning⁷ hos denne. Dette gælder dog ikke, hvis Køberen ved Købets Afslutning ikke var i god Tro.⁸

¹ Ved *Vanhjemmel forstaaes* den mangelfulde Erlæggelse, der bestaar i, at Køberen paa Grund af Mangler i Sælgerens Adkomst ikke faar den ham tilsagte Ret, medens Tingen dog *faktisk* er tilbuddt eller erlagt (i modsat Fald foreligger Mora). § 59 afgrænser yderligere Begrebet til de Tilfælde, hvor Manglen først konstateres efter Købets Indgaaelse (»Oplyses det«); saaledes ogsaa Lassen I. 484. I hvilket Omfang, Køberen har Krav paa Retserhvervelse, beror naturligvis paa Aftalefortolkning, men som Hovedregel kan opstilles, at han har Krav paa at blive *Ejer* af Genstanden *uden Begrænsning*. Sælgerens *Pligt til at yde den principale Ydelse* bortfalder, foruden ved egentlig Umulighed, tillige, dersom Naturalydelse vilde medføre ganske uforholdsmæssige, i Kontraktens Øjeblik uforudseelige Udgifter (quasi-Umulighed).

² Det er følgende *ikke* en Betingelse for, at Køberen

kan gøre Erstatningskrav for Vanhjemmel gældende mod Sælgeren, at Tredjemand allerede har søgt Salgs-genstanden tilbage fra Køberen.

- ³ Loven udtaler sig ikke om den Adkomstmangel, der maatte indtræde i Mellemtiden mellem Købets Afslutning og dets Opfyldelse, f. Eks. som Følge af Ekspropriation, Udlæg, Tredjemands Erhvervelse af Genstanden ved Fuldendelse af en Hævdsbesiddelse etc. Herom maa gælde Regler analoge med efterfølgende Hindringer for Erlæggelse jfr. §§ 21 ff.
- ⁴ i Analogi heraf: at Genstanden er behæftet med *begrænsede* tinglige Rettigheder, der udelukker den *fulde* Retserhvervelse for Køberen, jfr. 1913. 727 (Panteret i Automobil).
- ⁵ heri ligger Forskellen mellem Reglerne i § 59 (om »retlige« Mangler) og § 42, 2det Stk. (om »fysiske« Mangler, og § 59 er saaledes Udtryk for, at Sælgeren anses at *garantere* sin Adkomstberettigelse.
- ⁶ ved Køb paa Tvangsauktion antages Sælgeren (Rekvirenten) kun at garantere, at han har gyldig Adkomst (Udlæg o. l.) til at foranstalte Tvangsauktionen, øj tillige, at de udbudte Genstande tilhører Rekviritus.
- ⁷ Loven udtaler intet om Køberens Ret til at hæve Købet.
- ⁸ c: hvis Køberen har vidst eller *burdet* vide Besked om Sælgerens Mangel af Adkomst.
- ad § 59: Lassen § 45.

Om Køb paa Prøve.¹

§ 60.

Er² en Genstand købt paa³ Prøve eller paa Besigtigelse, og er den leveret,⁴ bliver Køberen bunden ved Købet, saafremt⁵ han ikke inden aftalt Tid eller, om ingen Tid er aftalt, inden passende⁶ Frist har medddelt Sælgeren, at han ikke vil beholde Genstanden.⁷

Saalænge Køberen har⁸ Genstanden til Prøve eller Besigtigelse, bærer han Faren⁹ for den.

¹ c: Køb med — udtrykkelig eller stiltiende — Aftale om, at Køberen kun skal være pligtig at betale, naar

han efter Besigtigelse eller Prøve finder sig tjent med det Solgte.

- ² Bevisbyrden for, at fast Købeaftale er sluttet, maa paahvile Sælgeren. 1912. 219.
- ³ Conf. Køb *efter* Prøve og Køb *til* Prøve, Lassen II. 30—31.
- ⁴ Paragrafen omhandler altsaa ikke det Tilfælde, at Tingen alene er givet Køberen »paa Haanden« uden at være leveret ham, jfr. ogsaa nedenf. Note 8.
- ⁵ Paragrafen omhandler kun Køberens Ret til *vilkaarlig* Tilbagetræden fra Købet (»fordi han ikke finder sig tjent med Tingen«, jfr. Note 1), men afskærer ikke Køberen fra at hæve Købet paa Grund af saadanne Mangler ved Genstanden, som han ikke har kunnet opdage ved den Undersøgelse, som han har haft Lejlighed til at anstille, jfr. herved ogsaa § 58. Se ogsaa D. i U. 1907. 384.
- ⁶ ved Bedømmelsen heraf maa Hensyn tages bl. a. til Varens Art og Prøvens (Besigtigelsens) Formaal; af Betydning kan det ogsaa være, om Sælgeren har rettet en Opfordring til Køberen om at erklære sig, og Køberen har siddet denne overhørig. Som Eks. paa, hvad Praxis forstaar ved passende Frist, se 1907. 644 (En Hest; en halv Snes Dage anset for passende). S. H. T. 1913. 499 (Et Automobil; ca. 2 Maaneder ikke anset for passende.)
- ⁷ Kan Køberen ikke levere Tingen tilbage i væsentlig uforandret Stand, kommer §§ 57 og 58 analogisk til Anvendelse, se dog § 60, 2. Stk., hvorefter Køberen bærer Faren for Genstanden — Paragrafen siger intet om, *hvor* Genstanden skal stilles til Sælgerens Disposition, men man maa vistnok antage, at det bør ske *hos Sælgeren*, saaledes at Køberen er pligtig paa egen Regning og Risiko at tilbagesende Tingen.
- ⁸ jfr. herved ovenf. Note 4.
- ⁹ c: Køberen maa betale Købesummen, selvom Genstanden hændelig gaar til Grunde eller forringes, jfr. herved § 17 Note 4.

ad § 60: 1910. 985 (Spørgsmaal om Erstatning for Skade lidt i Provetiden). 1911. 1013 (Høstmaskiner paa Prøve); se ogsaa Note 5 og 6. — Kjøb 67, Lassen II. 30—31.

Om Meddelelser efter denne Lov.

§ 61.¹

Er saadan² Meddelelse³ fra Køberen, som omhandles i §§ 6, 26, 27, 52 og 54, indleveret⁴ til Befordring med Telegraf eller Post,⁵ eller, hvor andet⁶ forsvarligt⁷ Befordringsmiddel benyttes, afgivet til Befordring dermed, medfører det ikke Tab af Ret for Afsenderen, at Meddelelsen forsinkes eller ikke kommer frem.⁸

Det samme gælder om de Meddelelser fra Sælgeren, som omhandles i §§ 31 og 32.⁹

¹ De i § 61 omhandlede Meddelelser falder alle indenfor Kredsen af de saakaldte »Reklamationer«. Paragrafen angaar derimod ikke saadanne Meddelelser, der omhandles i §§ 40, 41, 60, 34 og § 55 jfr. § 34. — Om tilsvarende Bestemmelser, se Kmsl. 8. Maj 1917 (243) § 3 og Aftalelov s. D. (242) § 40.

² Det mærkes herved, at Loven ikke stiller noget Krav til *Formen* for de heromhandlede Meddelelser, hvorfor en mundtlig Meddelelse, der fremsættes i rette Tid og overfor rette Vedkommende (jfr. herom nedenf. i Note 3) ikke kan afvises, jfr. ogsaa 1887. 32; jfr. dog herved nedenf. i Note 5 om Bevisbyrden for Meddelelsens Afgivelse.

³ Meddelelsen maa være rettet til Sælgeren eller til en Person, der er legitimeret til paa hans Vegne at modtage den, f. Eks. et af Sælgeren opgivet Kontrolørfirma. Om Handelsagentens og den Handelsrejsendes Legitimation til at modtage Reklamation uden at træffe Beslutning i den Anledning, se Kmsl. (243) 8. Maj 1917 §§ 84 og 92. Derimod er Mæglere, Fragtførere og andre Personer, der har ydet Sælgeren Hjælp til Varens Transport og Aflevering, *ikke* legitimerede til at modtage Reklamation. Det udelukker ikke Retsvirkningen af Afgivelsen af en Reklamation, at den til Modtagelsen deraf legitimerede Person vægrer sig ved at have noget med Reklamationen at gøre, jfr. 1884. 803. Er en Reklamation afgivet til en ulegitimeret Person, bliver den naturligvis gyldig, naar den gennem ham *naar rettidig frem* til Sælgeren, men Fremsendelsen gaar altsaa i saa Fald paa Køberens Risiko, jfr. 1901. 158.

⁴ Meddelelsen maa være afgivet i en saadan Stand, at

man efter almindelig Forretningsskik kan gaa ud fra, at Adressaten vil gøre sig bekendt med den, f. Eks. frankeret, ikke indlagt i andre Forsendelser, hvor man ikke kan vente at finde den o. s. v.

- ⁵ Loven fordrer *ikke*, at Meddelelsen, naar Posten benyttes, skal ske i *anbefalet* Brev; men da Afsenderen har Bevisbyrden for rettidig Afsendelse, tilsiger hans egen Interesse ham oftest at benytte denne Form, hvorved han gennem Postattesten har Bevis for Afsendelsens Tidspunkt. Derimod afgiver Postattesten i og for sig intet Bevis for, at det afsendte Brev har indeholdt den af Loven fordrede Meddelelse, men kan dog skabe en efter Omstændighederne ved det enkelte Tilfælde bedømt Formodning herfor, hvorhos det maa erindres, at Adressaten er pligtig under Processen at fremlægge det afsendte Brev, naar han ej benægter dets Modtagelse, samt bærer Risikoen for dets Bevarelse.
- ⁶ Heri ligger, at Post og Telegraf altid er forsvarlige Befordringsmidler i den Forstand, at Forsendelsen af Meddelelsen gaar paa Adressatens Risiko. Derimod udtaler Loven intet om, hvem der bærer Risikoen for Forvanskninger ved Telegrafering, saalidt som om Posten *altid* maa anses som et tilstrækkelig *hurtigt* Befordringsmiddel; der kan tværtimod forekomme Tilfælde, i hvilke det — paa Grund af Værdien af Salgsstanden i Forbindelse med de hurtige Prissvingninger eller den hastige Fordærvelse af Varen — vil blive anset for krævet af almindelig god Forretningsskik, at Meddelelsen sendes ad telegrafisk Vej.
- ⁷ se om Betydningen af Udtrykket »forsvarligt« ovenf. i Note 6. Afgørelsen af, om andre Befordringsmidler end Post og Telegraf er i den omhandlede Forstand »forsvarlige«, maa træffes efter den til enhver Tid og paa ethvert Sted raadende Opfattelse. Dog maa sikkert Benyttelse af Afsenderens *egne Folk* til Meddelelsens Overbringelse antages altid at foregaa paa Afsenderens egen Risiko.
- ⁸ Skønt saaledes Reklamationspligten er opfyldt ved (forsvarlig og rettidig) *Afsendelse* af Meddelelsen, maa Afsenderen i Almindelighed være pligtig at *gentage* Meddelelsens Afsendelse i Tilfælde, i hvilke han f.

Eks. gennem senere modtagen Skrivelse fra den anden Part eller gennem sit Kendskab til Postforbindelsens Afbrydelse eller lign., bør være klar over, at Meddelelsen ikke er naaet frem til Adressaten.

⁹ derimod ikke om Sælgerens Tilsendelse af Regning eller andet Paakrav efter § 38.

ad § 61: Kjøb 4—5. Grundtvig 102—09.

Om Betydningen af visse Salgsklausuler.¹

§ 62.

Er en Vare solgt „frit ombord“ (fob)² paa et angivet Sted, har Køberen³ at befragte Skib eller betinge Skibsrum til Varens Befordring⁴ fra dette Sted.

Sælgeren har at besørge og bekoste Varens Forsendelse⁵ til Afskibningsstedet og at træffe de Foranstaltninger med Hensyn til dens Indladning, som ifølge der gældende Lov⁶ eller Sædvane paahviler en Aflader.

Naar Varen er kommen indenfor Skibssiden,⁷ opfører Sælgeren at bære Faren for den.⁸

Om Varen lider af Mangler, bedømmes efter dens Tilstand paa samme Tidspunkt,⁹ ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.¹⁰

Den Omstændighed,¹¹ at Køberen har befragtet Skib eller betinget Skibsrum, medfører ikke Pligt for Køberen til at undersøge Varen før dens Fremkomst til Bestemmelsesstedet og afskærer ikke heller Sælgeren fra at udøve de i §§ 15, 28 og 39 omhandlede Rettigheder.¹²

Køberen er, selv om der ikke er truffet særlig Aftale derom, pligtig at betale mod Konnossement overensstemmende med, hvad der er bestemt i § 71.

¹ §§ 62—65 omhandler *Transportklausuler* og er ordnet eftersom de er byrdefulde for Sælgeren, mindst i § 62, mest i § 65. Dog bemærkes det, at § 62 flytter Leveringsstedet til Skibssiden, medens det i §§ 63 og 64 forbliver paa Sælgerens Sted. De i §§ 62—65 nævnte Klausuler forekommer som Regel i Forbindelse med en Stedsangivelse; denne betyder i Forbindelse med «fob» *Søtransportens Udgangspunkt*, i Forbindelse med de

andre Klausuler den omhandlede Transports *Slutningssted*.

- ² Reglerne i § 62 kommer ogsaa til Anvendelse paa andre Klausuler, som i Forretningslivet benyttes som enstyrdige med »frit ombord«, saaledes »frit i Skib«, »ab« et angivet Sted forsaavidt Søvejen skal benyttes. Derimod indeholder Loven ingen Regler om Klausulen »frit paa Banevogn«. Denne Klausul maa vistnok behandles i Analogi af »fob« i Forbindelse med fast Rutebaad (se Note 3), dog med den Forskel 1), at Levering allerede maa anses at have fundet Sted ved Varens Overgivelse til Jernbanepersonalet og 2), at der ikke gives nogen almindelig Regel om, hvem det paahviler at sørge for Banevogn, Resp. 1919. 804. Indenfor de enkelte Brancher synes dog Tendensen at paalægge Sælgeren Pligt til at skaffe Banevogn, Resp. 1919. 803 og 811, i hvilke Tilfælde man da vistnok bør gaa endnu videre og ogsaa paalægge Sælgeren Risikoen for, at Vogn ikke kan skaffes.
- ³ medmindre andet er aftalt — f. Eks. ved Tilføjelsen »pr. N. N. Damper« — eller følger af gældende Sædvane. Saadanne Sædvaner, hvorefter Sælgeren skal sørge for Skibsrum eller anmelde Godset til Skibsexpeditionen, er især almindelige ved Indladning af »Partier« eller Stykgods, og da navnlig atter naar der er fast Rute mellem Indladningsstedet og Bestemmelsesstedet, jfr. herved 1895. 533 (536—37). Det er dog ogsaa i disse Tilfælde Køberens Risiko, om Skibsrum ikke kan faas eller om Skibet ikke afgaar rettidigt (1920. 438) ∴ Køberen er ikke af den Grund berettiget til at hæve Købet.
- ⁴ Sørger Køberen ikke for at have Skibsrum rede til rette Tid, er Sælgeren ikke berettiget til at fragte Skib paa hans Vegne og dermed sende Varen frem, jfr. Resp. 6. April 1883 (U. 1884. 18), men maa iagttage Reglerne i §§ 33—35.
- ⁵ M. H. t. *andre* Omkostninger (og Afgifter f. Eks. Udførselstold) kan ingen almindelig Regel opstilles; se herved Resp. 29. Decbr. 1877 (i Rodes Saml. S. 116) (Lægtning), Resp. 24. Febr. 1899 (U. 1900. 431—32) (Omkostningerne ved Konnossement), Resp. 31. Aug. 1901 (U. 1902. 327) (Vejerpenge) samt Resp. 18. Marts

1904 (U. 1906. 184) (Havnepenge for udgaaende Varer). Resp. 1917. 779 paalægger Køberen *alle* andre Omkostninger, der paaløber ud over, at Kullene leveres fob det Sted Køberen befragter.

- ⁶ Jfr. herved Sølov 1. April 1892 § 116: »Ved Indlading har Befragteren at levere Godset ved Skibets Side, men derfra bekostes Indladingen af Bortfragteren, som ogsaa bærer alle Udgifterne ved Stuvningen og til nødvendigt Underlag og Garnering. — Er Skibet saa dybtgaaende, at det ikke kan komme ind til vedtagen eller, hvis ingen Vedtagelse har fundet Sted, til sædvanlig Lasteplads i Havnen, har Skipperen dog at bekoste Godset fra Land ud til Skibet«. Jfr. herved Resp. 31. Aug. 1891 (U. 1892. 505).
- ⁷ o: over Rælingen. Det er følgelig ikke tilstrækkeligt til at overføre Risikoen paa Køberen, at Varen er modtaget af Skipper eller Skibs-Ekspeditør, selv om der derfor er udstedt et omsætteligt Dokument (»received for shipment« — Dokument eller lign.), jfr. § 10 Note 8.
- ⁸ se om Assurandørens Risiko, naar Ladning er forsikret for en vis Rejse: Konv. 2. April 1850 § 90.
- ⁹ stemmer overens med Reglen i § 44.
- ¹⁰ stemmer overens med Reglen i § 7.
- ¹¹ Loven udtaler sig derimod ikke om, hvorvidt den Omstændighed, at Køberen lader Varen forsende med *eget* Skib, muligvis har nogen Betydning m. H. t. Flytning af Stedet for Undersøgelingspligten og til Afskærelse af Køberens Standsningsret.
- ¹² Paragrafens sidste Stykke er Udtryk for det Princip, at Genstanden ikke anses som *overgivet* til Køberen derved, at den indlastes i Fartøjet.

ad § 62: 1910. 1 (Om Ret til at hæve) Resp. 1918. 881 (fob Køberen er pligtig at betale mod Konnossement, selv om Skibet ikke har kunnet afgaa) — Kjøb 68—69, Tybjerg i Hage 223—24.

§ 63.¹

Er en Vare solgt „fragtfrit“ (cost and freight, c & f),² har Sælgeren at besørge og bekoste dens Forsendelse³ til Bestemmelsesstedet.⁴

Faren gaar over paa Køberen,⁵ saasnart Varen over-

ensstemmende med de i § 10 givne Regler er overgivet til en Fragtfører⁶ eller bragt indenfor Skibssiden.

Om Varen lider af Mangler, bedømmes efter dens Tilstand paa det Tidspunkt, da Faren for den gaar over paa Køberen,⁷ ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.⁸

Køberen er, selv om der ikke er truffet særlig Aftale derom, pligtig at betale mod Konnossement eller Fragtbrev, overensstemmende med, hvad der er bestemt i § 71.

Køberen har, selv om Købesummen ikke er forfalden til Betaling ved Varens Fremkomst, at betale den Fragt, som ikke er erlagt af Sælgeren, mod Fradrag i Købesummen, men uden Godtgørelse for Rente.⁹

¹ Reglerne i § 63 (jfr. ogsaa § 64 om cif-Klausulen) gælder baade for Forsendelseskøb med Søtransport og med udelukkende Landtransport.

² Klausulerne »fob inklusive Fragt« og »fob inklusive Fragt og Assurance« har — med en enkelt Afvigelse med Hensyn til Farens Overgang paa Køberen, jfr. herom nedenf. i Note 6 — samme Betydning som de her og i § 64 nævnte Klausuler.

³ Paragrafen udtaler intet om *andre Omkostninger*, men Princippet i § 63 synes at føre til, at Sælgeren maa bære Omkostningerne ved Afskibning og Forsendelse og paa Bestemmelsesstedet, indtil Varen er leveret ved Skibets Side jfr. Sølov § 136. Eks.: Resp. 1901. 335 (Kanalafgift) Resp. 1888. 795—96 (Lægterpenge) Resp. 1902. 315 (Udførselstold) Resp. 1904. 670 (Omladning paa Bestemmelsesstedet),

⁴ dette angives i Almindelighed ved en Tilføjelse til den benyttede Klausul, f. Eks. »fragtfrit Slagelse« (»cif København«).

⁵ Herved kan det bemærkes, at Køberen ifølge Slutteddelen for Handler i Kaffe »svømmende eller for Afskibning« § 4 skal tegne Forsikring for Fakturabeløbet plus 10 pCt. imaginær Avance.

⁶ Heri ligger, at Køberen bærer Faren ogsaa under Transporten til Indladningsstedet, selvom dette Sted er angivet i Salgsbetingelserne; er Varen saaledes solgt

fra Chicago »cif (eller cf) København via New York« bærer Køberen Risiko under Transporten allerede fra Varens Overgivelse til en Fragtfører i Chicago; anderledes derimod ifølge § 62, 3die Stk. ved Salg fra Chicago »frit ombord New York«.

⁷ stemmer overens med Reglen i § 44, jfr. herved navnlig § 44 Note 6.

⁸ stemmer overens med Reglen i § 7.

⁹ c: Køberen har ikke paa Grund af Betaling af Fragtbeløbet, førend Købesummen iøvrigt er forfalden til Betaling, Krav paa nogen Diskonto. Anderledes dog som Regel ifølge § 1, naar Mellemværendet indgaar i et løbende Mellemlægningsforhold mellem Køber og Sælger.

ad § 63: 1910. 1; 1911. 1018. — Kjob 69—70.

§ 64.¹

Er en Vare solgt „cif“ (cost, insurance, freight) eller „caf“ (coût, assurance, fret),² gælder, hvad der i foregaaende Paragraf er bestemt.

Sælgeren har derhos for den Del af Forsendelsen, under hvilken han ikke bærer Faren,³ for Køberen at tegne sædvanemæssig⁴ Forsikring. Unnlader Sælgeren at tegne saadan Forsikring, uden at Købet af den Grund hæves,⁵ kan Køberen kræve Erstatning⁶ for Skade, som maatte følge af Unnladelsen,⁷ eller selv tegne Forsikring og afdrage Omkostningerne i Købesummen.

¹ Reglerne i § 64 gælder baade for Forsendelseskøb med Søtransport og med udelukkende Landtransport. (jfr. ogsaa § 63 Note 1 om Klausulerne »fragtfrit« (»cf«) etc.).

² Se om Betydningen af Klausulen »fob inklusive Fragt og Assurance«: § 63 Note 2.

³ Se herom § 63, 2det Stk.

⁴ Efter dansk Sædvane er Sælgeren pligtig at tegne Forsikring til fuld og skadesløs Dækning af *Faktura-beløbet*, (jfr. Resp. 25. Marts 1882 (U. 1888. 770) hos et som solidt *anerkendt* Selskab, saaledes at Forsikringen dækker Beskadigelse i Tilfælde af *Stranding, Ild, Is eller Kollision*, jfr. Resp. 14. Novbr. 1902 (U. 1903. 710). I Almindelighed kan det efter dansk Sæd-

vane ikke fordres, at Sælgeren forsikrer noget yderligere Beløb som »forventet Handelsfordel«, »imaginær Avance« el. lign., jfr. Resp. 27. Febr. 1904 (U. 1906. 182), se dog særlig Resp. 10. Dec. 1900 (U. 1901. 339) (i Kulhandelen: 10 pCt. Avance, som i Tilfælde af Totalforlis tilfalder Køberen) samt Slutsedlerne for Korn- og Foderstoffer § 4 (5 pCt. Avance, som i Tilfælde af totalt Forlis tilfalder Sælgeren).

- ⁵ Spørgsmaalet om Køberens Ret til af denne Grund at hæve Købet, maa afgøres efter Analogien af Reglerne om hans Ret til at hæve Købet paa Grund af Mangel ved Salgsstanden, jfr. § 42, 1ste Stk. og § 43, 1ste og 2det Stk. Det følger heraf — og er ogsaa forudast ved Formuleringen af den heromhandlede Regel i § 64 — at Køberen altid vil være berettiget til at hæve Købet, naar Sælgeren *ganske* har undladt at tegne Forsikring; dette gælder dog ikke, naar Varen er oplosset paa Bestemmelsesstedet uden at have lidt saadan Skade, som Forsikringen skulde dække, ligesom naturligvis Køberen taber Retten til at hæve Købet, naar han uden Forbehold modtager Konnossement paa Varen, uagtet han véd, at Forsikring ikke er tegnet.
- ⁶ 5: tage Sælgeren som Forsikrer for enhver Skade, som Forsikringen skulde have dækket.
- ⁷ uanset, at denne ikke har været Sælgeren tilregnelig.

ad § 64: S. H. T. 1908. 46 (Om Pligt til at tegne Forsikring mod forventet Handelsfordel) U. 1911. 153 (Den i § 62 givne Regel om Undersøgelsespligten maa ogsaa komme til Anvendelse ved cif Salg). 1911. 1022 (Om manglende Assurancepolice) 1915. 866 (Om »cif fortoldet«) 1915. 874; 1914. 247. — 1916. 267 (sædvanemæssig Forsikring indbefatter ikke Krigsforsikring). Resp. 1917. 765 (cif incl. Krigsassurance). 1920. 763 (Om Lægterpenge). — Kjøb 70, Tybjerg i Hage 224.

§ 65.

Er en Vare solgt „leveret“ eller „frit“ (franco) paa et angivet Sted,¹ anses Levering ikke for sket, førend Varen er kommet frem til dette Sted.² Sælgeren har saaledes³ at besørge og bekoste dens Forsendelse dertil⁴ og bærer under Forsendelsen Faren.

Om Varen lider af Mangler, bedømmes efter dens Tilstand ved Fremkomsten,⁵ ligesom ogsaa dens Mængde paa dette Tidspunkt bliver at lægge til Grund, saafremt Købesummen skal beregnes efter Maal, Vægt eller Tal.⁶

I Sættelse med „fragtfrit“, „c & f“, „c f“, „cif“ eller „caf“ har Benyttelsen af Ordet „leveret“ ingen Betydning for Forstaaelsen af de nævnte Klausuler.⁷

- ¹ ligegyldigt om dette er Varens endelige Bestemmelsessted, eller om det ved Købets Indgaaelse har været forudsat, at Varen ved Køberens Foranstaltning og paa hans Bekostning og Risiko skal videreforsendes. Saaledes indgaar der i Klausulen »fob« (§ 62) en speciel Anvendelse af Reglen i § 65 c: Varen er solgt »frit« paa det Sted, hvor den skal »om Bord«.
- ² Derimod udtaler Loven intet om, paa hvilket *Punkt* indenfor dette Sted, Leveringen skal anses for fuldbyrdet. Ved Forsendelse med Jernbanen maa dette antages at være Jernbanestationen, og ved Forsendelse ad Søvejen vil der i Reglen gennem Tilføjelser til Klausulen være truffet nærmere Aftale herom. Som saadanne kan nævnes i Rækkefølge efter stigende Byrdefuldhed for Sælgeren: »mastfrit« (Varen er leveret, som den ligger i Lasten), »frit ved Ræling«, »frit paa Kaj« og »frit i Købers Magasin«, jfr. hertil Resp. 18. August 1916. i U. 1917. 780 og Resp. 1908. 720 (Bropenge).
- ³ Deraf, at det angivne Sted anses som »Leveringssted følger det — foruden de i § 65 udtrykkelig nævnte Virkninger — ogsaa, at Sælgeren ved Salg af Genstande bestemte efter Art er pligtig at foretage *Omlevering*, selvom Varen ved Ulykkestilfælde er gaaet til Grunde eller bleven forringet under Transporten, samt svare Køberen *Erstatning efter § 24* for det Tab, som denne lider derved, at Aftalen ikke er bleven opfyldt ved rettidig og behørig Levering paa det angivne Sted. For at hindre Indtrædelsen af disse Retsvirkninger betinger Sælgeren sig undertiden, at »Havari og Forlis hæver Handelen« el. lign.; se om — maaske for streng — Fortolkning af saadanne Udtryk H. D. i U. 1916. 598. — Endelig staar det ogsaa i Forbindelse hermed, at Køberen ikke her er forpligtet til at betale mod Konnossement, thi han véd ved dettes Modtagelse endnu ikke, om Køberen fuldtud har opfyldt Aftalen

fra sin Side. Dette fremgaar ogsaa af § 16 (se § 16 Note 1 i. f. jfr. § 15 Note 1) og deraf, at § 65 ikke, som §§ 62—64, indeholder særlig Udtalelse derom.

- ⁴ Loven udtaler intet om andre Omkostninger end For- sendelsesomkostningerne, f. Eks. om Indførselstold, jfr. Resp. 14. Jan. 1887 (U. 1888. 834) og H. D. 1889. 321 om Vejerpenge m. m. se Sædefrø § 5, Kaffe »leveret« § 4 saalidt som om Omkostningerne, der paaløber *pa* selve det angivne Leveringssted, se herom ovenfor Note 2.
- ⁵ stemmer overens med Reglen i § 44.
- ⁶ stemmer overens med Reglen i § 7.
- ⁷ c: Klausulerne »fragtfrit leveret«, »cif leveret« osv. er lig: »fragtfrit«, »cif« osv.

ad § 65: 1907. 548 (Om Betydning af Klausulen »bane- frit«) 1910. 518 (Om Risikoens Overgang. Overrettsdommen gik fejlagtigt ud fra, at Risikoen allerede var gaaet over ved Afsendelsen). 1911. 1014 (Om Betydningen af Klausulen »franco«) 1916. 965 (Angaaende Klausulen »lykkelig Ankomst forbeholdt« har der endnu ikke dannet sig sæd- vanemæssig« Forstaaelse). 1916. 969 (Modstaaende Be- mærkninger i Faktura). Resp. 1918. 883 (Fragtforhøjelse maa Sælgeren bære) Resp. 1919. 811 (Told) — Kjøb 70—71, Tybjerg i Hage 224—25.

§ 66.

Er en Vare købt med saadan Angivelse af dens Mængde, at der for samme er aabnet et vist Spillerum,¹ saasom „cirka“, „fra—til“ eller lignende,² tilkommer det Sæl- geren at træffe Valget,³ medmindre det fremgaar af Om- stændighederne, at Spillerummet er indrømmet i Kø- berens Interesse.⁴

Er Betegnelsen „cirka“ benyttet, er⁵ Spillerummet 10 pCt. op eller ned for Ladning⁶ og ellers 5 pCt.⁷

¹ Paragrafen angaar ikke det Tilfælde, hvor alene en Maksimums- eller Minimumsgrænse er sat, men Reg- lerne om, hvem der har Valgret, maa kunne benyttes analogisk.

² f. Eks. »500 à 550« Tons.

³ En tilsvarende Regel indeholdes i § 13 m. H. t. Valget af *Tidspunktet* for Leveringen, jfr. ogsaa Resp. 5. Dec.

1902 (U. 1903. 712) m. H. t. Valget mellem flere angivne *Kvaliteter*. Reglerne i § 66 om »ca« angaar derimod *ikke Maalene*, kun Mængden 1918. 594.

- ⁴ f. Eks. ved »frit ombord«-Salg, saafremt Køberen skal skaffe Skib, og ogsaa ofte i Specifikationskøb, se Jern og Metaller §§ 1 og 2. Se ogsaa Domme 1909. 651; 1910. 879, 1911. 345 og S. H. T. 1916. 221.
- ⁵ naturligvis medmindre andet er aftalt, jfr. saaledes forskellige Bestemmelser i de københ. Slutsedler, eller følger af gældende Sædvane for særlige Brancher f. Eks. 1914. 970 (Trælast).
- ⁶ Paragrafens 2. Stk. gælder ikke Vognladninger. 1916. 968.
- ⁷ Loven udtaler intet om Beregningen af *Erstatningens* Størrelse ved Misligholdelse af Aftalen fra en af Parternes Side. Ifølge *Motiv* S. 92—93 er det Rette: 1) *at* Erstatningen ved »cirka«-Betegnelsen bestemmes efter det tilføjede Tal og ved Betegnelser »fra—til« efter Middeltalet, *saafremt* det er Hensynet til den usikre Skibslejlighed, der har været bestemmende for Spillerummets Indrømmelse, og 2) *at* den af Parterne, der har haft Ret til at bestemme Mængden, kan forlange, at den for ham som erstatningsberettiget eller erstatningspligtig fordelagtigste Mængde lægges til Grund ved Erstatningens Beregning, *saafremt* det er andre Hensyn, saasom til Sælgerens Produktionsevne eller til Køberens Behov, der har været afgørende ved Spillerummets Indrømmelse. Det forudsættes naturligvis i Tilfælde af sidstnævnte Art, at den valgberettigede Part ikke allerede forinden Misligholdelsen har truffet sit Valg, idet Erstatningens Størrelse da maa fastsættes i Overensstemmelse med det trufne Valg. Om den af Motiverne foreslaaede Beregningsmaade er den rigtige, maa dog vist betvivles, se *Almén* II. 353 fl., der mener, at den for den valgberettigede fordelagtigste Mængde altid bør lægges til Grund. — I Analogi af de her nævnte Regler maa de Tilfælde behandles, i hvilke Varens Kvalitet er angivet med et vist Spillerum. — *Praksis* er vaklende. 1918. 130, 790 og 337 stemmer vel med Motivernes Opfattelse. Men 1907. 315 og 1909. 119 (analogt Tilfælde: Specifikationskøb) jfr. Korn cif. § 2 (Kvalitet) synes dog

at være Udtryk for en *Tendens til altid at lægge Middeltallet til Grund* for Erstatningens Beregning.

ad § 66: 1907. 532, 533 (Spillerum i Forbindelse med successiv Levering). Resp. 28. Febr. 1913 i U. 1914. 968 (Det er Kutyme ved Salg af en hel Skibs Ladning at regne med Spillerum paa 10 pCt. og af delvis Ladning paa 5 pCt.), Se desuden Noterne 3—7. — Kjøb 6, Tybjerg i Hage 226—27.

§ 67.

Er der solgt „en Ladning“,¹ maa Sælgeren² ikke sende andre Varer med samme Skib. Sker det, og kan³ det for Køberens medføre Ulempe, kan denne hæve Købet; enten Købet hæves eller ikke, har han Ret til Skadeserstatning.

¹ dette Udtryk danner Modsætningen til Udtrykket »et Parti«.

² Er det derimod Skipperen, der i Strid med Sølovens § 110 har taget andre Varer med, er dette Sælgeren uvedkommende, men Køberens maa kunne rette Erstatningskrav mod Skipperen.

³ o: overalt, hvor Køberens Paastand herom ikke er blotet for al Rimelighed; Meningen er m. a. O. kun den: at afskære chikanøse Ophævelser af Købet, f. Eks. i Tilfælde, i hvilke et ubetydeligt Vareparti af anden Art af Sælgeren er sendt med samme Skib; jfr. herved Paragrafens Slutningsregel om Køberens Ret til Skadeserstatning i alle Tilfælde.

ad § 67: 1915. 873; 1913. 638. — Kjøb 6—7.

§ 68.

Er det aftalt, at Varen skal leveres eller aftages „i Begyndelsen“ („primo“), „i Midten“ („medio“) eller „i Slutningen“ („ultimo“)¹ af en Maaned, forstås herved henholdsvis den første til tiende, den ellefte til tyvende og den enogtyvende til sidste Dag i Maaneden.

Ved Tab af Værdipapirer betyder „primo“ den første Søgnedag i Maaneden, „medio“ den femtende Dag i Maaneden, eller, om denne Dag falder paa en Helligdag, den følgende Søgnedag, og „ultimo“ den sidste Søgnedag i Maaneden.

¹ Reglen i § 68 gælder ogsaa for andre Udtryk, der i Forretningslivet opfattes som enstydige med de nævnte, jfr. saaledes Resp. 4. Novbr. 1904 (U. 1906. 190) (»Ende Oktober«).

ad § 68: Kjob 22, Tybjerg i Hage 231.

§ 69.

Har Sælgeren af en Vare forpligtet sig til at foretage „Afskibning“ eller „Afladning“ inden en vis Frist, skal Afskibningen eller Afladningen anses for at være tilendebragt i rette Tid,¹ naar Varen er indladet² inden Fristens Udløb.

Er Konnossement udfærdiget, og fremgaar det ikke af dettes Udvisende,³ at Indladningen er sket i rette Tid, kan Køberen afvise Varen.⁴

¹ Disse Ord maa forstaaes i Overensstemmelse med § 21 c: Forsinkelsen maa være væsentlig, og i Handelskøb anses enhver Forsinkelse for væsentlig.

² det er følgelig uden Betydning *saavel*: hvornaar Skibet er afsejlet, *som ogsaa*: hvornaar Indladningen er paa-begyndt.

³ det er p. d. a. S. ikke tilstrækkeligt, at Konnossementet bærer en Dato, der ligger inden Fristens Udløb, naar Varen faktisk ikke har været indladet inden Fristens Udløb (»antedateret« Konnossement).

⁴ naar denne Regel sammenholdes med det ovenfor i Note 2 bemærkede, ses det, at Køberen kan afvise Varen, *saavel*: naar Konnossementet er »efterdateret« med en Dato, der ligger efter Fristens Udløb, skønt Varen har været rettidig indladet, *som ogsaa*: naar Konnossementet ved »Antedatering« dækker over en for sildig Indladning.

ad § 69: 1916. 924. — Kjøb 22—23, Tybjerg i Hage 232.

§ 70.

Naar „kontant Betaling“¹ er aftalt, er Køberen pligtig at betale, samtidig med,² at Salgsgegenstanden stilles til hans Raadighed (jfr. §§ 14 og 15).

¹ Ved »*Netto Kontant*« forstaaes baade, at der ikke gives nogen Rabat for kontant Betaling, og at Beløbet

skal erlægges kontant, Resp. 23. Marts 1897 (U. 1898. 418) samt S. og H. D. 1900. 286).

- ² Reglen stemmer med den i det danske Forretningsliv allerede tidligere raadende Opfattelse, jfr. Resp. 18. Febr. 1887 (U. 1888. 835—36) (»Ved »kontant« kan ikke forstaas nogen Henstand«). Saaledes ogsaa Resp. 9. Juli 1915 i U. 1916. 971, med Afvigelse for Chokoladebranchen. Se derimod svensk Opfattelse Almén II. 369, og ifølge Resp. 8. Dec. 1911 i U. 1913. 628 har der i de senere Aar indenfor Trælastbranchen ved Køb af Vognladninger fra Sydsverige udviklet sig den Kutyme, at Betaling indenfor 30 Dage fra Fakturaens Dato anses som kontant Betaling, jfr. ogsaa Resp. 12. Jan. 1912 i U. 1913. 629.

ad § 70: 1908, 719 (Det er i visse Brancher Sædvane at give Rabat mod Kontant) 1907, 542 (Om Betydningen af »pr. Kontant inden 30 Dage«) — Kjøb 23.

§ 71.

Har Køberen forpligtet¹ sig til at betale mod Konnossement („kontant mod Konnossement“ eller lignende)² eller til at akceptere Vexel mod Konnossement,³ kan han ikke nægte Betaling eller Akcept, fordi den solgte Vare ikke endnu er kommen frem, eller han ikke har haft Adgang til at undersøge den.⁴

Naar Betaling eller Akcept kræves mod Konnossement,⁵ maa Regning paa Varen være kommen Køberen i Hænde, hvorhos Konnossementet,⁶ saafremt Sælgeren har paataget sig Varens Forsikring,⁷ maa⁸ være ledsaget af Forsikringspolice.⁹

Hvad foran er bestemt, finder tilsvarende Anvendelse, naar Køberen har forpligtet sig til at betale mod saadant Fragtbrev, som omhandles i § 16.

¹ Ifølge Henvisninger i §§ 16 og 62—64 gælder § 71 ogsaa, naar saadan Pligt ifølge disse Paragrafer paahviler Køberen.

² f. Eks. »Kassa mod Konnossement«, »Kassa mod Afladedokumenterne« etc. Klausulen »Netto kontant« jfr. § 70 Note 1 indeholder i sig selv ikke Paatagelsen af en saadan Forpligtelse for Køberen; anderledes naturligtvis, naar der tilfojes »mod Konnossement«

el. lign., samt naar Klausulen er benyttet i Handelskøb i Distancehandel, se Note 1.

³ »Akcept mod Konnossement« el. lign.

⁴ Derimod afgør Loven ikke det Spørgsmaal, om Køberen kan nægte Betaling eller Akcept, naar han er i Stand til at bevise, at Varen lider af en Mangel, eller om han ubetinget er pligtig at indfri Konnossementet og henvist til derefter at gøre sine Krav i Anledning af Manglen selvstændig gældende mod Sælgeren. Det rigtige er vistnok at antage, at Køberen kan nægte Betaling imod Konnossement, naar han kan oplyse, at Varen er ukontraktmæssig, selvom det er paa retsstridig Maade, han har faaet Kundskab om Manglen, se Lassen: Kjøb 23 og T. f. R. XXIX, 25—27 og Almén II. 379. Praksis har ikke endelig løst dette omstridte Spørgsmaal, men synes dog ikke tilbøjelig til at fritage Køberen for Indløsningspligten, dersom han paa retsstridig Maade har erhvervet sin Viden, se saaledes forudsætningsvis 1910. 362, 1916. 503 og 1919. 699.

⁵ for at Køberen skal være pligtig at indfri Konnossementet, maa det være »i rigtig Stand« $\because$ dets Udvisende maa være overensstemmende med Aftalens Indhold, jfr. herved § 69 Note 4.

⁶ den i Loven benyttede Enkelttalsform udelukker ikke at Køberen ifølge særlig Kutyme efter Omstændighederne kan stille Fordring om Udlevering af samtlige over Varen udstedte Eksemplarer af Konnossementet, forinden han betaler (akcepterer).

⁷ Jfr. § 64, 2det Stk. om »cif-Salg.

⁸ $\because$ selvom Aftalen ikke særlig lyder paa Betaling (Akcept) »mod Aftaledokumenterne«.

⁹ ligesom naturligtvis ogsaa saadanne andre Dokumenter, som Sælgeren ifølge Aftalens særlige Indhold skal tilstille Køberen, f. Eks. Grubecertifikat, Vægtattest eller lign. maa medfølge (eller være komne Køberen i Hænde).

ad § 71: Se Note 4. — Kjøb 23—24, Stang »Kontant mod Konnossement« i Norsk Retsstidende 1908. 705—729. T. f. R. XXIX. 25—27.

Indhold.

	Side.
Almindelige Bestemmelser §§ 1—4	7— 13
Om Bestemmelse af Købesummen §§ 5—8	14— 18
Om Stedet, hvor Salgsgenstanden skal leveres (Leveringsstedet) §§ 9—11	18— 22
Om Tiden for Aftalens Opfyldelse §§ 12—13	23— 24
Om Retten til at kræve Ydelse mod Ydelse §§ 14—16	24— 28
Om Faren (Risikoen) for Salgsgenstanden § 17	28— 31
Om Udbytte af Salgsgenstanden §§ 18—20	31— 34
Om Forsinkelse fra Sælgerens Side §§ 21—27	34— 48
Om Forsinkelse fra Køberens Side §§ 28—37	48— 63
Om Rente af Købesummen § 38	64— 66
Om Køberens manglende Betalingsevne §§ 39—41	66— 72
Om Mangler ved Salgsgenstanden §§ 42—54	72— 91
Bestemmelser vedrørende Afvisning af leverede Genstande og Ophævelse af Køb §§ 55—58	91— 96
Om Vanhjemmel § 59	96— 97
Om Køb paa Prøve § 60	97— 98
Om Meddelelser efter denne Lov § 61	99—101
Om Betydningen af visse Salgsklausuler §§ 62—71	101—113

Alfabetisk Register.

De små Tal henviser til de vedføjede Noter.

„å“ som Kvantitetsbetegnelse § 66₂ „Ab“, Salg „ab“ et angivet Sted § 62.₂ Adkomstmangel se Van-hjemmel. Afhentning af Salgsgegenstanden § 9.₆ Afhjælpning af Mangel, Sælgers Tilbud herom § 49; ved for ringe Mængde § 50.₁ Sælgers Pligt § 42.₂ § 43. „Afladning“ § 69. „Afskibning“ § 69. Afslag i Købesummen, paa Grund af Mangel ved Salgsgegenstanden § 42, 1ste Stk., § 42.₆, § 43, 1ste Stk. Aftagelsespligt for Køberen § 33.₆ Aftalefrihed § 1.₁ Afvisning af leverede Genstande §§ 55—58. Agenter, deres Legitimation til at modtage Reklamationer paa Sælgerens Vegne § 61.₃	„Akcept mod Konnossement“ § 71.₃ Aktie Køb af § 19. Aktiv Stansningsret se Udtagelsesret. Alternativt bestemt Ydelse § 3.₁ Anlæg paa fast Ejendom § 2, 1ste Stk. Antagelse af Varen § 52.₃ Anteciperet mora § 28.₆ § 21.₃ Antedateret Konnossement § 69._{3,4}, § 71.₅ Art, Genstande bestemte efter Art § 3. Auktion § 1.₆: Salg ved A. naar Køberen ikke rettidig har aftaget Salgsgegenstanden § 34; Ansvar for Mangler ved Salgsgegenstanden, naar Salg sker ved A. § 48; Sælgers Hjemmelsansvar ved Tvangsauktion § 59.₆ Banker, deres Pligt til at drage Omsorg for Salgsgegenstanden, naar Køberen afviser den § 56.₃

- „Begyndelsen“ af en Maaned § 68.
- Besigtigelse, Køb paa B. § 60.
- Bestillinger § 2, 1. Stk. B. fra en paa en anden Plads boende Køber (Kutyme for Sælgerens For-sendelsespligt) § 10.₂
- Betalingssevne, Køberens manglende B. §§ 39—41.
- Betalingsstandsning, Købe-rens § 39.
- Betalingsstid § 12, § 31.₃
- Bortskaffelse af Salgsgen-standen, naar Køberen ikke rettidig har aftaget den § 34, 4de Pkt.
- „Brutto for Netto“ § 8.₁
- Butikshandel, Kutyme for Sælgerens Pligt til at bringe Varen § 11.₂
- Bygning, Opførelse af og Køb eller Bestilling af B. § 2.₅
- Bytte § 2, 2det Stk.
- „C & f“ § 63.
- „Caf“ § 64.
- Caveat emptor § 47.₁
- „C f“ § 63.
- „Cif“ § 64.
- „Cif fortoldet“ ad § 64.
- „Cif leveret“ § 65.₇
- „Cirka“ § 66.
- „Cost and freight“ § 63.
- „Cost-fragt“ § 63.
- Deklaratorisk Karakter af Loven § 1.₁
- Del, Udeblivelse med en Del af Købesummen § 28.₁₁
- med en Del af Salgsgen-standen se Kvantitets-mangel; Del af det Leve-rede lidende af en Mangel § 43.₆
- „Delivered on bord“ § 62.₂
- Dispositionsstillelse § 27.₇
- Distancekøb § 10.₁
- Dækningskøb § 25, 2det Pkt.; ad § 25.
- Efterkrav § 15.₄ § 16.₆
- Efterlevering, Købers Krav paa E., naar den leverede Mængde er for ringe § 50, 2det Pkt., Reklamation som Betingelse for dette Krav § 52, 2det Stk.
- Emballage § 8 Anm.; ad § 8.
- „Ende“ af en Maaned § 68.₁
- Erstatning se Skadeserstat-ning.
- Faktura § 6.₃; om Tilstil-tillelse af F. § 6.₅, Rekla-mation mod F. § 6.₇
- Fakturaklausuler § 6._{7,8}
- Fakturapris, Indsigelse mod F. nødvendig § 6.
- Faren for Salgsgenstanden §§ 17, 37, 62, 3die Stk., 63, 2det Stk., 64, 1ste Stk. og 65, 1ste Stk.; naar Kø-bet hæves § 57.₂
- Fast Ejendom, Køb af § 1 2det Stk., Anlæg paa § 2, 1ste Stk.
- Fastholdelse af Køb fra Kø-berens Side se Leve-ring in natura.
- Fixforretning § 21.₁₁
- Fogedforbud som Betingelse

- for Udøvelse af Standsningsret § 39.₃
- „Fob“-Salg § 62.
- „Fob inklusive Fragt“ § 63.₂
- „Fob inklusive Fragt og Assurance“ § 63.₂, § 64.₂
- Forbud** se Fogedforbud.
- Force majeure** § 24 i. f. § 30.₃
- Fordringer**, Køb af § 20.
- Fordyrelse** af Salgsgenstanden § 24.₆
- Forretning** § 9, 2det Pkt.
- Forretningsplads** § 11.₁
- Forretningssted** som Leveringssted § 9, 1ste Stk., 2det Pkt.
- Forringelse** hændelig, af Salgsgenstanden se Faren for Salgsgenstanden.
- Forsendelse** af Købesummen (sker paa Køberens Risiko) § 28.₂; Omkostninger ved Gemstandens F. § 10._{2,3}; Forsendelsesmaaden § 10.₅
- Forsendelseskøb**, det simple, § 10. Sælgerens Afsendelsespligt i F. § 15.
- Forsikring**, Sælgerens Pligt til at tegne F. i cif-Salg § 64, 2det Stk., ved Købers Fordringshavermora § 33.₅
- Forsinkelse** fra Køberens Side §§ 28—37; 1) med Købesummens Betaling §§ 28—32; Sælgerens Beføjelser i Anledning heraf § 28, om Sælgerens Ret til at hæve Købet ved successive Leveringer; § 29; Sælgerens Krav paa Skadeserstatning § 30; Reklamationspligt i Anledning heraf §§ 31 og 32; 2) F. med Salgsgenstandens Aftagning §§ 33—37; Sælgerens Omsorgspligt §§ 33—36, Farens Overgang paa Køberens § 37.
- Forsinkelse** fra Sælgerens Side §§ 21—27; Køberens Beføjelser i Anledning heraf §§ 21, 23 og 24; særlig om Ret til at hæve Købet ved successive Leveringer: § 22; Erstatningens Beregning § 25; Reklamationspligt i Anledning heraf: §§ 26 og 27.
- For tidlig** Levering § 21.₁
- For stor** Levering § 50.₂
- Forudbetalingskøb** § 14.₄
- Forældelsesfrist** § 51.
- Fragt** § 15.₂
- Fragtbrev**, Køberens som Regel ikke pligtig at betale mod alm. F. § 16.₄
- Fragtbrevsduplikat**, Køberens Pligt til at betale mod F. §§ 16 og 71, 2det Stk.
- „Fragtfrit“ § 63; § 65 s. S.
- „Fragtfrit leveret“ § 65 s. S.
- Fragtfører** § 10.₅; ikke pligtig at udøve Standsningsret paa Sælgerens Vegne § 39.₅; ikke legitimeret til at modtage Reklamation § 61.₃
- „Franc à bord“ § 62.₂
- „Franco“ § 65; ad § 65.
- „Fra-til“ § 66.
- „Frit“ § 65.
- „Frit i Skib“ § 62.₂

„Frit ombord“-Salg § 62.

„Frit paa Vogn (Bane)“ § 62.₂

Garanteret Udvægt § 44.₆

Garanti, Sælgerens G. for Egenskaber ved Salgsstanden § 42, 2det Stk., § 42._{1,6}, § 54.₇, § 47.₃, § 53.₄, Fortolkning af G. ad § 42.

Generisk bestemte Genstande § 3.₁

Gennemgaaende Konnossement (Fragtbrev) § 10.₆, § 16.₃

Genuskøb § 3.₁

Godkendelse af Varen § 52.₄

Grov Uagtsomhed fra Sælgerens Side udelukker ham fra at paaberaabe sig Køberens Undladelse af Reklamation § 53.

Halvgenerisk Køb § 3.

Handelsbrug, dens Gyldighed § 1.₅

Handelskøb § 4.

Handelsagenter og Handelsrejsendes Legitimation til at modtage Reklamation § 61.₃

Handlende § 4, 2det Stk.

Handlingstid § 12.₁, § 21.₁

„**Havari og Forlis hæver Handelen**“ § 65.₃

Henstand, Formodning imod at der er givet H. § 14.₁₃, Kutymen om H. § 14.₂₃, ubestemt H. § 38._{6, 13}

Hjemtagning af Varen som Godkendelse af den § 52.₄

Hæve Købet, Betydningen heraf § 21.₉; alm. Bestem-

melser om Ophævelse af Køb §§ 55—58; Dispositionsstillelse som Betingelse for Købers Ret til at h. K. §§ 27, 2det Pkt. og 52, 2det Stk.; Reklamation som Betingelse for Sælgers Ret til at h. K. § 32; Købers og Sælgers Ret til at h. K. ved successive Leveringer §§ 22, 29, 46; Sælgers Ret til at h. K. paa Grund af Køberens Insolvens §§ 39, 2det Pkt. og 40; Tilbagegivelse af Salgsstanden eller Købesummen som Betingelse for at h. K. §§ 57, 58; Købers Ret til at h. K. ved Sælgerens Undladelse af at tegne Forsikring i cif-Salg § 64.₃; Købers Ret til at h. K. ved Salg af en „Ladning“ § 67, 2det Pkt.; Købers Ret til at h. K. ved forsinket „Afskibning“ § 69.₄; se iovrigt Forsinkelse og Mangel.

Immaginær Avance § 63.₅

Indførselsforbud se force majeure.

Individuelt bestemt Genstand § 3.₁

Indkøbsregning § 6.₁

Indpakning se Taravægt.

Initiativ til Opfyldelse § 14.₆

Insolvens, Køberens se Betalingsævne.

Jærnbane som Fragtlører § 10._{4,5}

- „Kassa mod Konnossement“ § 71.₂
- Kendte** Mangler kan ikke paaberaabes af Køberen § 47.₁₀
- Konkurs**, Køberens §§ 39—41.
- Konnossement**, Køberens Pligt til at betale mod K. §§ 16 og 71.
- Konsignationsfaktura** § 6.₃
- Konstatering** af Maal eller Vægt § 7 Anmærkn.; K. af Salgsgenstandens Tilstand § 42.₃; K. af Kvantitet § 50.₂
- Kontant** Betaling § 70; Formodning for k. B. § 14; (jfr. herved under Henstand); dens Forfaldstid i Pladshandel § 14.₈; do. i Forsendelseskøb § 15.₂; Aftale om k. B. giver Ret til at tage Salgsgenstanden tilbage: § 28.₁₄, § 39.₁, § 41.₂; Pligt til at svare Rente af Købesummen i Salg mod k. B. § 38.₆ og ₁₃.
- „**Kontant mod Konnossement**“ § 71.
- Kontraktstridig** Levering se Forsinkelse og Mangel.
- Kouponer** § 20._{1—3}
- Krig** se force majeure.
- Kvalitet** ved Salg af Genstande bestemte efter Art § 43.₄, Valget imellem flere angivne Kvaliteter tilkommer i Almindelighed Sælgeren § 66.₃
- Kvantitet** se Mængde.
- Kvantitetsmangel** § 50, § 26.₂, § 21, 3die Stk.
- Købesum** dens Størrelse naar intet er aftalt § 5; dens Bestemmelse efter Tal, Maal eller Vægt § 7; særlig efter Vægt § 8; Forsendelse af K. sker paa Køberens Risiko § 28.₂; Bevisbyrde for K.s Størrelse § 5.₂
- Købmandsskik**, se H a n d e l s b r u g.
- „**Ladning**“ § 67; § 66.
- „**Leveret**“ § 65.
- Levering**, forsinket: se Forsinkelse fra Sælgerens Side; for tidlig L. § 21.₁; fuldstændig Undladelse af L. § 21.₃; L. s. Betydning for Pligten til at svare Rente af Købesummen § 38.₈
- Levering in natura**, Genemførelsen af Køberens Krav herpaa: § 21.₉
- Leveringspligt** § 9.₁
- Leveringsstedet** §§ 9—11 især § 9.₂
- Lockout** § 24.₈
- „**Lykkelig Ankomst forbeholdt**“ ad § 24, ad § 65.
- Mangel** ved Salgsgenstanden, §§ 42—54, Begreb § 42.₁, Køberens Beføjelser i Anledning af M. §§ 42.₂ og 43.₁, Tidspunktet for Manglens Tilstedeværelse § 44, Køberens

- Undersøgelingspligt m. H.t. Mangler §§ 47, 51 og 52.^{1,6} kendte M. § 47; M. ved Auktionssalg § 48, M. i Kvantilet § 50; Beregning af Skadeserstatning for M. § 45, M. ved en enkelt af flere successive Leveringer § 46, Køberens Reklamationspligt (samt Dispositionsstillelse) i Anledning af M. § 52 jfr. § 53, Forældelsesfrist ved M. § 54; Mangel af Adkomst § 59.
- Meddelelser** efter denne Lov § 61; se iøvrigt **R e k l a m a t i o n**; Meddelelse om for sen Levering eller om ikke at levere § 26.⁸, § 27.³; Tilsvarende fra Køberens Side § 31.³, § 32.²
- „**Medio**“ § 68.
- „**Midten**“ af en Maaned § 68.
- Mora** se Forsinkelse.
- Morarenter** § 38.
- Mægler**s Benyttelse til Dækningskøb: § 25, 2det Pkt., til Selvhjælpssalg: § 30, 2det Stk., til Salg af Genstanden, naar Køberen ikke rettidig har aftaget den § 34, 2det Pkt.
- Mængde**, Køb af en vis Mængde af et angivet Parti § 3, Levering af forringe M. § 50, Levering af for stor M. § 50.², Konstatering af M. § 50.²
- Maal**, Købesummens Bestemmelse efter M. § 7.
- „**Netto Kontant**“ § 70.¹ og § 71.²
- Netto Tara** § 8.²
- Normaltab** som Udgangspunkt for Køberens Erstatningskrav: §§ 25.^{1—4} og ad § 25, 45; do. for Sælgerens § 30.
- Nota** § 6.
- Nødlidende Kuponer** § 20.²
- Obligation**, Køb af: § 20.
- Omkostning**, Sælgerens Ret til Godtgørelse af O. ved Genstandens Bevaring § 36, Køberens tilsvarende Ret ved Bevaring af Salgs-genstanden, naar han afviser den § 55; se ogsaa Tilbageholdelsesret; særlig om O. ved fob-Salg § 62.³, cf- og cif-Salg § 63.³, „leveret“-Salg § 65.⁴
- Omkostninger** ved Forsendelsen til Leveringsstedet bæres af Sælger § 9.^{1 b}.
- Omlevering**, Købers Ret til at kræve Omlevering § 43.⁷, ved Kvantitetsmangel § 50, 2det Pkt., Sælgers Tilbud af O. § 49; Reklamation som Betingelse for Køberens Ret til at kræve O. § 52, 2det Stk., Køber har ikke Tilbageholdelsesret i den afviste Levering til Sikkerhed for sit Krav paa O. § 57.⁷; O. ved Salg „leveret“ § 65.³
- Omsorgspligt**, Sælgerens for Salgs-genstanden, naar den ikke aftages §§ 33—36,

- især § 33.^{4,5}; Køberens, naar han afviser den §§ 55 og 56.
- Oplagshus**, Indlevering til O. er ikke „Levering“ § 10.⁸
- Parti**, Køb af en vis Mængde af et angivet P. § 3; § 67.¹
- Partiprøve** § 51.⁴
- Pladshandel**, „Levering“ ved P. §§ 9 og 11.
- Postopkrævning** § 15.⁴
- „Primo“ § 68.
- principale Ydelse**, Pligt til at yde § 23.⁵
- Prisafslag** se Afslag i Købesummen.
- Prisdifference** som Norm for Skadeserstatnings Størrelse: §§ 25, 30 og 45.
- Prisgivelse** af Salgsgegenstanden se Bortskaffelse.
- Prænumerationskøb** § 14.³, Rente af Købesummen i P. § 38.^{4,13}.
- Prøve**, Køb efter P. § 47.⁸; § 60.³; Køb paa P. § 60; se endvidere Udfaldsprøve, Typeprøve og Partiprøve.
- Paakrav** § 12.⁴; Renters Paaløb fra P.: § 38.¹⁴
- Paamindeelse** fra Sælgerens Side om Købesummens Betalning: § 28.^{3,10}; ufor nøden ved Foretagelse af Selvhjælpssalg § 30.⁸
- Paapasselighedspligt**, Købers P. før Købets Afslutning § 47.
- Rabat** § 8. Anmærkn.; R. mod kontant ad § 70.
- Regning**, § 6; dens Betydning for Paaløb af Rente af Købesummen § 38.¹¹
- Reklamationspligt**, se herom Oversigten i § 26.¹; R. mod Faktura § 6.⁷; dens Forsendelse § 61.
- Rembours** § 28.⁴; ad § 28.
- Rente** af Købesummen § 38.
- Rentebærende** skriftlig For dring, Køb af, § 20.
- Risikoen** for Salgsgegenstanden, se Faren.
- Salgsklausuler**, om Betydningen af visse S. §§ 62—71; § 62.¹
- Selvhjælpssalg** § 30, 2det Stk.; § 34.⁷
- Skadeserstatning**, Køberens Krav paa S. paa Grund af Forsinkelse fra Sælgerens Side §§ 23 og 24; paa Grund af Mangler ved Salgsgegenstanden §§ 42, 2det Stk. og 43, 3die Stk.; Sælgerens Krav paa S. paa Grund af Forsinkelse med Købesummens Betaling § 30; S. i Forbindelse med Rente af Købesummen § 38.¹⁵; særlig Regel om Beregning af S. §§ 25 og 45; Sælgeren er ikke afskaaret fra at gøre Erstatningskrav gældende i Køberens Konkursbo, fordi han hæver Købet paa Grund af Køberens Konkurs § 39; Sælgers Pligt

- til at svare S. paa Grund af Vanhjemmel § 59; Beregning af S. ved Salg „cirka“ eller „fra—til“ § 66.₇
- Skibe**, Køb af § 1.₀
- „**Skik og Brug**“, § 1.₅
- Skumme Varen**, Køberen uberettiget hertil § 43.₅
- Skjulte Mangler** ved Køb efter Prøve § 47.₀; Reklamationspligt. m. H. t. skjulte Mangler § 52.₉ § 54.₅ ad § 47.
- Skødesløshed** se grov Uagtsomhed.
- „**Slutningen**“ af en Maaned § 68.
- Specieskøb** § 3.₁
- Specifikationskøb** § 28._{0,7}
- Spillerum** for Leveringstiden § 13, for Mængden § 66, for Kvalitet § 66._{3,7}
- Standsningsret** § 39.₁
- Stiltiende Aftale** § 1._{1,4}
- Strike** § 24.₈
- Successiv Levering**, § 22, § 29, § 46.
- Svig**, Sælgerens S. udelukker ham fra at paaberaabe sig Køberens Undladelse af Reklamation § 53.
- Sædvane**, § 1.₅
- Tal**, Købesummens Bestemmelse efter T. § 7.
- Taravægt** § 8.₂
- Tel-quel-Salg** § 42.₁₂ § 48._{3,4}
- Tid** for Aftalens Opfyldelse §§ 12 og 13, ved Børs-handel i Papirer § 12.₂
- Tidspunkt** for Afgørelsen af, om Salgsgenstanden lider af en Mangel § 44.
- Tidsrum**, hvem af Parterne der har Valget indenfor et T., § 13.
- Tilbageholdelsesret**, Sælgerens for Omkostninger ved Genstandens Bevaring § 36, Køberens do. § 57.₇; Sælgers og Købers T. i Tilfælde af Købets Ophævelse § 57; Sælgers T. i Tilfælde af Køberens namglende Betalingsvevne § 39.
- Tilbagesendelse**, Køberens Ret til T. af Salgsgenstanden § 55.₆
- Told** § 15.₂
- Tvangsauktion**, Sælgers Hjemmelsansvar ved Salg paa T. § 59.₀ se iøvrigt **Auktion**.
- Typeprøve** § 47.₈
- Uagtsomhed** se grov **Uagtsomhed**.
- Udbytte** af Salgsgenstanden §§ 18—20; naar Købet hæves § 57.₂
- Udfaldsprøve** § 51, 1ste Pkt.
- Udførselsforbud** § 24.₈
- Udlosset Vægt**, Betaling efter u. V. § 7._{2,3}.
- Udskilning** af Genstande bestemte efter Art nødvendig til Overførelse af Faren paa Køberen § 37.₇; U. uden Betydning for Paaløb af Rente af Købesummen § 38.₉; Købers Pligt til U., naar den le-

- verede Mængde er for stor § 50.₂
- Udtagelsesret**, Sælgerens i Køberens Konkursbo § 41._{1,2}; § 39.₁
- „Ultimo“ § 68.
- Umulighed** for Opfyldelse i rette Tid § 21.₆; Artsumulighed § 24._{1,2}; forbigaaende U. § 24.₇
- Udengang** hændelig af Salgs- genstanden se: Faren for Salgs- genstanden.
- Undersøgelse**, Retsvirkning- en af, at Køberen har undersøgt Salgs- genstan- den før Købets Afslutning § 47.
- Undersøgelsespligt**, Køberens § 51 (i Handelskøb), § 52.₉ (i andre Køb); § 47.₁ og 5.
- Undersøgelsesret** for Købe- ren, forinden han betaler § 15.₄, § 16, § 71.
- Undervægtig** Levering § 7.₂
- Usance**, se Sædvaner.
- Uso Tara** § 8.₂
- Uvidenhed**, Sælgerens U. om sin Forpligtelse § 24.₄
- Vanhjæmmel**, § 59.
- Varsel** uforment ved Fo- retagelse af Dækningskøb § 25.₈; do. ved Foretagelse af Selvhjælpssalg § 30.₈; fornødent, naar Sælgeren vil sælge Genstanden, fordi Køberen ikke ret- tidig har aftaget den § 34.₈
- Vejerpenge** § 65.₄
- Vis major** se. force majeure.
- Vægt**, Købesummens Be- stemmelse efter V. §§ 7 og 8.
- Værdipapirer** § 1.₆, § 19 og § 20.
- Værksleje** § 2.₄
- Væsentlighed** § 21.₁₀
- Ydelse mod Ydelse**, om Ret- ten til at kræve Y. mod Y.: §§ 14—16.